

# BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, VASÁRNAP 1923. július 1.

174. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben  
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt  
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

## A kenyér

Az emberi lélekből nem lehetett még kitakarítani a pogány templomok omladékait. A pogányság napbabámulásának, földreomlásának, tűzimádatának emlékeit nem pusztíthatta ki a kereszténység kétezeréves uralma, a tudat alatt ösztönös megértésében, az idegek rezonanciájában tovább él az a pogány hit, amelyik térdre kényszerítette minden hívőjét a ragyogó nap, a dörgő felhők, a mennybe ivelő szivárvány, a villámsújtotta fatörzs s a szálló felhő titokzatos árnyéka előtt. Ennek a hitnek nem voltak sem tagadói, sem újítói, sem apostolai, sem apostatai, ez a hit egyetemes volt s olyan mindent magában záróan borult rá a Krisztus előtti emberre százezer esztendőknél ködös utjain, mint tengerre a mennynek boltozata.

Ez a pogány hit, amelyik a természet meseképeskönyvét fölta- karja az emberi értelem előtt, mely e pantheisztikus kinyilatkoztatás nélkül nem oldhatná meg egyetlen titok saruját sem, egyként parancsol virágnak, fának, fának, madárnak, duvadnak, — embernek.

Forró szerelemmel, áldó hálával borulunk rá most a földre, mi korcs pogányok, hitetlen hívők, istentagadó apostolok, megtérő bűnösök, — emberek. Gondolatok születnek és elmúlnak, hitek és kétségek viharozhatnak el az emberiség országutjain, a megváltóknak hitt gondolatok s az új világot ígérő eszmék keresztfái sűrű érdökként sötétlenek már a történelem temetőjében, minden elmulik, minden összeroskad, porrá és hamuvá válik minden: hit, gondolat, erő, illúzió, ölelés, — csak egy marad örök, változatlan, ugyanegy, dajkánk, öleltetők, anyánk, eltartónk és temetőnk: a föld.

A föld ünnepe kezdődik most: az aratás. A dolgozó ember most bucsút jár a buzatáblák csudájához, kezébe nem keresztet szorit, de kaszát és betlehemit áhitattal köszönti a kenyér megszületését. Ez az áhitattá forrosodó hála tette az első ember oltár kövére a buzát, ezt választotta az isten testének szimbólumává a kenyéret. A föld ajándéka ő, Gaia anyánk vele táplálja gyermekeit, minden harcunk diadala, minden fáradságunk jutalma, minden verejtékünk megfizetője: a kenyér. A történelem érte volt, háboruk érte folytak s az az igazi tudomány, amelyik nagyobb karéj kenyéret ad az embernek.

Nincs igazabb, nincs méltóbb himnusza az életnek, mint a kaszák pengése.

(d.)

## „Hála és nagylelkűség“

### A vajdasági agrárpolitika katasztrófális eredményei

Amikor a lemondásban levő agrár-miniszter Miletics Koszta, első ízben került ennek a tárcának az élére, az egész közvélemény csodálkozva kérdezte, hogy Beograd város háboru előtti tanácsnokát mi predesztinálta erre a sorsdöntően fontos helyre. Politikai ellenfelei azt állították, hogy a szaloniki-i nagy per koronatanujának érdemeit akarták ezzel a kinevezéssel méltányolni, politikai barátai pedig azt állították, hogy a csendes, de erőteljes pártintrikák nagy mesterét igyekeztek ilyen módon leszerelni. Akármelyik részen legyen is az igazság, tény az, hogy ma vincsen ember ebben az országban, aki a miniszter ur két évi működését ne tartaná országos katasztrófának és az egész radikális parlament klubb, de különösen a vajdasági radikális képviselők türelmetlenül várják azt a pillanatot, amikor végre is megszűnik agrárminiszter lenni, mert miniszter mégis csak lesz, a homogén radikális kormányok főbábaasszonya.

A beogradi városi tanácsosság stallumából legalább a bürokratikus szabatoságot hozhatta volna magával az agrárügyek legfőbb intézője; ehelyett azonban destrualta azt a kis szervezetséget és jogi érzéket is, amit elődje Uzunovics Nikola tudott nagynehezen belevinni ebbe a nagy feladatokra hivatott, de inkább kortes szempontokkal törődő minisztériumba.

A miniszter ur működésének alapelve az, hogy fűtül minden tételes jogszabályra; és ennek (ha nem is ilyen szelid módon) kifejezést adott nemcsak alárendelt tisztviselői és a hozzája forduló közönség, hanem a miniszter és képviselőtársai előtt is. Sohasem azt nézte, mit parancsol a törvény és a szükség, hanem csak azt a negatívumot, hogy ne tegyen olyat, amiért őt jobbról vagy balról támadni lehetne. És ezt a célt úgy vélte elérni, hogy nem csinált semmit. A minisztérium referenseinél torony magasságra nőttek a kész előadói javaslatok, amelyeket a miniszter ur nem akart (inkább: nem mert) aláírásával szankcionálni és minden sürgetésre, a törvény és az észszerűség parancsaira való minden hivatkozásra csak újabb bizonyítékot szolgáltatott arra nézve, hogy káromkodni jobban tud mint egy harminc év óta tovább szolgáló huszárörmezt.

A rendkívüli hitek mostani parlament tárgyalása alkalmából a miniszter ur görögtűzzel akarta távozását megszépíteni és véde a kért rendkívüli hiteket, azzal fejezte be beszédét, hogy »mi legkevésbé azok iránt rőtünk le hálánkat, akik ezt az országot megalapították és mindazokkal szemben, akik belejutottak ebbe az országba, nagyszívűek voltak.«

A befejező mondat első részében van némi igazság. Az ország azonban nem tehet arról, hogy az önkéntesség jogcímén ma több ember jutott földhöz, mint ahány dobrovoljac az önkéntesi divíziókban teljes hadi-

létszám mellett egyáltalában szolgált, nem tehet arról sem, hogy lakóház, igásjószág és gazdasági felszerelés nélkül fogtak hozzá a telepítéshez és telepítettek az ország hátlájából dobrovoljacokat olyan árterületekre, ahova a telepítést a törvény kifejezetten megtiltja, elkápráztatva őket azzal, hogy röviddel az aratás előtt osztották ki nekik a bevetett földet — szintén a törvény tilalma ellenére.

Ha most az ilyen körülményekkel telepített önkéntesek, akiknek maguk vetette természetét már másodéve elvitte a víz, küldöttségben könyörögnek a miniszter előtt, hogy vigye őket máshová, mert elpusztultak és ő azt feleli nekik, hogy nem segíthet rajtuk, mert nincs már kiosztható föld — a Vajdaságban, akkor ez nem az ország hibája, hanem a miniszter ur és valamennyi hivatali elődjének a bűne.

Az ő bűnik, hogy ezerszámra ütötték dobrovoljacokká, kényelem-szeretettől, pártpolitikáj okokból és szavazatszaporítási célokkal olyanokat, akik tróntot és önkéntesi divíziót soha sem láttak, az ő bűnik, hogy azok, akiknek földet ígért a királyi szó, sokszor olyan földet kaptak, a melyen el kell pusztulniok.

Ha az agrárminiszter ur és hivatali elődjei csak annak adtak volna földet, kinek ahhoz jogcíme van és csak annál hagynak meg a földet, aki azt élethivatásképp ő maga műveli családjával együtt, akkor ma volna földje minden igényjogosultnak, különösen akkor, ha az agrárreform alapelve ellenére elsősorban az állami birtokokat vették volna igénybe, azután a jogi és erkölcsi testületek birtokait és csak azután a magántulajdonban levő nagybirtokot.

Az nem agrárpolitika, hogy az állam saját kezelésében tartja a bélyei uradalmat, sőt azt bérbe akarja adni és magánosoktól igénybe vesz minden talpalattnyi földet azon a címen, hogy azt nem a tulajdonos maga műveli.

A miniszter ur arról panaszkodik az országot vádolva — hogy nem rőtta le háláját azok iránt, akik azt megalkották — de ugyanakkor hallgat arról, hogy nálunk a Vajdaságban a földkiosztás olyan mérvű volt és olyan okszerűtlenül haitatott végre, hogy az ország éléskamrája a Vajdaság, az előtt a veszély előtt áll, hogy passzív ország rész váljék belőle.

És ugyancsak — az országot vádolva — nagylelkűségről panaszkodik, azokkal szemben, akik ennek az országnak polgáraivá lettek, anélkül, hogy megalapításában részük volna és van bátorsága és cinizmusa hallgatni arról, hogy magyar, német és román nemzetiségű állampolgár még nem kapott egy talpalattnyi földet sem.

Kíváncsiak lettünk volna a miniszter ur válaszára, ha történetesen valaki anémet képviselő közlül egy szelid közbeszólás formájában megkérdezte volna, hogy az a nagylelkűség az agrárreform terén ugyan mi-ben nyilvánkozott meg?

Kíváncsiak lettünk volna a válaszára azért, mert a panaszkodó agrárminiszter nemcsak ellentmondás nélkül folytatta a demokrata miniszterek által jogellenesen inaugurált azt a politikát, hogy nem szláv állampolgárok az agrárreform áldásaiban nem részesülhetnek, hanem ennek az iránynak véglegesítését törvénnyel akarta szankcionálni.

Miletics Krszta nevéhez fűződik a dicsőség, hogy az utasításai szerint kidolgozott és az agrárreform végleges rendezését célzó törvényben annak a kimondását kívánta, hogy a kisajátított földbirtokból csak szerbek, horvátok és szlovének kaphatnak földet.

Az ő minisztersége alatt fejlődött ki az a nem is egy irásban kiadott határozatban világosan kifejezett principium, hogy az agrárreform céljaival ellentéznék az, ha a kisajátított nagybirtokosok a tulajdonos szabad rendelkezésére meghagyott maximumából magyar vagy német nemzetiségű földművelők pénzért vásárolhatnának földet.

Azokra a tapsokra, amelyekkel a miniszter befejező szavait személyes híveinek egy igen kicsinyke csoportja fogadta, méltó válasz lett volna az, ha ezeknek a tényeknek leszögezésével a póthitelt megszavazó német párt képviselője kijelenti, hogy a hitelt pártja csak abban a reményben szavazza meg, hogy azokat már nem a hitelt kérő miniszter fogja felhasználni és hogy távozásával megszűnik az az agrárpolitika is, mely a miniszter nézőszögéből lehet nagylelkű, de amely nagylelkűség helyébe a Vajdaság nemzeti kisebbségej inkább kívánnak szigorúan igazságos, de a jogegyenlőség elveinek megfelelő politikát.

## Fenyegető leveleket kapott Pasics a merénylet előtt

Beogradból jelentik: A miniszterelnök elleni merénylet ügyében a rendőrség kiterjesztette a nyomozást Zagrebra is, mert a merénylő lakásán tartott házkutatás alkalmával olyan tartalmu leveleket találtak, a melyek valószínűvé teszik, hogy Raics Milánnak bűntársai voltak Zagrebban. A beogradi rendőrség Zagrebra küldte két tisztviselőjét, a kik szombat éjjel térnek vissza a fővárosba. Jelentésüktől azt várják a rendőrség, hogy fordulat áll be a nyomozás ügyében.

Beogradban idáig tíz személyt hallgattak ki a rendőrségen, akik azonban valamennyien jelentéktelen vallomásokot tettek. A merénylő bátyja, Raics Sztolán zagrebi bankigazgató Beogradba utazott és kihallgatásra jelentkezett a rendőrségen. Öccse tettét kihallgatása során azzal magyarázta, hogy Raics Milán el volt keseredve, mert nem kapta vissza külügyminisztériumi állását.

A rendőri nyomozás legérdeke- sebb megállapítása, hogy Pasics néhány nappal a merénylet előtt három névtelen levelet kapott, amelyek hálalal fenyegették. A merénylet után hasonló fenyegető leveleket kaptak Jánics Voja, a radikális párt főtitkára és Bakics, a parlament alelnöke, A

levelek, amelyek »Forradalmi komité« aláírással vannak ellátva, egy kézről származnak. Az egyik levél azzal fenyegetőzik, hogy a második merénylet sikerülne fog.

A merénylő, akinek a leveleket felmutatták, tagadta, hogy tudomása lenne a levelekről és az állítólagos komitéról. A rendőrség ebben az irányban is megindította a nyomozást.

## Bözsikét elvesztette a mamája

A vasuti parkban tegnap minden élt, mosolygott, a gyerekek harsány ricsajjal turták a szikkadt homokot, a dadák árnyas padokon ültek és harisnyát stopoltak, a freileinok elmerültek a Croker-regénybe vagy flörtöltek az ingujjas nagyhaju egyetemistákkal, a kertész hosszú, barna, kövér öntözőcsővel járt-kelt mint varázsló indus az óriáskigyóval, a vonatok mély zengéssel trombitáltak, zihálva érkeztek, sipolva indulnak, a villamosról fel-le ugráltak az elszánt emberek, a fák bólogatva nyújtóztak a nap felé, minden örült, mindenki lustálkodott, csak a középső sétány előtti padon sirt keservesen, égre fordult szemekkel egy falusi menyecske. Vastag piros pamut harisnyája kipirosolta a bőrtorku szoknya alól, mint buzából a pipacs, mellette gyerekképző ifjú ember, az ura busult gyámoltalan szomorúsággal és az orrán kiugró pattanást vakarta.

A síró asszonyka feltűnést keltett a parkban, a dadák lenéző szemrehányással pislogtak feléje és csipős megjegyzéseket dobáltak a párocskához.

— Hogy nem szégyell bögni a nyilvánosság előtt! — tört ki élesen megbotránkozva egy gögös, fitos nő és borzasztó arcot vágva hátafordított.

Aztán egy pöttöm fiúcska toppant elébe, elkapta lelógó barna kezét, megcirógatta, húzta, mint valami kis csengett és kérdezte fontoskodva:

— Néni, mért sírsz?

A néni felemelte könyázatott, világfájdalmas tekintetét, ránézett tejszeliden és ennyit susogott bugó sóhajok kíséretében:

— Jaj... elveszett a Bözsi lányom!

... és némi szünet után ismét pityeregni kezdett.

A hír gyorsan tova terjedt, padról-padról, sétányról-sétányra s a dadák és freileinok most már kevésbé szigorúan itélték meg a helyzetet. Lassanként komoly pártja támadt, a részvét gyurta, dagasztotta az érzelmes sziveket, némelyek már emlékeztek is egy ilyen és ilyen magános kis lányra, aki feltűnően hasonlított a kétségbeesett anyára.

— Szegény asszony! Milyen fiatalka még! Rémes! — és hasonló részvényt-latkozatok röpködtek a levegőben. Lassanként kis csoportosulás keletkezett a házaspár körül, amire a sarki rendőr is figyelmes lett és méltóságos, kimért léptekkel közeledett. Az arcán hivatalos zordonság tükrözött, kedvetlen volt, hisz manapság a legkisebb rendőr is nagystilű gazemberekről, Kopinitsekről álmodik és bizonyára rossz néven vette, hogy tekintélyét, pompás álmait ilyen csip-csup ügyecskéikkel kénytelen aláadni. Mindemellett tapintatosan érdeklődött, komoran elővette fekete noteszét, megnyalazta tintacerezáját és kacskaringós cirilicával lejegyezte a »tényaálladékat«.

A síró menyecske felkapta boglyas fejét, de megzavarodott a sok kíváncsi, mohó szempártól, csak szótlanul nyögdecselelt, jajgatott és tehetetlen urát lökdöste, hogy: — beszéljen az isten áldja meg a rőndér urnak — de az magabaro-gyva, konokul hallgatott.

Aztán a kenetes biztatások és vigasztaló szavak után mégis lecsillapult, nagy körülményesen lilakockás zseb-kendőt húzott ki a szoknyaröccéből, megdörgölte égő szemeit s halkán szí-pogva elpanaszolta, hogy a Bözskével bejötték Telecskáról, bevásároltak, mézeskalácsot is vettek a vásáron, tarka pántlikát és szájharmóniumot, aztán mentek, gyűttek, míg végre az ura azt mondja neki hirtelen ijedelemmel:

— Jézusmárjám hun a Böske?

— Jézusmárjám hát nem tevéled vót?

— mondottam én, aztán riva kerestük erre, arra, de ebben a fené rettenő városban nem tudunk ráakadni.

Csend, hatalmas sírás és tovább mesél aprózza, mint moziban a sűrűn szakadózó film. Már most hogy menjen ő haza az anyósa elé a Böske hijjával! Hisz kikaparja mind a két szemét, hisz megöli, ha rágyün, ha csak megsejdi

a rettenetet! — és csüggedten lebor-gasztotta fejét. Szemében vádló bánat, az anya buja bujdoskolt, mintha ezt mon-daná: Minek is nem dül össze ez a vil-ág? Hogy is tudnak még örülni az cin-berek? Mért nem sír vele mindenki? — és csilingelő zokogással az elveszett báránykát hívogatta... A rendőrt fe-szélyezte az érzelmes jelenet, gyorsan odébb állott, a kíváncsiskodók is meg-ritkultak csak egy szelíd, szőke neve-lőnő tartott ki, mellettük. A férjecske ta-nácstalan együgyűséggel gépies mozdú-latokat végzett, belemarkolt piros hajá-ba, ferdén tette fel a kalapját, ümmö-gött, lesütötte szemeit és a pad alá nyulva előhúzott egy csinos, fekete kis kosarat. Am az asszonyka elvette tőle és az érzékeny bonne elé tartotta:

— Tessék nagyságám, ilyen szép ri-bizlit érrefelé ugysem öhetnek — és a freilein vigasztaló szók kíséretében be-

lecsippentett a friss, finom vérpiros ge-rezdekbe....

Böskét okvetlenül fel kell kutatni, ha török, ha szakad és visszaadni gyámol-talan szülőinek, akik most nem mernek hazautazni a szigorú anyóstól való félelmükben. Bözsike nagyanyója ugyan is borzasztóan kardos asszonyság és a milyen hirtelenharagu, még verést is ad-na asszony-lányának, ha unokája nélkül toppanna be a családi portára.

Adatik tudára tehát illő tisztelettel minden olvasónak, hogy ha véletlenül találkozik a kis telecskai Bözskével, fogja kézen és vezesse el mielőbb a vas-uti parkba, — első sétány harmadik pad, a nagy hársfa alatt — még biztosan ott éri sirdogáló anyikáját. Becsületes meg-találó egy kosár nagyon finom ribizli jutalomban részesül....

(T.)

## A kormánytól kérnek segítséget a novisadi botrányok megszüntetésére

### Véres verekedés az Orjuna és a Sernao között

Noviszadról jelentik: Az Orjuna és a Sernao közötti ellenségeske-dések tovább tartanak és pénteken ismét véres botrányban ju-tottak kifejezésre. A hatóságok mindent megpróbáltak, hogy a két nacionalista egyesület között az ellentéteket elsimítsák, ez azon-ban nem sikerült.

Pénteken délelőtt a Temerini-ut sarkán levő »Három koroná«-hoz címzett szálloda előtt összalál-kozott egy nagyobb orjunista és Sernao társaság. Néhány perc mulva a két társaság között he-ves szóváltás támadt, majd a Ser-nao tagjai botokkal rátámadtak az orjunistákra, akik védekezésül re-volvert rántottak. Súlyosabb in-zultus azonban nem történt, mert a közelben tartózkodó csendőrsé- get értesítették, mire azok meg-akadályozták a további vereke-dést. A harcnak két sebesültje van.

Dr. Cseremov György, a Sernao elnöke küldöttséget vezetett Szlep-csevics Milán főispán elé, amely kérte a főispánt, hogy oszlassa fel az Orjuna novisadi szervezetét. Szlepcevics főispán a küldöttséget meghallgatta, de ígéretet nem tett a Sernao kívánságának teljesi-tésére.

Az elviselhetetlenné vált álla-potok megszüntetése végett Szlep-csevics főispán és Vanicsak rendőr-főkapitány szombaton Beogradba utaztak, ahol a kormánynak jelen-tést tesznek a naponként előfor-duló botrányokról és utasításokat fognak kérni.

A rendőrfőkapitány addig is mig a kormány utasításokat ad, a törvényes következményekre való figyelmeztetés mellett fel-hívta mindkét egyesületet, hogy tartózkodjanak minden további in-cidenstől, mert ellenkező esetben a legszigorubbán fog eljárni.

## Az ítélet

Írta: Karinth Frigyes

A hármast kürt rekedten megszó-lalt: felsengett rá a negyedik, ha-todik és nyolcadik szférára dőszhar-móniája és Áziel — (mintha tegnap történt volna, úgy áll előttem, pedig van vagy harminc éve) — meglö-kött, hogy álljak fel és lépjek előre. Birám is felálltak.

Hideg borzongás futott végig raj-tam — fáradt voltam a hosszú vizs-gálattól, herce-hurcától — vagy ki-lenc dimenzió tárgyalta már az ügyet, lökdöstek egyik kategóriából a másikba. Fáradt voltam, szeret-tem volna, ha már vége az egész-nek: de most, hogy közeledett az ítélet, újra felsirt bennem az Isme-rententől való félelem.

A Büntető felemelte kezét, intett a Vádlónak. És újra felolvasták, nem tudom hanyadszor, a deliktumot.

Összetörve figyeltem: tompán kongottak a Fogalmak. Hő és fény villódzott — egy pillanatra, ahogy szóba került, láttam a boldog su-gárzást, amelyből elhurcoltak, mi-kor az irigy Astarot árulása követ-keztében asztrál-csendőrök kezére jutottam. Vajjon látom-e még?

Alig értettem már a vádat: alig emlékeztem már a részletekre. Igen, igen — valahogy így volt, valóban, kiküldetésben voltam — egy Szikrát kellett elhelyezni, meg-bizták bennem, hogy jól csinálom maj da dolgot — a Végső Cél titkos kiküldöttje személyesen tárgyalt a kormánnyal, hogy teljes puvoárt kapjak — nagy eredményt vártak

ettől a lépéstől. Tudatában voltam fontos és kényes szerepemnek, — de hát mit tehettem? Átkozott, rossz természetem. Hiszen tudtam én, hogy ebből baj lesz: — minék is kellett éppen a negyedik szférán kiszállni? Ha átmegyek a követke-zőre, soha nem jutok kísértésbe. De azt hittem, ez jó hely, — vala-mi furcsa golyóbis volt, hegyek-völgyek, sok meleg, kevés fény — gondoltam a Mágneses Központra, hogy odateszem — ha forogni kezd az egész, csodálatos muzsika lesz belőle és a Végső Cél ezerszeresen aratja az erőt, amit elvetett. Aztán kisebb tömegek fölött lebegtem — egy tűzhányó, a tenger, vagy mi volt az. És a tengerparton — hát igen, a homokban — hát ott láttam meg az első Előt, aki aztán bajba hozott. Még soha nem láttam addig, csak hallottam róluk sokat, dajkám, a jó öreg északi fény, mesélt nekem apró koromban, hogy ilyenek is vannak, de én nem igen hittem. Ez, úgy látszik, azok közé tarto-zott, akikről valami Mózes nevé fiatal írótlól olvastam az »Uj Dimen-zió« egyik számában isnertetést: emberek, vagy minék nevezi őket: — vagy asszonynak? nem tudom már. De mindegy is — elég az hoz-zá, a drága kincsét, a ritka szikrát, amivel el kellett számolni, ennek a szemébe raktam — elkövettem az árulást. Még láttam, — ahogy fel-villan a szemében — egy másik élő ment arra, talán »férfi« volt (Mó-zes szavát használva) és az meg-állt és nem tudott tovább menni. Hát ezt tettem én, — és Astarot elárult. A vád, egyike a legsúlyo-sabbaknak, így minősült: a Végső

Cél államvagyonából egy szikrát elsikkasztva, saját céljaira fordítot-ta, hogy Elő Apához és Elő Anyá-hoz jusson.

Hátrafordultam, de ügyvédem, a védő arcáról, semmi biztatót nem olvashattam le. Vállat vont és a szája szögletéből sugott oda:

— Baj van. Ugy látszik, ki fog-ják mondani a szándékos ember-teremtést.

— És akkor?

Ügyvédem megint vállat vont:

— Nincs más hátra, — kérni fo-gom az elmeállapot megvizsgálását: ha még nem késtünk el vele.

Gonosz sejtelmek fogtak körül. A Vádló befejezte beszédét: zugás futott végig a hallgatóság sorain. Szemben velem, az esküdtek go-molygó foltjai összefolytak, — az oldalammal ülő két asztrál komoran intett, hogy üljek le.

Rövid tanácskozás: aztán a Védő emelkedik szólásra.

A minősítést vitatja előbb: nem lehet szó szándékoságról. Honnan tudhatta volna a vádlott, ugymond, hogy az illető negatív előjelű lényben (emlékszem még, így nevezték azt a valamit, amit mi nőnek ne-vezünk) elég vakmerőség lesz az isteni szikrát eszköznek használni, holmi értelmetlen és méltatlan já-téck szerűl? Vádlott ideiglenesen adta csak át a Végső Cél kincsét, abban a hitben, hogy jó helyen ta-lálja, ha megint szükség lesz rá. S ha mégis — ha a vallomásból bi-zonyítottunk vesszük a szándékos-ságot — lehetetlen a beszámítható-ság kérdését figyelmen kívül hagy-ni. Lehetetlen feltenni, hogy lélek, aki megbízatást kap, hogy isteni

kincessel ékesítse fel a Teremtés va-lamelyik részét, ép elmével kivá-lassza e részek közül a legszürkéb-bet és legjelentéktelenebbet, a ter-mészet ötletei közül a legszeren-csétlenebbet és legellenmondóbbat, az élőlények, állatok és növények közt a legocsmányabbat — s éppen annak adja oda az erőt, hogy ön-át terjessze és fejlessze, elha-rapózzon, mint valami betegség. Aki ezt szándékosan tette, nem le-hetett eszénél, ezen az alapon kérem védecem felmentését.

Rekedt kürtjel: a bírák vissza-vonultak. Komor csend lett, — ma-gam elé néztem, nem láttam sem-mit. De messziről, a mélyből vala-mi zavaros és ijesztő hang emel-kedik s torkomba szorítja lélekze-tem, — szemeket látok, hideg fut végig a hátamon. Nyitott, kiáltó szájjal, kitárt karokkal, — hideg veríték veri ki homlokom. Az Élet... az Élet szele csap felém forrón, ajult rémület fog el.

Az ötödik és hetedik szférára har-móniája zeng fel: a bírák elfoglal-ják helyüket. — Mindenki feláll. Ijesztő csönd.

A Büntető emelt hangon olvas-sa: A Végső Cél nevében!

— ... A védelem visszautasítta-tik... Indokok és... Mindezek alapi és tekintetbevéve a súlyos-bító körülményeket...

... születés általi életre ítélte-tik...

Eszméletlenül hanyatlottam le a felhődarabról: még láttam, ahogy a két asztrál utánam kap: aztán gye-rekszírt hallottam: később jöttem rá, hogy az én torkomból tört elő.

## Megalakult az új belga kormány

**Theunis ígéretet tett a a jóvátételi politika enyhítésére  
A francia kamara megszavazta a megszállás költségeit**

Theunis volt miniszterelnöknek, a ki lemondása után ismét megbízást kapott a kormányalakításra, kétheti kísérletezés után pénteken sikerült új kormányát megalakítani. Theunis csak azon az alapon vállalta el a kormányalakítást, hogy a jobboldali pártok és a liberális baloldal, — a melynek pártvezéreivel hosszasan tárgyalt, — előzetesen biztosították bizalmukról.

Nemcsak belga, hanem francia és belga politikai körökben is úgy tudják, hogy Theunisnek a baloldali liberális pártokkal szemben ígéretet kellett tennie arra nézve, hogy revízió alá veszi Belgiumnak a Ruhr-megszállás tekintetében elfoglalt álláspontját. Ez a revízióigéret nemcsak a szigorú megszállás enyhítésére vonatkozik, hanem hír szerint köteleességévé teszi az új belga kormánynak azt is, hogy elő fogja segíteni a jóvátételi kérdés megoldását a legutóbbi német javaslat alapján.

Az új kormány szombati legelső minisztertanácsának a tárgyát is elsősorban a Ruhr-probléma és az angol kérdőívre adandó válasz képezte.

A belga kormány megalakulásával most már aktuálissá vált Franciaországnak az angol kérdőívre adandó válasza is. A francia kormány ugyanis, — mint ismeretes, — a belga kormányválság miatt halasztgatta a feleletet Baldwin memorandumára, mert a válasz megszövegezésében, — mint eddig minden kérdésben, — Belgiummal egyetértésben akart eljárni.

Mint a Havas-ügynökség jelenti, a Theunis-kormány újjaalakulása lehetővé teszi a szövetségesek diplomáciai megbeszélésének újra való felvételét. Páris és Brüsszel között közvetlen eszmecsere folyik, hogy együttesen állapítsák meg az angol kormány kérdőívére adandó választ és hogy a választ legrövidebb időn belül eljuttassák az angol külügyi hivatalhoz.

A tanácskozások során Theunisnak a kormányalakítás alkalmával vállalt kötelezettsége miatt, előreláthatólag Franciaország is kénytelen lesz némi engedelményeket tenni eddigi merev magatartásából.

A francia szenátus is pénteken foglalkozott a Ruhr-kérdéssel, a megszállás költségeinek megszállásra benyújtott törvényjavaslattal kapcsolatban. A javaslatot a szenátus egyhangulag megszavazta.

A póthitelekéről szóló javaslatot Poincaré miniszterelnök terjedelmes beszédben ismertette.

Beszédét azzal kezdte, hogy a Ruhr-akció körül tett intézkedéseket a külföld rosszul ítélte meg. A maga igazolására ismertette az előzményeket, amelyek arra vezettek, hogy a francia és a belga csapatok benyomultak a Ruhr-területre. Erősen hangsúlyozta, hogy Spaaban Lloyd George és Nitti is hozzájárult az esetleges megszállás tervéhez.

A Ruhr-akció annak volt szánva, hogy garancia legyen, ha Németor-

szág nem volna képes fizetni s eleinte csak hatáson gazdasági nyomásnak tervezték a szövetségesek a megszállást. Franciaország csupán ellenőrzési operációra gondolt s azt hitte, hogy ezzel célt ér, mert Németország januárban még följájlotta gazdasági téren a maga közreműködését. Akkor még úgy tett Németország, mintha el volna tökélyve, hogy elfogadja a francia tervet, de egyszerre csak megfordult a dolog. A német szénszindikátus elköltözött Hamburgba és a berlini kormány kiadta utasításait a passzív ellenállásra. Sőt súlyosabb dolgok is következtek. A német birodalmi kancellár a franciákat és a belgákat ellensé-

geknek nevezte. A német ellenállás nem maradt meg passzív, hanem aktív lett, alattomos és gonosztevő.

A külföldön s különösen a Vatikánban, amely szintén tévedhet, nem akarták meglátni, hogy a német nagyipar és a német kormány szítja ezt az ellenállást. Franciaország szívesen elállott volna Schlageter kivégzésétől, de kénytelen volt a végső eszközökhöz folyamodni.

Végül a következő szavakkal fejezte be Poincaré beszédét:

— Mi nemcsak a békeszerződéseket védelmezzük a Ruhr-akcióval, hanem azt akarjuk, hogy észretérítsük Németországot és a német közvéleményt a tévelygések útjáról.

A beszéd után a kamara egyhangulag jóváhagyta a kért megszállási katonai hiteleket.

## Megszavazták a robotmunkát

**Kiterjesztették az egész országra a szerbiai kötött-birtok törvényt — Befejezték a költségvetés tárgyalását**

A parlament szombati ülésén befejezték a költségvetési tizenkettedik tárgyalását.

Az ülést délelőtt féltízkor nyitja meg Jovanovics Ljuba házelnök. Napirend előtt Dimitrijevic Dusan (földmivespárti) kérdést intéz a parlament elnökségéhez, hogy a törvényhozó bizottság miért szakitotta félbe a tisztviselőtörvény tárgyalását. Az elnököt teszi felelőssé azért, hogy a házszabályok alkalmazásával nem bírta rá a bizottságot és a kormányt a tisztviselői törvényjavaslat tárgyalásának folytatására.

Jovanovics Ljuba elnök válaszában kijelenti, hogy neki nem áll jogában a kormány működése ellen kifogást emelni. Véleménye szerint a tisztviselőtörvény tárgyalását csak azért hagyta abba a bizottság, mert a bizottság halaszthatatlanul sürgős ügyek tárgyalásával volt elfoglalva. Dimitrijevic kijelenti, hogy a válaszal nincs megelégedve.

Ezután áttérnek a napirendre, a költségvetési tizenkettedekről szóló törvényjavaslat második részletének tárgyalására.

Krizman Hinko (demokrata) véleménye szerint a rendkívüli pótdadók bevezetése nagyon súlyos rendszabály. Éppen ezért sokkal szívesebben látta volna, ha a rendkívüli pótdadók helyett rendes adótörvényekkel annyira rendeznék az ország pénzügyeit, hogy a tisztviselők és a katonatisztek anyagi helyzetét meglehessen javítani. Szerinte a rendkívüli pótdadók legsúlyosabban a földmivesosztályt érintik, amely amúgy is nagyon sokat fizet közvetlen adók fejében. A kormánynak gondolnia kellett volna arra, hogy a parasztság anyagi helyzetét javítsa.

Pusenjak klerikális, Huszein Alics muzulmán és Moszkovjevics földmivespárti képviselők pártjaik nevében bírálják a javaslatot. Felszólalásuk után az elnök déli fél egykor szünetet rendel el.

A délutáni ülésen — amely pontban felháromkor kezdődött — Sztojedinovics pénzügyminiszter válaszolt az ellenzéki szónokoknak. Védelmébe veszi a javaslatot és kéri annak megszavazását. Bejelenti többek között, hogy a

kormány nevében elfogadta Timonovics radikális képviselő javaslatát, hogy a rendkívüli földadó-pótdadókat Szerbiában és Montenegróban a már bírólagon megítélt hadikárpótlási kötvényeinek első kamatszelveivel lehessen fizetni.

A pénzügyminiszter beszéde után az elnök szavazást rendel el, amelynek során a szkupstina a javaslatot szótöbbséggel elfogadta.

A javaslat harmadik részének tárgyalására került ezután a sor. Markovics Pero (demokrata) részletesen bírálja az egyes tárcák költségvetéseit. Kifogásolja a javaslat 47-ik pontját, amely az országos választói névjegyzékeket a községi és önkormányzati választások alapjául teszi meg. Szerinte ezt a szakaszt hibásan fogalmazták meg, mert a választói névjegyzékekről szóló törvénynek csak az első szakaszára hivatkozik és figyelmen kívül hagyja a 12-ik szakaszt, amely a választások kiírása után a felszólamlási jogot biztosítja. Attól tart, hogy a mostani fogalmazás alapján a lakosságot elűthetik a reklamálás jogától. Vuicsics belügyminiszter közbeszól: (Ez nem áll!) A parasztság létminimumáról szóló javaslatnak az egész országra való kiterjesztését helytelennek tartja. Amikor ezt a törvényt a régi Szerbiában meghozták, akkor meg volt ennek az értelme, mert védeni kellett a kisbirtokokat. Az új országrészek viszonyai azonban nem mindenütt teszik célszerűvé ezt az intézkedést. Egyébként sem tartozik ez az intézkedés a költségvetési törvény keretébe. A robotmunkáról szóló szakaszt is élesen támadja és kijelenti, hogy pártja a javaslat ellen fog szavazni.

Miljkovics Hasszán (muzulmán) a robotmunka ellen sorakoztatja föl érveit. Törökországban is volt — ugymond — robot, de éppen ez tette tönkre Törökországot. A mikor Ausztria Boszniában megszüntette a robotmunkát, amely akkor csak három napot tett ki, ezzel erős politikai tőkét szerzett magának. Attól tart, hogy a községek vezetői visszaéléseket fognak a robottal elkövetni. A lét-

minimum-javaslat ellen is tiltakoznak. Ennek a feudális jellegű intézkedésnek egyébként sincs helye a költségvetési javaslatban. Követeli a községi választások kiírását, főleg azért, mert a robot javaslat is fontos jogokat biztosít a községi előjáróságoknak.

Miletics Sztanko (földmivespárti) föl hívja a kormányt és a parlamentet figyelmét arra, hogy Radics mennyire ki fogja használni a robottörvényt a kormány ellen. Ő is volt robotmunkás és így tudja, mennyi visszaélés történt a robottal. A harmadik-negyedik járásba is elvitték a lakosságot utjavításra. A törvényt ki kellene egészíteni azzal, hogy mindenki csak a saját járásában rendelkezhet munkára, mert különben előfordulhat, hogy a rendőrség a boszniai lakosságot Suboticára rendeli utjavításra. A létminimumról szóló szakaszt elvben helyesli, de föl hívja a figyelmet arra, hogy a földmivesek létminimuma nem egyenlő a különböző országreszekben. A Vajdaságban sokkal kisebb földterületből megél egy család, mint Boszniában. Kijelenti, hogy emiatt pártja a javaslat ellen fog szavazni.

Vuicsics belügyminiszter válaszol a felszólalásra. Indokolja, hogy miért kellett az országos választói névjegyzékeket ebben a törvényben egységesíteni a községi választói névjegyzékkel. A két választótörvény között ugyanis csekély különbség van abban a tekintetben, hogy ki nem lehet választó. Emiatt a kis különbség miatt új névjegyzékeket kellene fölfektetni, ami a gyakorlatban teljesen fölösleges. Hogy el lehessen kerülni a választójogi anyagi törvény megváltoztatását, legcélszerűbbnek bizonyult ezt ebben a törvényjavaslatban elintézni, különösen arra való tekintettel, hogy Szerbiában és Montenegróban már ki is vannak írva a választások.

Uzunovics építésügyi miniszter válaszol a felszólalóknak az utépitési robot ellen tett kifogásaira. Beszéde után a parlament a javaslat harmadik szakaszát is elfogadta, amivel a költségvetési javaslat tárgyalása befejezést nyert.

Szavazás után Jovanovics Ljuba napirendi indítványt terjeszt elő, amely szerint a következő ülésen a parlament különböző bizottságait fogják megválasztani. Javasolja, hogy a parlament üléseit július 9-ig napolja el, tekintettel arra, hogy a törvényhozó bizottságnak be kell fejeznie munkáját. A parlament az elnök indítványát elfogadja és a legközelebbi ülést július 9-ikére tűzik ki. Az ülés ezzel este 7 órakor véget ért.

Jól bevezetett, elsőrangú novisadi gabonaügynökségi és bizományi üzlet

**telefonszolgálatra és üzlethözésre**

**agilis erőt keres.**

Az illetőnek a német- és magyar nyelv bírásn kívül a gabonaszakmában jártasnak kell lennie és Bácska, Bánátot ismernie kell. Az állás jó fizetéssel azonnal elfoglalható. — Ajánlatok REKLAM hirdetőirodában Novisad, Jevrejska u. 11. „101” jellegre küldendők.

## CIRKUSZ

■■■

## Levélváltás

Junius 26.

Az éjjel az ablakomon egy koppnás hallatszott, majd egy kő esett be a szobámba. Rögtön tudtam, hogy postánk érkezett. Szilágyi Erzsébet idején még fekete hollók kopogtak be az ablakon, mint önkéntes levélhordók, manapság csak kövek. Ez a legbiztosabb posta. Különösen éjjel kézbesítendő leveleknél és táviratoknál nagyon praktikus, mert felbrenszti a címzettet. Mint mondom, én is felbrenstem és izgatottan olvastam a köhöz kötött levélkét:

»Mélyen tisztelt uram! Bocsásson meg, hogy éjjel háborgatom, de az ügy nem szenvedhet késedelmet. Megtudtam mai nyilttéri közleményéből, hogy ön engem gyáva fráternek és csirkefogónak tart. Én azt hittem, hogy ön sokkal rosszabb véleménynyel van rólam. Köszönöm. Bevallom, hogy egy kő esett le a szívemről. Itt küldöm, tegye el emlékébe. Választ várok, tisztelettel

Felelőtlen Elemér.»

Megvizsgáltam az ablakot. Száz dinárba kerül a megcsináltatása. Ugy érzem magam, mint aki bélyegtelen levelet kap és magának kell a portót megfizetni. Büntetéssel együtt. Na megállj Elemér, holnap megkapod a választ. Tudom nem teszed be az ablakodba.

Junius 27.

Miután a barátom a lakáscímét nyilván szórakozottságból nem közölte velem, én a helyi lap nyilttér-rovatában válaszoltam. Tömören és klasszikus rövidséggel, részint, mert ez a stílusom, részint pedig, mert a lap »Levelezés« rovatában tíz dinárba kerül egy sor. Levelem így hangzott:

»Maga utolsó gazember! Tekintse magát felpofozottnak. Várom a segédeit, de lehetőleg az aiton jöjjenek be, ne az ablakon keresztül, mert az költséges. Kérem továbbá a leveleit bérmentesíteni, illetve kövenként száz dinár ablakcsináltatási portót mellékelni.«

Éjjel megérkezett a válasz. Egy másik ablakon keresztül, mert a tegnapit még nem tudtam megcsináltatni. A súlyos kő pont a velencei tükröbe esett. A levél így hangzott:

»Mélyen tisztelt uram! Most látom, hogy ön egy hitetlen kutya és amellet smucig disznó is. Indokolás: Hitetlen kutya azért, mert nem tartja be a szentírás szavait, mely szerint, aki téged kövel dob meg, azt dob vissza kenyérrel. Smucig disznó azért, mert sajnálja azt a nyomorult száz dinárt, amibe egy levélke kerül. Fogadja megvetésemet és választ várok

Felelőtlen Elemér.»

Junius 28.

Korán reggel megcsináltattam az ablakokat. Az üveges a nagy forgalomra való tekintettel emelni akarja az árakat. Nyilttéri levelemben a következőket írtam a barátomnak:

»Értesitem, hogy az üveges felémelt a portót, miért is kérem, hogy az eddigi tarifa helyett 120 dinárt küldjön. Legcélszerűbb lesz, ha a pénzt ráköti a köre.«

Már kora este becsörömpölt a válasz:

»Mélyen tisztelt uram! Legutóbbi levelemből kifejtettem, hogy ön egy piszok uzsorás is. Most látom, hogy még keresni akar rajtam levelelként husz dinárt. Ön rossz helyen kocogtat. Egy parát nem adok önnek. Szerintem ön tartozik nekem napi másfél dinárral, mert naponta meg kell hogy vegyem azt az útságot, amely az ön választát közli. Legcélszerűbb lesz, ha költségkímélés céljából előfizet a lapra az én ci-

memre. Egyelőre poste restante »Nyájas olvasó« jeligére.

Felelőtlen Elemér.»

Junius 29.

Válaszom a következő volt:

»Sötétben buikáló, gyáva fiatalember! Felkérem, hogy a 120 dinárt és a hirdetési költséget annyival is inkább naponta küldje be, mert különben minden érintkezést megszüntetek önrel és leveleit válasz nélkül hagyom.«

Az esti posta tartalma:

»Mélyen tisztelt uram! Tehát ön csaló is! Nagyon fáj, hogy ezt megtudtam önről, de most leleplezem. Százhusz dinárt kér tőlem a dupla ablakért, holott ön csak százat fizet ki érte. Ezt magától az ön üvegesétől tudom, akitől provizórt kapok minden bevett ablak után. Fogadja stb.

Felelőtlen Elemér.»

Junius 30.

Orvosom és ügyvédem tanácsára ezután nyitott ablaknál alszom.

(Stella.)

## Megkezdődött az aratás

## Várakozáson felüliek a terméseredmények a Vajdaságban

Egy esztendej nehéz munka eredményét aratja a gazda magérlelő junius multával, amikor a kalászbazsundült élet kaszára vár, hogy kenyérral fizesse vissza munkás hónapoknak keserves verejtékét figyelő munkáját és aggodalmát.

A mult héten a Vajdaság nagy részében már megkezdődött a legkorábbi gabona, a rozs és az árpa aratása. Az esőzések miatt először a homokos földek termése érett kasza alá és mindenütt, ahol a vágás megindult, a legjobb terméseredményeket jelentik. Északbácskában, Csantavér környékén a nagyobb uradalmak már próbacséplést végeztek, amelyeknek eredményéből megállapítható, hogy ugy rozsban, mint árpában kataszteri holdanként 10—12 métermázsza az átlagos termés, sőt egyes Csantavér-környéki uradalmakban 20 métermázsza rozs is termett egy holdon. Az áru minőség tekintetében is elsőrendű.

A rozs és az árpa ára a jó termés folytán hanyatló tendenciát mutat, kialakult árak azonban még nincsenek mert a vétel és eladás az új buza piacrahozataláig tartózkodó magatartást tanúsít.

A buza aratását, — a régi gazdaszokás ellenére, — ez évben a hűvös és esős időjárás miatt Péter és Pál napján nem lehetett megkezdeni, csak egyes helyeken, inkább hagyományból tettek a gazdák próbavágásokat. A késelem azonban nem ár-

tott a buzának, — sőt a termés eredményének javítását nagyban elősegítette a juniusi esőzés. A kalászkok megteltek és a szem megduzzadt, úgy, hogy minőség, súly és mennyiség tekintetében lényegesen javult a buza az utolsó napokban is.

Az aratás sokhelyütt hétfőn és a jövő hét első napjaiban kezdődik, főképpen a homokos vidékeken. Általánosságban azonban csak július 10-ike táján kezdenek aratni. A holdankénti hozam tekintetében még nem lehet megbízható becsléseket eszközölni, annyi azonban máris bizonyos, hogy a két hét előtti bizakodó terméskilátások is lényegesen javultak. Annyi bizonyosnak látszik, hogy sokkal jobb termés lesz buzában is, mint amilyent a legoptimistább kilátások mellett is néhány héttel ezelőtt vártak.

Üzletkötések egyelőre még nem történtek új buzában, az óbuza ára ma még változatlanul 1700—1720 korona körül mozog. Általánosságban, különösen a megjavult terméskilátások és az előreláthatóan nagy kereslet miatt 1300—1350 koronás buza-árra számítanak.

Az aratási idényre való tekintettel egyedül tengeriben indult meg nagy kereslet, úgy, hogy a kukorica ára egész 1080 koronáig emelkedett. Leginkább Bosznia és Dalmácia passzív vidékei számára vásárolják a tengerit. Az új tengeri vetések is mindenütt kitünően fejlődnek.

## Vasárnap dől el,

hogy bentmaradnak-e a klerikálisok és a muzulmánok a parlamentben

Beogradból jelentik: A politikai köröket még mindig élénken foglalkoztatja a miniszterelnök ellen elkövetett merénylet. Általános a vélemény, hogy a merénylet erős hangulatot teremtett a kormány mellett. A politikai élet napikérdései közül előtérbe került a muzulmán és klerikálispart további magatartásának problémája. A két part most még részt vesz ugyan a parlamenti munkában, de a helyzet az, hogy bármikor kivonulhatnak és passzivitásba léphetnek, ami nagyon meggyengítené a kormánypartot. Vasárnap valószínűleg megtörténik erre vonatkozólag is a döntés a klerikálispart ljubljani főbizottsági ülésén, ahol ebben a kérdésben fognak határozni a part képviselői.

A muzulmánok magatartásáról elmentmondó hírek számolnak be, tény azonban az, hogy Spahó még nem tért vissza Beogradba, noha a délutáni lapok közölték már visszaérkezése hírét. Spahó párthiveivel Sarajevóban a part további magatartásának kérdéséről tanácskoztak. Azok a kombinációk, hogy a klerikálisok kivonulása esetén a muzulmánok továbbra is a parlamentben maradnának, nem állnak meg, mert a két part között az együttműködés fennáll és lehetetlenségnek tűnik fel, hogy ha a klerikálisok passzivitásba mennének, a muzulmánok ne követnék őket.

A parlament szombati ülése előtt a pénzügyi bizottság ülést tartott, amelyen a költségvetési tizenkette-

dekre vonatkozó és a muzulmánok és a klerikálisok részéről előterjesztett javaslatot tárgyalják. A javaslat szerint meg kell könnyíteni a rendes pótdók fizetését, még pedig úgy, hogy ne csak a macedóniai és montenegrói lakosok, hanem az új kerületek lakossága is oly módon fizethesse adóját, hogy a pótdók fejében a korona beváltása alkalmával kibocsátott kötvények, valamint a hadikölcsönkötvények fizetési eszközül szolgáljanak, olyan arányban, amely arányban a szerbiai lakosság a hadikárpótlási kötvényekkel fizet. Fogadja el továbbá az állam adófizetés fejében a muzulmán lakosságtól az agrárminisztérium által kibocsátott kötvényeket is.

Sztojadinovics pénzügyminiszter a javaslatra vonatkozólag kijelentette, hogy elfogadhatatlan, mert az államnak pénzre van szüksége. A javaslatot erre a bizottság elutasította, ami a muzulmánok és a klerikális bizottsági tagok között élénk tiltakozásra adott alkalmat.

A Novosti nagy feltűnést keltő cikket közöl arról, hogy a boszniai horvátok körében Radics-ellenes mozgalom van keletkezében. A mozgalom ferencrendi barátok vezeték, akik rendkívül népszerűek az ottani lakosság körében. A mozgalom vezetői mérsékeltabb politikát kívánnak folytatni. Rövid időn belül megalakul az önálló part és napilap alapítását is tervezik, amely Szarajevóban jellenék meg.

Párhuzamosan ezzel a szervezkedéssel — írja a lap — magában Horvátországban is mindinkább erőre kapnak a Radics-ellenes törekvések, különösen az intelligencia körében.

## Záróra-korlátozás Suboticán

## Riadalom a kávéházakban

Szombaton este kellemetlen meglepetésben volt része a subotici kávéházi közönségnek: a rendőrség felszólítására tizenkét óraker valamenyi kávéházat bezárták és a vendégeket a helyiségek elhagyására szólították fel. A késő éjszakai órákban hirtelen eszközölt rendőri intézkedés érthető riadalmat okozott, mert senki sem tudott arról, miért rendelte el a rendőrség ily váratlanul a záróra korlátozását. Annál is inkább különböző rémhírekre szolgáltatott ez okot, mert a kávé-sok sem tudták okát adni, hogy éjjel háromnegyed tizenkettőkor miért záratják be a rendőrök a helyiségeket.

Az éjszaka folyamán a rendőrség az a felvilágosítást kaptuk, hogy a záróra-korlátozás egy régebbi városi tanácsi határozaton alapul, amelynek értelmében kávéházak 12 óráig, vendéglők, kocsmák 11 óráig tarthatnak nyitva.

Mindenestre érthetetlen, hogy erről az intézkedésről a legjobban érdekelteket, a vendéglősöket és kávé-sokat nem értesítették előzetesen és így annak végrehajtása a szombaton este előállított pánikszerű rémhírekre alapult szolgáltatott. Még érthetlenebb azonban az a tény, hogy éppen a nyári hónapokra korlátozzák a zárórát. Ez a korlátozás kellemetlenül érinti a közönséget, amellet pedig félremagyarázásokra is adhat alkalmat, hogy a városi tanács ilyen módon akar a záróra felfüggesztéséért járó dijakból nagyobb jövedelemre szert tenni.

## HIREK

■■■

## Egy kritikus albumából

Ahol nagy aplommal látsz előadni valakit szerény és figyelmes hallgatóságnak, ott tudhatod, hogy ostoba ember tanít okosakat. Ahol pedig azt látod, hogy szerényen beszél valaki figyelmetlen és unatkozó közönségnek, biztos lehetsz benne, hogy eszes ember próbál oktatni tudatlanokat.

\*

## Két embermegvető

— Az emberek igazán komiszak. S csak az ostobaságuk menti őket, — szót az egyik.

— És mivel mented az ostobaságukat? — kérdezte a másik.

\*

Bolondot a kérdéseiről, okos embert a feleleteiről lehet fölismerni.

\*

Nem a bolondok követik el a legnagyobb bolondságokat, hanem az elbolondítottak, akikhez képest amazok valóságos bölcséek.

\*

Okos, aki a jövőre is gondol, de bolond, aki csak a jövőre gondol.

\*

Sok dolog magában teljesen érthetetlen, de a körülötte történőkkel együtt szemlélve teljesen világosnak és érthetőnek látszik. Az ostoba ember azért csodálkozik olyan sokat (és minél ostobább, annál többet) és azért nem tud egy sereg dolgot, történet és tünetet fölfogni, mert a dolgokat és az eseményeket egymagukban nézi és összehelyesíti a többiekkel nem látja, — míg a gondolkodó, aki ez összetartozóságokat és logikai egybekapcsoltságokat észreveszi, a nil admirari és a tout comprendre magaslatára tud emelkedni.

\*

A hőbort sokkal ragályosabb, mint a bölcsesség. Ha ez olyan vonzó és

utánzásra csábító volna, mint amaz, a vilg már rég megokosodott volna.

A más helyén mindenki okos.

A tolakodó erények kellemetlenebbek, mint a diszkrét gyarlóságok. A fölényes okosság bántóbb, mint a szerény ostobaság. Az okosság csak akkor kellemes, ha szeretetreméltósággal párosul és vannak sokan, akik jobban szeretik a kellemes együgyűket, mint a kellemetlen okosakat.

Az ostoba ember kijelenti, hogy az okosabb enged és — makacsul megmarad az állítása mellett.

Baedeker

— **A jugoszláv-magyar határkiigazító bizottság munkája.** Osijekről jelentik: A jugoszláv-magyar határkiigazító bizottság jugoszláv delegáltja: *Tscholak-Antics* ezredes és magyar kiküldöttje: *Goldoni* őrnagy Osijeken tartózkodnak és innen Mohácsra utaznak, hogy ott a helyszínen intézzék el a szükségesnek mutatkozó kisebb határkiigazítást.

— **Új munkásbiztosító pénztári főorvos.** Az országos munkásbiztosító betegségélyező pénztár subotici kerületének igazgatósága szombat délután tartott közgyűlésén dr. *Szántó Gábor* subotici orvosot választotta meg a pénztár főorvosává.

— **Lutheránus püspökség Novisadon.** Novisadról jelentik: Julius 2-án fogják megtartani a jugoszláviai lutheránus esperességek értekezletét Novisadon. Az értekezleten püspökség felállításáról fognak tárgyalni, hogy ezáltal a szétszórt egyházközösségeket egy egyházkerületbe tömörítsék. A mozgalom már régebben megindult. A kezdeményezők azt hiszik, hogy eredményre vezet mozgalmuk. Az értekezletet a lutheránus templomban fogják megtartani és résztvesznek rajta az esperesek, az egyházfelügyelők, az egyházközösségek kiküldöttjei és valamennyi lelkész. A püspökség székhelyét még nem határozták meg, de az eddigi tervek szerint Novisadon fogják elhelyezni.

— **A kisantant külügyminiszterei Sinaiban tanácskoznak.** Beogradból jelentik: A »Tribuna« értesülése szerint a kisantant képviselői július 20-án Sinaiban fontos tanácskozást fognak tartani. A konferencián a S. H. S. királyságot Nincics, Csehszlovákiát Benes, Romániát Duca külügyminiszterek fogják képviselni. Részt fog venni a konferencián a bukaresti lengyel és görög követ is. A tárgyalásokon egyéb fontos kérdések mellett határozni fognak Görögországnak és Lengyelországnak a kisantantba való belépéséről, valamint a kisantantnak az új bolgár kormánnyal szemben tanúsítandó magatartásáról is.

— **Gróf Apponyi Albert Genfben utazott.** Budapestről jelentik: Gróf Apponyi Albert a nemzetközi ligák bécsi kongresszusáról visszatért Budapestre, ahonnan pénteken politikai misztioival Bécsen át Genfben utazott.

— **Kerti ünnepély Kikindán.** A »Humanitas« katolikus nőegylet Péter-Pál napján a városi népkertben kerti ünnepélyt rendezett szép műsor keretében.

— **Biróhiány Kikindán.** A kikindai törvényszéken békeidőben tizen-négy bíró és nagy kezelőszemélyzet dolgozott, kik akkor sem tudták külön munkanélkül az ügymenetet el látni. Ma mindössze négy bíró dolgozik, kik úgy a büntető, mind a polgári tanácsban felváltva működnek. A telegkönyvben ezelőtt két bíró és öt telegkönyvvezető végezte a munkát, ma egy bíró dolgozik itt mellékesen. A kikindai törvényszék elnöke az igazságügyminisztériumtól kéri a bírói testületkiegészítést.

— **Elkerül a vámhivatal Kikindáról.** Kikindán mint a határvárosban nélkülözhetetlen feladatot teljesített vámhivatal. Most úgy hírlik, hogy a kikindai vámhivatalt Beeskerekre akarják helyezni. A kikindai kereskedők a terv ellen a napokban tiltakozó gyűlést tartanak.

— **Eljegyzés.** Kohut Elluska, Temerin és Kaiser Ede Djakovo, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Rónai Rózsikát Novi Verbas eljegyezte Neubauer Dezső Kolárovice Beograd. (Minden külön értesítés helyett).

Faludy Micit eljegyezte Kollár Antal drogusita. (Minden külön értesítés helyett).

— **Segélyt kaptak a kanizsai hadiözvegyek.** Kanizsáról jelentik: A szociálpolitikai minisztérium a starakanizsai hadiözvegyek részére 47.138 dinár segélyt utalt ki. A segélyösszegeket a napokban fogják szétosztani.

— **Doktorrá avatás.** Ifj. Gajó Istvánt, Gajó István starakanizsai nyugalmazott főszámvevő fiát a budapesti tudományegyetemen orvosdoktorrá avatták.

— **Házasság.** Herzog Ilonka Novisad, Gál Nándor Beograd folyó hó 28-án házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

— **Kivégeztek két baranyai emigránst?** Néhány nappal ezelőtt megírta budapesti tudósítás alapján a »Bácsmegyei Napló«, hogy a magyar hatóságok elfogták *Bencze József* és *Hajdinák Aladár* körözött baranyai emigránsokat, akik akkor hagyták el Magyarországot, amikor az SHS. királyság csapatai kiűrtették Pécs környékét. A két baranyai emigránst az osijekai *Drau* most azt a szenzációs, de nagyon valószínűtlenül hangzó hírt közlik, hogy Magyarországon kivégezték őket. *Bencze József* a megszállás alatt Baja város rendőrkapitánya volt, *Hajdinák* pedig Mohácsen teljesített közszolgálatot. A kiűrtetés után Baranyavár-Pélmonostoron telepedtek le s mint iparosok dolgoztak. A múlt hét szombatján a pélmonostori főszolgabíró intézkedésére áttették őket a magyar határon. A pélmonostori határrendőrség parancsnoka igyekezett ugyan az átadást megakadályozni, intervenciójának azonban nem volt fogantatja. A »Drau« értesülése szerint *Hajdinák* és *Bencze* a magyar bíróságok már régebben halálra ítélték s ezt a halálos ítéletet az átadás után nyomban végre is hajtották. A fantasztikus hírt semmilyen oldalról nem erősítették meg.

— **Trafikot kapnak a hadirokkantak.** Osijekről jelentik: A hadirokkantak egyesületének zagrebi vezetősége köriratban adta tudtára az alsóztályoknak, hogy a hadirokkantörvény értelmében Horvátország, Szlavónia, Muraköz és Szlovéniában a trafikjogot az engedélyezettektől megvonják és azokat hadirokkantaknak és hadiözvegyeknek adják ki.

— **Szeptemberre halasztották a Chottek-Schönborn birtokper felbontási tárgyalását.** Novisadról jelentik: A Chottek-Schönborn-féle birtokper szombatra kitűzött tárgyalását, minthogy az ügy előadója, dr. *Kiss János* nem készült el a rendkívüli terjedelmes előadói jelentéssel, szeptemberre halasztották.

— **Sinkó Ervin versekönyve.** Sinkó Ervin, a Bécsben élő subotici származású poéta *A fájdalom Istén* cím alatt az utóbbi négy év alatt írt verseit szándékozik kiadni. Sinkó Ervin költészete eredeti és erőteljes s akik az új hangokat szeretik a lírában, bizonyosan élvezettel olvassák majd új könyvét is, amelyre 35 dinárral lehet előfizetni az Athenaeum könyvterjesztő vállalatnál Suboticián.

**Hölgyek figyelmébe!!!** Mielőtt bárhova mennének, tekintsék meg *Sildnél* a legújabb divatu *nyári újdonságokat* *filckalapok* minden színben a legújnyosabb árban, ugyszintén mindennemű női- és férfi-kalapok *átalakítása* és *festése* a legszakszerűbben és legújabb divat szerint készülnek. Gyászkalapok hat óra alatt elkészülnek. *Sild József* kalapipar Subotica, csirke-piac.

— **Érettségi a subotici állami magyar főgimnáziumban.** A subotici állami magyar főgimnáziumban 26, 27. és 28-án folytak le az érettségi vizsgálatok. Huszonhat osztályvizsgát tett nyolcadikos közül hatan buktak el a vizsgán. A tizenkilenc érett tanuló névsora a következő: Buchwald Klári, Beer Imre, Fischer József, Fabó Teréz, Farkas Erzs, Grünwald Lenke, Havas Mihály, Hollender Erzs, Hoffmann Cicus, Kalmár Magda, Medgyesi Juliska, Német Lajos, Nezdrowszky Elemér, Perl Sándor, Pávó Pál, Singer Miklós, Weinerth Irénke, Földes Olga és Weithofer Viktor. A szerb állami főgimnáziumból tizen-négy tanuló közül kilencen buktak, köztük hárman egész esztendőre.

— **Deák Kornél bucsu-turnéja.** Deák Kornél, a jeles színész, aki két év óta sikerrel játszik a vajdasági városokban, a kassai színház szerződött komikusnak. Deák Kornél most turnévesz bucsut a vajdasági városok közönségétől.

— **Népköri bál.** A subotici Népköri július hó 1-én, vasárnap este fél 9 órai kezdettel táncmulatságot rendez házipítési alapja javára. A zenét az önkéntes tűzoltók zenekara szolgáltatja.

— **Felhívás.** Felkérnek azok, akik husz évvel ezelőtt 1902-3 tanévben a subotici gimnáziumban érettségire tettek, hogy az érettségi találkozót részleteinek megbeszélésére hétfőn, július 2-án este 8 órakor a Városi Kávéházban jelenjenek meg.

— **Ciklon-pusztított New-Yorkban.** New-Yorkból jelentik: A ciklon csúrtörtökön New-Yorkban borzalmas pusztítást vitt véghez. Savoyard Bert és Grossmann Jack zeneartisták halálukat lelték. A városi parkban a vihar ötszáznál több fát csavart ki. A házakról a szél egész utcák során letépte a tetőket. Egy leomló fal megölt egy automobilon ülő nőt. A színházakban és a hivatalokban a világítás megszűnt. A táviró és telefondrótokat a ciklon az egész városban széttepte.

— **Tolvaj család.** Starakanizsáról jelentik: Nagy Illés kanizsai gazdálkodó feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik a ház padlásán lévő gabonát lopkodták. A rendőrségi nyomozás folyamán kiderült, hogy a tolvajok Törteli Sándor és felesége kanizsai munkások, akik öt hét alatt huszonöt métermázsza gabonát loptak el. A tolvajokat átkísérték a subotici ügyészség fogházába.

— **Kutyák a gyógyfürdőben.** Palics gyógyfürdő lenne, vagy mi, de gyógyfürdő jellegét más nem mutatja, mint az, hogy gyógydíjat szednek. Különösen az nem vall a gyógyfürdői jellegre, hogy az orbánfalvi részen, ahol a legtöbb villa van, egész nap és egész éjjel hatalmas komondorok csatangolnak. Ha a kutyagatás rendszerint nem is hallatszik a megyeszékhelyre, az illetékes palicsi hatóságoknak, amelyek nem trónolnak olimpiai magaslatokon, mégis meg kellene hallaniok azt a kutyakonzertet, amelytől Palics hangos. Más években, amikor Palics telve van fürdővendégekkel, még megértenők, ha a rendőrség nem törődik azzal, ha egy-két fürdővendéget el is szállítanaj a Pasteur-intézetbe, elvégre jutott is, maradt is. Az idén azonban jobban kellene vigyázni a palicsi fürdővendégek s erélyes kutyarazzzával kellene kipusztítani azokat a négy lábú vendégeket, amelyek hasznosak lehetnek ugyan a tanyán, de veszedelmesek egy üdülőhelyen, amelynek világfürdői ambíciói vannak.

— **Megalakult a novisadi városi tűzoltóság.** Novisadról jelentik: Szombaton alakult meg a novisadi városi tűzoltóság. *Polit György* főparancsnoksága alatt. A tűzoltóság legénysége és tisztjei, élén a főparancsnokkal, szombaton tették le a hivatalos esküt dr. *Stetanovics Zsarkó* polgármester kezébe. A városi tűzoltóság legénységi létszáma tizenhat ember.

— **Megszökött az egyik koskai rabló.** Osijekről jelentik: A nasici taningyár pénztárosa elleni rablótámadás elkövetőit — mint már jelentettük — letartóztatták. *Milkovics Branko* cepini parasztot, ki a rablók bandavezetője volt, vasárnap a vizsgálati fogságból a rablótámadás színhelyére vitték ki kocsin, hogy ott a helyszínen kihallgassák. A lovak megbokrosodtak és a kocsit fölborították. Ezt a pillanatot használta föl *Milkovics* a szökésre, ami sikerült is neki. A csendőrség újból nyomozza a megszökött gyilkost.

— **Polgár Károly sziniszagató megszökött Bécsből.** Polgár Károly, a kassai és pozsonyi magyar színházak volt igazgatója kibérelte a tönkrement Lustspieltheatert és kötelezte magát, hogy azt június 29-én újra üzembe helyezi. Együttal kötelezte magát arra is, hogy az egész személyzetet átveszi. Mult pénteken írta alá ezt a szerződést Polgár Károly a színház felett rendelkező Bristolverlaggal. Másnap azonban már nem volt megtalálható Bécsben, hanem egy levelet hátrahagyva, egyszerűen megszökött. A levélben közölte, hogy a dolgot meggondolta, nincsen semmi kedve arra, hogy a tönkrement színházat átvegye. A színház üzemi tanácsa elhatározta, hogy a Lustspieltheatert saját kezelésében megnyitja és az üzemet Polgár Károly veszélyére fogja tovább folytatni.

— **Rablótámadás az országuton.** Szentáról jelentik: Szerdán reggel Stan Péter novakanizsai cigány feleségével és kis fiával kocsin Beeskerekre igyekeztek. Szentá határában három fegyveres rabló megtámadta Stanékat, akik menekülni próbáltak. Amikor ezt a támadók észrevették, a kocsit elhagyták és Stan Pétert súlyosan megsebesítették. A golyó a szive alatt furódott be és a hátán jött ki. Beszállították a szentai kórházba. A támadók ellen a rendőrség megindította a nyomozást.

— **A beeskereki vámtisztviselő elhelyezése.** Beeskereki jelentés szerint az ottani kereskedők és gyárosok egyesülete vasárnap délelőtt tíz órakor a Lloyd helyiségében rendkívüli közgyűlést tart, amelyen annak a villavásárlásnak az ügyében fognak dönteni, amelyet a kereskedők a vámhivatal tisztviselőinek elhelyezésére vett. A villát részvénytársasági alapon vásárolták és most el kell dönteni, hogy kinek a nevére telegkönyvezik az új házat.

— **Miniszterek a törvény előtt.** Nem mindennapi esetről számol be a következőkben budapesti tudósítónk: A miniszterelnökségről átirat érkezett a napokban a népjóléti minisztériumba, hogy Bethlen István gróf egyik beteg háztartási alkalmazottja részére az országos betegápolási alap terhére gyógyfürdőt szolgáltatassanak ki. Az átirat — a miniszterelnökről lévén szó — magához a népjóléti miniszterhez került. Vass miniszter erre megbízta a munkásbiztosító pénztár ügyeit vezető tanácsost, állapítaná meg, hogy a miniszterelnök hány háztartási alkalmazottja van a pénztárba bejelentve s szerepel-e közöttük a szóbanlevő beteg? A tanács másnap jelentette, hogy a miniszterelnöknek egy alkalmazottja sincs bejelentve. Ez a felfedezés többi minisztertársaival szemben is gyanakodóvá tette a népjóléti minisztert. Vass miniszter sem jelentette be a gazdasszonyát. Bizalmas utasítást adott lakásnyomozóinak, akik üres lakásokon kívül mindent pompásan kinyomoznak — járnának utána, vajjon a miniszterek eleget tettek-e rendületének? A nyomozás eredménye lesújtó volt. Kiderült, hogy egyik miniszter háztartási alkalmazottja sincs bejelentve, sőt. A miniszter ennek dacára nyomban elrendelte a kabinet összes tagjai ellen a kihágási eljárás megindítását, sőt némi rezignációval maga ellen is megtette a feljelentést.

— **A vasut tolvaja.** Starakanizsáról jelentik: Komjádi Jenő óbecsei napszamos a starakanizsai állomáson ellopott egy bála zsákot. A rendőrség letartóztatta és átkísérté a subotici ügyészségre.

## SPORT

## Subotica—Temesvár 2:1 (0:0)

A Műpártolók Köre palicsi előadásai, mint tavaly, úgy az idén is minden héten egy előadást fog tartani. Az első előadás július 5-én este 8 órai kezdettel lesz megtartva. Színpad kerületi Arva Jutka énekes népszimű. Hisszük, hogy az idei előadások sem maradnak el a tavaly nagy sikerrel lejátszott előadások mögöl.

Megjött Li-Hi Hip, mindenütt kapható! Foto szalon, Vig, Subotica.

Dr. Benedek Jakab közs. orvos Ada. németországi tanulmányutjáról visszatérve, orvosi gyakorlatát újból megkezdte

Legjobb és legszebb lakodalmi és alkalmi torták, sütemények és fagyaltok Steiner cukrászdájában kaphatók. Telefon 206

Spektator, lapunk »Pénzügyi Politika« című rovatának vezetője szerény évi tiszteletdíj fejében ajánlkozik pénzintézetekhez, számi és egyéb vállalatoknak, kereskedőknek, földbirtokosoknak stb. pénzügyi tanácsadóul, a ki az összes adó, illeték, fogyasztási adó, vám stb., szóval az összes a pénzügyi hatóságok elé tartozó ügyeket, vallomásokat, kérvényeket, stb. elvégzi azok elintézését, sürgői az adóügyi tárgyalásokon a feleket képviseli és a mérlegelők elkészítésénél segítkezik, hogy azok a pénzügyi hatóságok kívánalmainak megfelelően. Hasonlóképp elvállalja magánosok, továbbá ügyvédeknek a feleikről vállalt pénzügyi szakmába való ügyek egyszerű elintézését szerény tiszteletdíj ellenében. Bővebb felvilágosításokkal szolgál reflektánsoknak e lap szerkesztője.

Székrekedés. A Budapest-jobbparti közlekedésben szerzett orvosi tapasztalatok igazolják, hogy a Ferenc József keserűvíz gyomorhajók, emésztési zavarok, fejfájás és szédülés esetében is kitűnő szolgálatot tesz.

## TÖZSDE

Novisadi terménytőzsde, június 30-án. Szilárd irányzat mellett 116 vaggon áru kelt el. Árak: Buza bácskai 430—445 dinár, buza hajóáru 440 dinár, bánáti, Sen-ta paritás 430,50 dinár, Tengeri 267,50—275,50 dinár, hajóáru 272,50 dinár, gömbölyü 280 dinár, fehér tengeri 315 dinár. Liszt 0-ás 670 dinár, Árpa 300 dinár.

Beograd, június 30. A tőzsde a szombati szünet miatt zárva. A magánforgalomban a következő árfolyamokat jegyezték: Páris 5,55, London 417, Newyork 90,50, Gené 16,50, Milano 402,50, Prága 2,72, Bécs 0,12,725, Berlin 00,6. Budapest 1,04.

Zürich, június 30. Zárlat: Berlin 0,0032 (0,0036), Holland 219 (219), Newyork 567,50 (563,75), London 25,91 (25,87), Páris 34,27 (34,50), Milano 24,85 (24,97), Prága 16,96 (16,82½), Budapest 00,650 (0,06,75), Beograd 6,20 (6,20), Bukarest 2,90 (2,90), Varsó 00050 (000,79 háromnegyed), Bécs 00079 hetnyolcad (00079 egyhatod), Bélyegzett 00080.

Budapest, június 30. A devizaközpont hivatalos jegyzései: Beograd 92—96, Berlin 5,40—6,20, Bukarest 43—49, London 38300—39500, Milano 369—389, Newyork 8375—8675, Páris 560—526, Prága 250—262, Bécs 11,80—12,80. Valuták: Dinár 92—96, Német márka 5,90—6,70, Lei 43,50—47,50, Angol font 38320—39520, Lira 369—389, Dollár 8375—8675, Frank 511—531, Szokol 250—262, Osztrák korona 1180—1280.

Értéktőzsde. A szombati magánforgalomban a kosztipénz iránt élénk kereslet nyilvánult meg, minthogy a nem jegyzett értékek, továbbá néhány újonnan bevezetett papír átvételéhez nagy összegre volt szükség. Az utolsó következtében is sok készpénzre volt szükség úgy, hogy a heti pénz 5 és fél százalékra emelkedett. Árfolyamok: Salgó 260—255000, Kőszén 810—805000, Atlantika 36—37000.

A gabonapiacra a tőzsde első felében lanyha irányzat mellett igen kis forgalom. A terményiárak piacán ezzel szemben nagyobb szilárdság mutatkozik. Takarmányárpában nem volt üzlet. Névleges ára a feladóállomásra, minőség szerint 32—33000 korona, buza 45000 korona.

Szombaton délután utólagos megállapodás alapján összekerült Temesvár és Subotica válogatott csapata, miután a csütörtöki és pénteki körmérkőzéseken éppen a vendég-csappal nem került össze Subotica. A mérkőzés a suboticei csapat győzelmével végződött, amely annak is tulajdonítható, hogy friss játékosokkal állhatott ki, az előző mérkőzésekben már kifáradt temesváriak ellen. A temesvári csapatban nem volt fontosabb változás, míg a suboticei válogatott a következőképpen állott fel: Virág, Kuluncsics—Gubics, Ördög—Cepkó—Vukov, Poljácovics—Kovács II—Beleszlin—Horváth Jancsi—Slezák. A második félidőben a megsérült Beleszlin helyébe Marcikics ment be.

A látékot az első félidőben Temesvár fölénye jellemezte. A csatársora szép kombinatív játékkal, lapos passzokkal folyton támadott és sok munkát adott a suboticei védelemnek. A védőjátékban különösen Gubics tűnt ki, míg a halásor Csonkai és Ördögét szintén sokat és ügyesen mentett. Vukov nagyon gyenge volt, a szélsőt állandóan szabadon hagyta. A csatársor az első félidőben keveset jutott szóhoz, anélkül is gyengén játszott. Kovács II, aki mindig jó formát szokott mutatni, most nagyon kapkodó és észszerűtlen játékot produkált. Horváth az első félidőben szintén nem tudott érvényesülni, míg Beleszlin Temesvár nagyon fogta.

Az első félidő, amely Temesvár támadásával ért véget, eredménytelenül végződött.

A második félidőben Subotica kezd frontba jönni. Máziacs azonban egy erős ofszied-állásból meghagyja szökni Temesvár jobbszélsőjét, aki öt méterről védhetetlen gólt rugott. Gól után a Temesvári csapat összeroppant és most Subotica kezdett heves játékot. Gól után néhány percre Beleszlin lerugja és helyébe a centercsatár posztjára Marcikics lépett be. Ót percre a gól után Marcikics passzából Horváth váratlan csavarlövessel védhetetlenül egyenlített. Az egyenlítés után továbbra is Subotica maradt fölényben és most már mind veszélyesebbé vált a temesvári védelem nézve. A 25-ik percben Horváth egyéni akciója sikerült és 16-osról csavartlövessel megszerezte a vezető és egyúttal a győztes gólt is. A mérkőzés ezután mindvégig Subotica fölényes játékával folyt. Temesvár nem tudott erőre kapni, minden támadása megtört a jól működő védelmen. Máziacs bíróamérkőzést, kevés hibától eltekintve, jól vezette le.

## A sombori Amateur birkózó versenye

A sombori Amatőr birkózó szakosztálya július hó 8-án Vojvodina bajnokságáért országos birkózóversenyt rendez. A versenyre az egyesület az alábbi feltételek mellett fogad el benevezéseket:

Légsúly 58 kg.-ig, pehelysúly 62 kg.-ig, könnyűsúly 67,5 kg.-ig, közép A súly 75 kg.-ig, közép B súly 82,5 kg.-ig, nehézsúly 82,5 kg.-on felül.

Az egyes súlycsoportok győztese bajnoki szafagon a versenyrendező egyesület ezüst érmét kapja »Vojvodina 1923. évi bajnok« címmel. A II. helyezett ezüst érmét, a III. és IV. helyezett a klub nagy bronz, illetve kisbronz érmét kapja. A bajnokság 3. a III. díj 4 és a IV. díj 7 versenyző indulása esetében nyerhető el. Két induló esetén a verseny országos nyílt.

Nevezési határidő 1923 július hó 6-án déli 12 óráig. Nevezési díj 15 dinár.

A versenyen, amelyet a Nemzetközi Birkózó Szövetség szabályai

szerint rendeznek, résztvehet minden amatőr-birkózó, aki valamelyik Sportegyesületnek tagja. A vidéki versenyzők saját költségükön vesznek részt a versenyeken.

A nevezéseket Breuer Jenő Sombor címére kell beküldeni. Selejtező mérkőzések július 8-án délelőtt fél 10 órakor lesznek, az Apatini-úti sporttelepen, ahol a bajnoki mérkőzéseket is rendezik.

## A koppenhágai nemzetközi atlétikai versenyek eredménye

Budapestről jelentik: Julius elsején kezdődnek meg Göteborgban a nemzetközi atlétikai versenyek, amelyek előreláthatólag több napig fognak tartani. A Göteborgba elindult magyar atléták pénteken Koppenhágában állottak start-hoz. Az eredmények a következők:

100 méteres siktatás: 1. Gerő (Magyarország) 10,99 mp. 2. Scheid (Ausztria) 11,1 mp. 3. Sörensen (Dánia) 11,2 mp. Gerő könnyen 3 méterrel győzött.

Magasugrás: 1. Haselsteiber (Ausztria) 1,90 cm. 2. Pettersen (Dánia) 1,70 cm. 3. Haluska (Magyarország) 1,65 cm. Haluska távolugró, aki Gáspár helyett képviselte a magyar színeket, nagy balszerencséjével küzdött.

Súlydobás: 1. Csejthey (Magyarország) 13,7.

800 méteres siktatás: 1. Larsen (Dánia) 2 p 06 mp. 2. Weinberger (Ausztria) 2 p 2,5 mp. 3. Fonyó (Magyarország) 2 p 3,5 mp.

Távolugrás: 1. Haluska (Magyarország) 6,67 m. 2. Molnár (Magyarország) 6,73 m. 3. Egger (Ausztria) 6,40 m. Haluska első ugrása 7 méteren felül volt, de belépett.

Diszkoszvetés: 1. Csejthey 40,77 m. 2. Jensen (Dánia) 39,52 m.

Gerelyvetés: 1. Csejthey 53,55 m. 2. Rasmussen (Dánia) 50,78 m. 3. Somfay (Magyarország) 47,10 m.

Tíz kilométeres futás: 1. Jensen 33 p 11,5 mp. 2. Kulcsár (Magyarország). Fél távolugrásban szurást kapott és a versenyt feladta.

Rudugrás: 1. Pettersen 3,80 m.

400 méteres siktatás: 1. Kurunczy (Magyarország) 50,6 mp. 2. Sevatonék (Ausztria) 51,5 mp. Kurunczy végig vezetve biztosan győzött.

1500 méteres siktatás: 1. Rasmussen 4 p 10,5 mp. 2. Friche (Ausztria) Rasmussen tenyérszélességgel győzött.

100 méteres meghívási statéta: 1. Dánia 40,8 mp. 2. Ausztria 41 mp. 3. Magyarország 41,1 mp. A magyar csapat gyenge összeállításban, a következő atlétákkal szerepelt: Haluska, Somfay, Kurunczy, Gerő.

Az angliai nemzeti atlétikai versenyek eredménye. Budapestről jelentik: Az angol nemzeti bajnoki atlétikai versenyek a következő eredménnyel végződtek: 100 yardos siktatás: Abrahams 11,1 mp. 220 yardos siktatás: Abrahams 22,2 mp. 440 yardos siktatás: Eevans 51,2 mp. 880 yardos siktatás: Speczer 2,02 mp. 3 angol mérföld: Balesert 15,21,6 perc. 120 yardos gáttatás: Gasy 15,9 mp. 2 angol mérföldes akadályverseny 11,12,2 mp. 440 yardos gáttatás: Ewang 59 mp. Magasugrás: Carpehtier 183 cm. Távolugrás: Abrahams 6,96 cm. Súlydobás: Cva-terhouse 11,30 m. Diszkoszvetés: Hendersen 32,80 m. A versenyeken igen gyenge eredményeket értek el.

Vasárnapi sportprogram Novisadon. Vasárnap játszó le a bajnoki forduló utolsó mérkőzéseit Novisadon. A N. A. K. ellenfele a Juda Makkabi és az N. T. K. ellenfele az O. S. K. V. A döntőmérkőzés az N. A. K. vagy az O. S. K. V. lesz az idei bajnokcsapat.

Tennis-verseny Novisadon. A novisadi O. S. K. V. és N. T. K. teniszszakosztálya vasárnap tennis-versenyt fog rendezni.

Rapid—M. T. K. 5:4. Pénteken folyt le Bécsben a legjobb magyar és osztrák csapatok mérkőzése, a

mely az M. T. K. vereségével végződött. A gólok egymásután estek mindkét részről. A magyar csapat vereségét Kinczel bírónak tulajdonítja, aki többször szemet hunyt az osztrák jobbszárny leszállásai előtt. A mérkőzés mindvégig erősíranu volt.

Oldboy mérkőzés Kanizsán. Kanizsáról jelentik: A soványak és kövérek mérkőzése nagy közönség előtt zajlott le. Az eredmény 4:2 a soványak javára. Bíró: Losoncz József volt.

Tipografia—Tipografia oldboy 3:0. Vidovdánkora Palicsra mérkőzött egymással a Tipografia két csapata. A mérkőzésen az oldboy csapat 3:0 arányban vereséget szenvedett. Különösen kitűnt bravúros rávetéseivel Kulcsár kapus.

## A vasárnapi lövész programja

A suboticei lovaregylet július 1-én, vasárnap nagyszabású lövészversenyt rendez, amelyen előreláthatólag mintegy harminc versenylő vesz részt.

A verseny részletes programja a következő:

1. Földművelők versenye. Táv: 1600 méter. Díjak: I. 3000 dinár, II. 1000 dinár, III. 500 dinár. A versenyre nevezve vannak: 1. Ridjő 5 éves kanca. (Tulajdonos: Malagurski Mica). 2. Jancsi 5 éves ménes. (Tulajdonos: Vujkovic Antal). 3. Vida. 4. Hjasszony. (Tulajdonos: Vujkovic Benő). 5. Narandza. (Tulajdonos: Bodics Miska). 6. Michi. (Tulajdonos: Stipics Josko). 7. Páva. (Tulajdonos: Sibelics Mijó).

A verseny nyertese valószínűleg a Vujkovic Benő istállóból kerül ki.

Második futam. Általános verseny. (Handicap.) Táv: 2000 méter. Díjak: I. 2000 dinár, II. 500 dinár, III. 300 dinár. A versenyre hat nevezés történt. I. Szikra. (Tulajdonos: Gróf Ferenc). 2. Szökevény. Ispán. Cziprus. (Tulajdonos: Leibach György). 5. Dundi. (Tulajdonos: Dobó Szilveszter). 6. Kondula. (Tulajdonos: Szekenderovics Toma).

A verseny sorsa Szikra és Szökevény között fog eldőlni.

3. Subotica-i verseny. (Handicap.) Táv: 2400 méter. Díjak: I. 4000 dinár, II. 1500 dinár, III. 500 dinár. A versenyre 5 nevezés történt. I. Vodica. (Tulajdonos: Gróf Ferenc). 2. Express-Schimmy. 3. Ciprus. (Tulajdonos: Leibach György). 4. Dundi. 5. Eszteri. (Dobó Szilveszter).

A versenyt valószínűleg Vodica nyeri.

4. Akadályverseny. (Handicap.) Táv: 3000 méter. Díjak: I. 3000 dinár, II. 1000 dinár, III. 500 dinár. A futamot hat akadályal lovagolják. Nevezések: 1. Rozika. (Tulajdonos: Gróf Ferenc). 2. Vogue la Galere. (Tulajdonos: Vojnics József dr.) 3. Gracia. (Tulajdonos: Radovanovic Luka főhadnagy.) 4. Kaldsz. (Vojnics József dr. tulajdona). 5. Lenke. (Tulajdonos: Stoilovics Ljuba kapitány).

Nyerő valószínűleg Rozika.

Ötödik verseny. Tiszti akadályverseny. (Handicap.) Táv: 3200 méter. Díjak: I. 4000 dinár, II. 2000 dinár, III. 1000 dinár. Nevezési díj 100 dinár. Nevezve van öt ló. 1. Gracia. (Tulajdonos: Radovanovic főhadnagy). 2. Sokolka. (Tulajdonos: Petrovics Jován hadnagy). 3. Robinja. (Tulajdonos: Seruga Petár hadnagy). 4. Finyás. (Tulajdonos: Vanner R. őrnagy). 5. Gunar. (Tulajdonos: csanics Mátyás első osztályú kapitány).

Kedvezőtlen idő esetén a versenyt a jövő vasárnapra halasztják.

Jegyek előre válthatók a Jedinstvo könyvkereskedésben és a Deniko trafikban.

A versenyre külön vonatok mennek. Indulás: Palicsra délután 2 órakor, Suboticára 2 óra 30 perckor. A versenypályáról vissza: Este 6 órakor. Érkezés: Suboticára 6 óra 50 perckor, Palicsra 7 óra 15 perckor.

Salon garnitúrák, hálószoba, Perzsa szőnyegek, tükrök, eredeti festmények, varrógép, zongora, gyermekágy, íróasztal, jég-szekrény, kisebb Wertheim-kassza, Rézcsillár, stb. eladó. Butorok, antik tárgyak, állandó vévése, eladása és közvetítése. Langné, Agina ul. 11. 5022

Eladó egy tarhonyagyár berendezés Werner- és Meiderer-féle kétkaru dagaasztógéppel, mely kett készítésére is alkalmas, hozzávaló 4 HP Ganzmotor, 100 öles villanydróttal és szíjjakkal, felszerelve. Értekezni lehet özv. Braun Józsefnél Senta. 4006

10 HP nyersolajmotor, nehéz, vaskocsira szerelve, kompressziós gyújtású, fekvő típusú, mely csépléshez is alkalmas, jutányosan eladó. Pongrácz Imre Stari-Becej. 5006

Tiszta faj farkaskutyakölykök, 2 darab, eladók. Publik hirdetőiroda. U. Strossmayerova-utca 4796

Eladó 4 HP, huzatos magánfű kazán, kompleti moziberendezés és egy Ganz-féle dinamó különféle szíjjkerekek és malomkalkatrések. Rózsa Ferenc St.-Kanjiža 4832

Örökbeadnám jobb családnak öthónapos szép kislányomat. Bővebbet Stánl Györgyné Ujverbász, Péter király-utca 360

Fűtőtesteket, egyenes, bordásat, használat is megvételre keresünk. — Goldner Testvérek jég-szekrénygyár Subotica. — Telefon 134. 4873

Olaj malomhoz, két darab új magpörkölő és egy Stilles hengerek eladó. — Megtekinthető Kmettynél Horgoson 4932

Mindennemű olajmagokat, mint: lenmag, napraforgó, repce, tökmagot vesz Ilés-gyógyszertár, főpostával szemben 4924

Villa paticson új, modern stílusban épült, villamos megállónál, legforgalmasabb ponton, eladó. Bővebbet a »Publik« reklámszolgálatnál Subotica. Strossmayerova-utca 8. 4895

»Agraria« gabona- és terményüzlet vesz és elad vetőmagokat, olajmagokat és egyéb gazdasági terményeket. — Telefon: 1—20. Iroda: Petrogradska-utca 7. kenyérgyárral szemben. Raktár: Strossmayerova-utca 8. huspiac

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdésközlésekhez válaszbelég melléklendő.

Kézimunka-üzletet nyitottam Agina-ut. 4. Előrajzolás, himzést, dísz-azsurozást ugyszintén fémhíművarrást elvállalok. Szives pártfogást kér Sáriány Cecilián. 4479

Hatos, Máv. fogaskerekes, magányos, 8-as Máv. cséplő gabonacséplésre készen majdnem új, eladó. Radócz Károly Topolya. 4826

Törmelék nikkelt, rezet, alumíniumot és rétegfémeket legmagasabb áron vesz Martinovics D. D., Kula.

Szalma-elevátor, majdnem új, Hofherr és Schrantz-gyártmány, olcsón eladó. Megtekinthető Heisler Dávid cégnél, Stara-Pazova 4758

KÜLÖNFÉLE

Kérvények megírását bármely ügyben szerbül vagy magyarul is elvállal Malusev-iroda

Találtatott a Stern-bazár előtt egy alpakka pénztárca. Tulajdonosa átveheti a kiadóban

Jobb családból való, csak szerbül beszélő, IV—VI. gimnazista fiút keresek szünidőre játszótársnak Stara-Moravicára, Ungár Imre, Antunovič-utca 10, első emelet 4971

Plukovits József Subotica, Jelaševits-utca 4. Telefon 541. Kelebiai fajborai és pálinkái eladása nagyban és kicsinyben. — Zednik szeszgyára és finomítottából nyers, finomított és denaturált szesz 4836

BŐR BUTORÁT megtisztítja, megfesti, ujja varázsolja Jellinek József Subotica, Paje Kujundžića-utca 4 4752

Szmirnászönyeg elsőrendű, becskeréki egyedüri-sítója Hofmann Mihály özevegye, Subotica 4921

Ádám Jenő szőlőbirtokos, Horgos, Ajánlja kitűnő királyalmi fajborait és kis-üstön fött eredeti törköly-és seprű-álinkáit. 4835

Cséplőgéptulajdonosok! Mindenféle alkatrészek és műszaki cikkek: gépszíj, valamint gépolaj kgja 7.50 hengerőrlő kgja 11, zsíradék kgja 6, benzín kgja 14 dinárért és feljebb kapható Földvári Béla St.-Becej. Kérjen árajánlatot 4160

Gyermekeknek fiatal házaspár keres 1 vagy 2 csinosan butorozott tiszta szobát azonnalra. Cimeket a kiadóba kérünk.

Bánatban bevezetett utazó, ki provizióra rövidárú-kollekciót is magával vinné. Irjon »Proviziós« jeligére a kiadóba 4917

Moravetz zeneműkereskedés, Timisiora, Románia, ajánlja fővárosi nivőű szaküzletét. Megrendeléseket gyorsan és pontosan elintézi. Jegyzék ingyen.

Makulatura nagyban és kicsinyben 6.50 dinárért kapható, Meteor-film, Sokolska-utca 4874

Törött öntöttvasak, mindennemű vastárgyak helyettesítését felelősség mellett vállalok. Franciskovič Gusztáv, vasutal szemben, Subotica. 4362

Egy festősegéd

aki a kelmefestés, vegytisztítás és ruhavasalásban kellő jártassággal bír azonnal alkalmazást nyer

Pierre János vegytisztító és kelmefestő intézetében Vel. Bečkerék, Temesvári utca.

Hivatalnokok, alkalmazottak,

akik független, biztos existenciát akarnak maguknak alapítani egy kereskedelmi és levelező iroda alapítása által kérjenek 2 dinár válaszbéllyelgellel kimerítő utmutat.

Fuchs Eraó Vršac, postafiók 41. 4962

Legjobb minőségű gépszíjak, kötő-és varrószíjak, Bühler-féle acél-dobsin, Bessemer acél 40/100 m/m vastagságban, Eberhardt-féle egy és kétvasu ekék Comulus kapáló ekék 579

legjobb amerikai gépkenő és hengerolajak, kenőszelencék nagy választékban GUBA JÓZSEF vas-, szerszám- és mezőgazdasági gépkereskedésben BÁČKA—TOPOLA

Divatós batiztisztekbendők himzett és azsuros sarokkal, körülhorgolva, darabonként 25 dinárért kaphatók, míg a készlet tart. Antal Mihályné, VII. Osztályseva (ezelőtt Jakab) ucca 10

Magnezit antilop- és vasszon fehér-cipő tisztítószert folvadékban és porban. Vízszintelárusítóknak nagy árengedmény. Kapható Ilés-gyógytárban, a főpostával szemben.

Bácska. Bánát legnagyobb zeneműkereskedése ajánlja fővárosi modern mintára berendezett raktárát, mely az iskolai tanulmányoktól s komolyabb művektől a legújabbban megjelenő dalok és táncútdonságokig kiterjed. Vidéki megrendeléseket a nap folyamán elintézi; árgjegyzéssel készséggel szolgál. Vig Zsigmond Sándor zeneműkereskedése Subotica 4434

Fordításokat magyarról szerbre vagy szerbről magyarra bármilyen ügyben, u. m. iskolai bizonyítványok, alapszabályok, kérvények stb. stb., elvállal Malusev-iroda 4440

Modern sajtőkészletmennyű hálószobák raktáron Sipos Károlynál, Senčanski put 3, kaszárnya mellett 4077

Divatós, modern előnyomdaberendezés a legelőnyösebben és legolcsóbban kapható Bleier Márk első jugoszláviai előnyomdaberendezési gyárában, Senta, Vojvodina. 2189

Utlevelek iránti kérvények megírását és utlevelek vizumozását a legmegbízhatóbban elintézi Malusev-iroda

Legtízesebb házikoszt kapható Eberhardt kávé-mérés és kifőzésében Subotica, Agina-utca 2 4968

Butorozott szoba kerestetik a város központjában. Cimeket a kiadóban kérem leadni. 4975

Gazdák! Figyelem! Ha állatállományát meg akarja védeni a sok pusztító vészről és betegségtől, úgy használja a valódi »Creolin« fertőtlenítőszer. Főlerakat nagyban és kicsinyben Hercl (vot Wachsmann) drogeria, Subotica, Alexandrova-ut. 4440

Árverési hirdetmény.

A Vasuti Igazgatóság 11439. sz. rendelete alapján július hó 3-án d. e. 9 órakor a teherpályaudvar III. számú raktárában többféle áru lesz nyilvános árverésre bocsátva. Az érdekelt felek megjelenését kéri a Raktárfőnökség. 4915

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük ügyfeleinket, hogy szállítási vállalatunkat és raktárainkat megnagyobbitva áthelyeztük palicsi uti sajtát telepünkre (volt Jugoszláv Bank telep) Üzletünket továbbra is ügyfeleink által jól ismert előzékenységgel és lelkiismeretességgel folytatjuk és ügyfelcinknek szállítási és elvámolási, valamint beraktározási ügyekben szivesen szolgálunk felvilágosítással.

Helyi szállítást

a legolcsóbb díjtételek mellett vállalunk.

Elvámolást

a fél érdekeinek megóvása mellett a legjutányosabb díjtételek biztosításával végezzük.

Mindenféle áru beraktározását

az áru minemőségének megfelelő helyiségekben elvállalunk.

Külföldi szállítások

Vagon és darabáruforgalom

a külföld minden számottevő városába és vissza Kérjük továbbra is szives pártfogásukat!

Kiváló tisztelettel

özv. Halbrohr Sándorné és Tsai szállítási és bizományi üzlete Telefon: 10, 71, 570. 4825

Haszonbérbeadás.

Néh. Konyovics Danica tulajdonát képező 18 lánca kelebiai földet épülettel nyilvános árverésen haszonbérbe adom f. évi július 1-én vasárnap délelőtt 11 órakor a subotica-i gör. kei. szerb. egyházközség termeiben (Zmaj Jovina ulica.) Feltételek megtekinthetők Dr. Draga Dimitrijevič ügyvédi irodájában (Kralja Alexandra ul. br. 9.) Dr. Joco Manojlovič ügyvéd, végrendeleti végrehajtó. 4822

NYILTTÉR.

Csemegések, éttermesek valamint élelmiszer üzletes urak b. figyelmébe ajánlom — hogy a legjobb és legolcsóbb árban szállítok megrendelésre vasuton vagy postán utánvétellel Gróji, Óvári, Trappista, Roimadour és Tiroli csemege sajtót. Áruim minőségéért valamint tartósságáért felelősséget vállalok.

Tóth János

vaj- és sajtmester sajtgyára Čestelek S. H. S. 4829

Felhívás.

A Fürst Rezalle novisadi lakos tulajdonát képező „Relief prvo jugoslovensko tvornica za izradu reliefo i graviranja“ néven vezetett dombor nyomdát és vésőnői műintézetet megvettem. Felhívom a nevezett hitelezőit, hogy követeléseiket a jelen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított 8 (nyolc) napon belül dr. Székely Géza novisadi ügyvédnél annál is inkább jelentsék be, mert a későbbi jelentkezéseket figyelembe nem vehetem.

Fischer Ernő

grafikai műintézet tulajdonos Szubotica, Pasiceva ulica 9.

Senta város Tanácsától.

ad. 6566. sz. adm. 923.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Senta város az utcában mintegy 15000<sup>3</sup> hasított köburkolat készítését határozta el, miért is felhívom mindazokat, akik ezen kövezési munkálatok végzésére vállalkozni szándékoznak, hogy a városi építészeti hivatalban kapható ajánlati mintán legolcsóbb ajánlataikat folyó évi július hó 5-én 11 óráig fentnevezett hivatalnál nyujtsák be. Tájékoztásul közöltetik, hogy a készitendő munkához szükséges kö- és homokanyag az építés színhelyére szállítva rendelkezésre áll és hogy a szükséges földmunkát Senta város a kövezési munkálatok előhaladásához mért időben házilag fogja elvégeztetni. A munkálatokra vonatkozó bővebb felvilágosítás a városi építészeti hivatalban nyerhető, ugyanott tudható meg a munkálatokra vonatkozó részletes felté el is. Senta, 1923. június hó 22.

Olvashatatlan aláírás s. k. polgármester.

MAKULATURA UJSÁGPAPIR nagyban és kicsinyben, legolcsóbb árban kapható PUBLIK-REKLAM SUBOTICA, Strossmayerova 3. Telef. 834

## LEVELEZÉS

Házasság céljából megismerkedne 110.000 dinár vagyonnal, azonkívül husz ezer dinár fizetéssel, művelt leány, 38-45 éves jellemes, jómegjelenésű uriemberrel. — Leveleket »Beccület« jellegre a kiadóhivatal továbbítja 5010

»4922« jellegének levele van a »Publik« reklámlombban 5017

## FOGLALKOZÁS

Malomszerelési munkában jártas asztalosok jó fizetéssel azonnali felvételnek. Jelentkezni Krausz-malomban lehet 4913

Egy irodista fiatalember vagy kisasszony, ki irodai munkálatokban jártas, belépésre kerestetik azonnalra. Ajánlatok Trgovačko Prometna D. D. za Vojvodinu Subotica 4960

## DIAMALT

Pékek figyelem! DIAMALT a Hauser & Szooitka gyárból Wien-Stadtlaui, bekehelt minőségben, kapható kizárólag a vezérképviseletnél Jugoszlavia számára

Edvard Dužanec, Zagreb  
Lerakat Strossmajerova ul. 10.  
Ovakodjunk poralaku vagy folyékony utánásoktól.

## Ékszerek, órák

a legolcsóbbak  
**Á D Á M**  
ékszerésznél  
Rudics u. 6. Sugár ház  
Tört aranyat a legdrágábban veszek.

Olcsobban mint a piacon kapható naponta friss különféle zöldségek és gyümölcsök

Ilija Sági-nál  
Subotica, Huspiac.

## CSERÉPKÁLYHÁK

TŰZHELYEK (SPARKETOK) átrakását, javítását és tisztítását

METEOR KÁLYHÁK beillesztés, kikapcsolás, shamóttal a legolcsóbb árban elvállalja

Takács Mihály  
Subotica, Rudiceva-utca 1. szám  
Ugyanott olcsó új cserépkályhák eladóak. 4282

Egy irodai munkatárs és egy kiszolgálóleány felvétetik Heumann Mór könyv- és papirkereskedésében. Subotica 4929

Egy szoptatósdada jó fizetéssel azonnali kerestetik. Botičeva-utca 8. 4957

Faszakmában jártas per-fekt szerb, magyar, német könyvelőt azonnali belépésre keres Vajda és Fischer. Bajmok 4953

Ékszerész-tanoncnak fizetéssel fiúk és leányok felvétetnek. Bartos ékszerész. Bogoljevičeva-utca 20. 4961

Jó munkás papucsos-segédet felveszek. Tíz dinár pártjától. Turinszki Dusan Vel.-Beckerek 4946

Sörkírdó, ki már a helyi piacon be van vezetve, felvétetik. Cim a kiadóban 4998

Több nyelvet beszélő férfi pénzbeszédő, raktárnoki állást keres. Cim: Berkes könyvtárnoknál 5014

Fiatal pintérségédet, ki a pincemunkát is végzi, felveszek. Cim a kiadóban 4999

Irnok vagy írónkisasszony négy polgárral felvétetik azonnali. Szerbi tudók előnyben részesülnek. Malusev-iroda 4990

Fiatal fűszerességéd, ügyes detalista, felvétetik. Körösi Géza Subotica 4943

Könyvelésben és magyarnémet levelezésben gyakorlott, nőlen magánhivatalnokot keresünk azonnali belépésre. Bizonyítványmásokkal felszerelt ajánlatok Pajzs-fivérek gazdasága Bočar, Bana, címre küldendők 4924

Vízvezetési és fűtési szerelők felvétetnek. Novisad, Cara Dušana broj 3 4941

Tanulóleányokat felveszek felsőruhavarráshoz. Save Tekelijeva-utca 54 4939

Egy borbélysegéd azonnal felvétetik teljes ellátással, fizetés megegyezés szerint. Bajski put, Hornok 4936

Irodakisasszony szerb, német nyelvismerettel kerestetik. Fabrika Sira »Nada«. Senoc-utca 32 4934

Megbízható szorgalmas utazók jutalék mellett felvétetnek iparvállalatnál. Ajánlatokat »Jutalék« jellegre a kiadóba kerestetik 4905

Jogvégezt, nyolc évi irodai gyakorlattal bíró állami tisztviselő, aki szerb, magyar és német nyelven beszél és ir megfelelő állást keres banknál, nagyobb ipari vállalatnál, esetleg ügyvédnél. Ajánlatokat a fizetés megjelölésével »Jogvégezt« jellegre a kiadóba küldendők 4869

Golyóscsapágyjavítás! Fellegi József Novisad, Laze Kostićeva-utca 28. 4910

## APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Állatkészletek az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszleveg melléklendő.

## ZÁLOGINTÉZET

Értéktárgyakra kölcsönt ad. Egyenruha szállításra köpenyszövet, ékszerek, női-kalapok, cipők, ruhák eladók. Bogoljevičeva-(Kini-zi)-ulica 12. 686

Intézői, esetleg segédintézői állást keres Keszthelyi gazdasági akadémiát végzett okleveles gazda. Megkeresések Novivrbas »Danica« címűzetet küldendők. 4824

Építést, javítást, átalakítást, ács munkát, falverést, cserépfedést jutányos áron vállal Farkas és társa Subotica, Szudarevics-utca 44. 4976

Festősegéd, ki a gyapjúfestésben és mosásban teljesen jártas, állandó munkára felvétetik. 5007

Magyar, szerb, német levelező, gép- és gyorsíróni irodai munkában gyakorlott, állást keres. »Szuppek« Sombor, Svete Roke-utca 15. 4954

Laboránszt vagy laboránsnőt, szobalányt és mindenest keres Ivackovic gyógyszerész, Vel.-Kikinda 4973

Kifutó felvétetik. Kováč F. és Társa 5011

Mindenes szakácsnét keres dr. Horváthné. Trg Cyrill Metod 19. Lifka-ház 4996

Egy tüziembert, aki önállóan dolgozik és egy kovács-segédet azonnali belépésre keresünk jó fizetés mellett. Erdélyi Lajos, Srbobran (Szetint-Tamás).

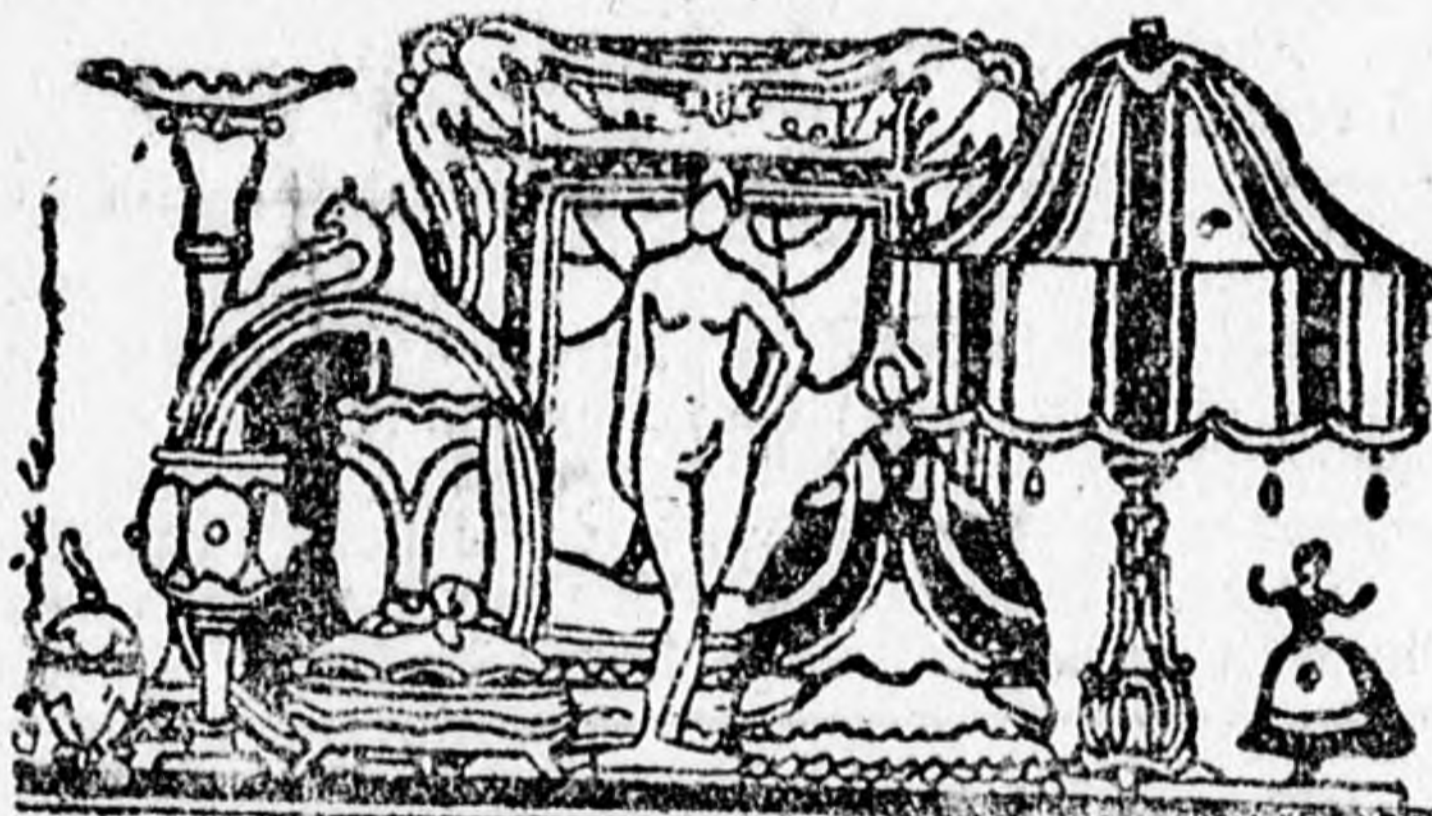
Papucsos-segéd állandó munkára felvétetik, Stipić Márk, V. Požeška-utca 22. 4984

Tüziember féderes munkára felvétetik. Erdei Bálint kocsigyáros, Subotica 4981

Rövidárnyagkereskedés részére megbízható irodista férfi, gyorsíróni képességgel, német nyelvtudással, könyvelési jártassággal, Bánát, Bácskában jól bevezetett utazó, megbízható; helyben jól bevezetett helyi úgynök, megbízható; egy jóvaló fiatal segéd, megbízható; ugyanitt házi cseléd vagy bejáróné, megbízható, felvétetnek. Cim a kiadóban 4974

Szoptatósdadát keresek azonnali belépésre. Cim a kiadóban 4962

## AJÁNDÉKOK



minden alkalomra legjobban beszerezhetők Suboticián  
**BALOG LINA CÉGNÉL**

„MEMA” rézarugyár és galvanizáló intézet  
Telef. 360. SUBOTICA Gyári tel. 359.

Gyárt: réz épület- és butorvasalást.  
Vállal: mindenféle nikkelezést, rezecézést, tömegcikkek gyártását.



Veszünk: ócska fémot, ólmot, rezet, vöröszret

Kérjen árajánlatot mindenféle vasalásra

Hízasnál, Koversegnél  
a Dr. Hofbauer-féle törv. védett

## soványító lapdacok

teljesen ártalmatlanok és étrendi változtatás nélkül is biztosan hatnak. Nem irritív, nem hashajtó. — Kimerítő leírás orvosi bizonyítványokkal ingyen.

ILLÉS GYÓGYSZERTÁR SUBOTICA

## VÉTEL-ELADÁS

## ZÁLOGINTÉZET

becsüese ékszerekre diszkrétén kölcsönt közvetít. Brilláns, aranyat és ékszereket a legmagasabb árban vesz Pátkay Iván Antunović-utca 4. volt Kállay Albert-ucca 3890

Keresek megvételre egy 8 magánjáró gözlokomobilt, esetleg eladnék egy 8 első magyar cséplőt Hofher elvátórral. Vadócz Károly Bačka-Topola. 5004

Egy sajt- és vajgyár berendezés eladó. Cim: Friedmann Mór Bačka-Topola. 5020

Ház kisebb, családi, eladó. VI. Narodna ul. 17. volt Iskola ucca. Ugyanott tizezer száraz vályog eladó. 4987

Komplett ólom játékarú-öntőde jutányos áron eladó. Cim: Bleier Béla Senta. 4982

Főtérén egy üzlet berendezéssel, raktárral együtt eladó. Cim a kiadóban. 4980

Két ház, nagy telekkel eladó. Subotica, Szudarevics-utca 76. 4978

Teljes komlószárító berendezés eladó. Schaffer Gyula kutaspusztai gazdasága. Posta, vasút: Crno-Brdo. 4969

Használt kocsit keresek teljes felszereléssel megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 4955

Két jókarban levő, keményfaágy matracokkal és éjjeli szekrényvel eladó. Bővebbet a kiadóban. 4951

Spejtkocsi, könnyű, használt, jó állapotban lévő, eladó. Cim a kiadóban. 5001

Fűszer-üzlet esetleg vendéglő, házzal együtt kerestetik, ár megjelölésével. Cim a kiadóban. 4997

Komplett cukrászda, mühellyel és terasszal együtt eladó. Balogh cukrászda Dzomboly. 5005

Vatta, paplan és szabóvatta nagyban és kicsinyben. S. Kramer, Subotica, Csirkepiac. 4977

Urasági, ortodox-köser sajt, vaj és lipjai túró kapható legolcsóbb napi árban. Minden mennyiségben megrendelhető Spiegel Adolf Senta. 4983

Palicsón két szoba, konyha üresen azonnal olcsón kiadó. Egy üzlet, közel a beltérhez s szoba konyhával kedvező feltételek mellett azonnal átadó. Kisebb ház, a beltérhez közel, jutányosan eladó; különbéjárati butorozott szobák azonnal kiadók. Irodának beltéren kétszobás helyiséget keresek. Keresek még kisebb-nagyobb házakat megvételre. Tulajdonosok szíves megbízását kérem. Több lakáscsere nálam előjegyezve. Azina-utca 11. 5021

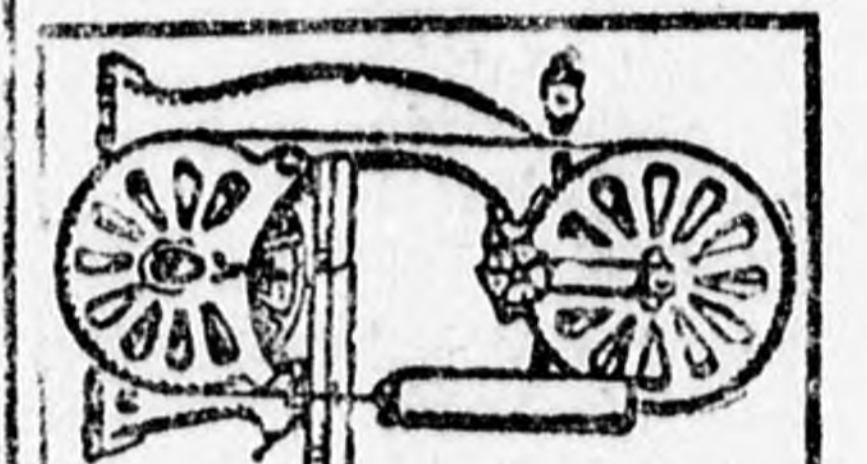
Jégverem kiadó, illetve eladó. Cim a kiadóban, 5000  
Butorozott szoba azonnal kiadó. Cim a kiadóban 4963

Donáth-féle üzlethelyiség, Horgos főuccán, árual és lakással átadó. Donáth Andor, Horgos 5015

Fjerst cukrászda Subotica, IV., Harambačičeva-utca 23. a képezde mellett, szakmában vágó megrendeléseket pontosan házhoz szállít. Ugyanitt márványasztalok és ablakok eladók.

»Astra« szivógázmotor Máv. cséplővel, cséplésre készen, eladó. Rakic Elek Topola 4827

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaréz, ólom, horganyt, öntött vas-hulladékokat Megyanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a városház átellenében). Telefon 350. 6028



Famegmunkálógépeket golyós csapágyazással subotici raktárból jutányos áron azonnal szállít:  
**JELINEK JÓZSEF**  
Subotica Paja Kujundžić u. 4



A műértő közönség fotografussá  
Reményi fotoművész  
(színes fotografiák)  
Subotica, Rudiceva 4. I. em.

NATALIA CREM  
NATALIA SZAPPAN  
NATALIA PUDER  
BIBIANA kézfínomító

legjobb színpitő szerek a világon  
Készítője  
Joanovics Sima  
gyógyszerész és illatszerész  
Debeljača. 623

Julius hó elsejtői a 1-hetű legolcsóbban vásárolhat üzletben

I. rendű marhaborjusertés husokat

valamint az összes hentes-sárkakat Kiváló tisztele tel

**SZABADOS**  
HENTES és MÉSZÁROS  
Üzlet a városház épületben a zenedével szemben (volt hatóság-huszok). 4937

Mielőtt  
**vendéglőjét**  
szállodáját, kávéházát, cukrászdáját  
**berendezné**  
kérjen árajánlatot

**Goldner Testvérek**  
jégsekrengyártól Subotica, Jugovića ul. 20.  
Készítünk és legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászda és éttermi berendezéseket, jégsekrengyártókat, sörkészítőkészülékeket, fagylaltgépeket fagylaltapparátusok és azokhoz szükséges alkatrészeket, rézcsapokat, különböző levegőszivattyúkat, autogén hegesztett levegőkazánokat és cincsoveket, gyáraknak, malomoknak részöntvényeket. Veszünk ócska és hulladékfémeket a legmagasabb napi áron. — Telefon 134.



# Mit mondtak Benes és Pasic?

Írta: Pályi Ede dr.

Miként ismeretes, Pályi Ede dr., az ismert nevű magyar publicista, az egykori »Budapesti Napló« főszerkesztője, a tél folyamán Benes és Pasic miniszterek több ízbeni kijelentései folytán Berlinben tárgyalásokat kezdett Tusar volt csehszlovák miniszterelnökkel, Csehszlovákia jelenlegi berlini követével. Berlinből azután Prágába utazott, ahol Masaryk elnökkel és Benes külügyminiszterrel is tárgyalt. Masaryk elnökkel és Tusar követtel folytatott beszélgetéseit annak idején nyilvánosságra is hozta. Pályi Ede Masaryk elnök és Tusar nyilatkozatait úgy kommentálta, hogy a kisántant államot, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia, hajlandók Magyarországgal szemben bizonyos területi engedményekre abban az esetben, ha a jelenlegi magyar rendszert egy demokratikus rezsim váltja fel. Pályi fejtegetései kapcsán nagy vita indult meg az egész közép-európai sajtóban, azonban az illetékes tényezők, akikre Pályi hivatkozott, az ő fejtegetéseit észrevétel nélkül hagyták, sem meg nem erősítették, sem pedig meg nem cáfolták.

Szükségesnek tartottuk Pályi Ede dr.-t megkérdezni, hogy tulajdonképpen mi is történt azokon a bizalmas berlini és prágai megbeszéléseken? Noha a *Bácsmegyei Napló* Pályi fejtegetéseit nem teheti magáévá, mégis közli a kiváló publicista alábbi válaszát:

Az indemnitás vitájában újra feléledett az a téma, hogy Csehszlovákiától, az SHS királyságtól, ezek után esetleg a románoktól is békés úton vissza lehetne kapni azokat a határszéleket, amelyeken tulajdonképpen magyarok laknak. A téma nem új. Tény az, hogy nekem Prágában legilletékesebb helyen tudtomra adták, hogy már Károlyi Mihály, Jászai Oszkár és Garami Ernő is beszéltek e témáról, sőt egy másik illetékes hely azt mondta, hogy Batthyány Tivadar gróf is irt már róla. Mindkét helyen azt mondták nekem, haszton volt, mi visszautasítottuk. Én természetesen nem tudtam és nem akartam elhinni, hogy ilyesmit magyar részről vissza lehet utasítani, de már Prágában kezdtem találkozni magyarokkal, akik a visszautasítás mellett érveltek.

## Kulturális

Írta: Baedeker

Németnyelvű nyomtatványt hozott ma számomra a posta: könyvjegyzéket, amelyet Budapestről küldött egy magát »bibliografikus intézet«-nek nevező udvari könyvkereskedés. Félreértések elkerülése végett megjegyzem, hogy ez utóbbi jelzővel én ruháztam föl a vállalatot, amely a muzeum körut 10. számú házának az udvarán telepedett meg, s onnan küldi széjjel a német könyveket, szerinte *stannend billig* (csodálatos olcsó), szerintem *rettenetes drága* áron. A nézeteim egyebekben is eltérnek a kulturboltoséitól, aki például azt is állítja, hogy *kittün művek gazdag választékával* szolgál a közönségnek, míg a 16 lapnyi terejedelmű árjegyzékben foglalt könyvek kilencven százaléka szegényes és szomorú foglalata csupa oly »művek«-nek, amelyeket csak egy kissé is művelt ember nem tűrhet meg a könyves polcán.

Hányzik itt minden jóhiszeműség úgy az árszabásnál mint a hirdett művek földicsérésénél. »Csodálatosan olcsó!« — hogy bolond, aki föl nem használja a kedvező alkalmat a fölkinált örökbecsű, klasszikuskönyvek megszerzésére. És pedig hamarosan, amíg a csekély készlet tart, s a nagylelkű és könnyelmű boltos meg nem bánja, hogy ily olcsón kínálja a világirodalom legértékesebb produktumait, mint például a nemj betegségekről, a szépség apo-

En Prágában az illetékes helyeken azt mondtam, hogy miután ma Magyarország képtelen egy új háborúra, azért nincsen az országban egyetlen eszmél levő ember sem, aki háborút akarna, amellyel azt remélhetnék, hogy az integritást beláthatatlan időn belül erőhatalommal tudnók visszaszerezni. Ezért mi minden bizonnyal kész örömmel fogjuk fogadni, ha legalább a magyarok területüket kapjuk vissza. Természetesen — mondtam sok függ a feltételektől is.

Meg kell állapítanom, hogy abból a négy feltételből, amelyet Drózy Győző a nemzetgyűlésen felhozott, nekem egyetlen egyet sem hoztak elő. Azok a feltételek, amelyekről velem beszéltek, nagyjában a következők voltak:

1. Kölcsönös bizalom (Gegenseitiges Vertrauen) helyreállítása. Ez alatt értettem a háborús gondolat kiküszöbölését, amit mi hazánkban külön megegyezés nélkül is megteszünk. A cseheknek is életbevágó kérdése ez, mert például ebben az évben három milliárd szokott költenek hadseregére. Ezt ők sem bírják ki.

2. A visszaadandó transzverzális vasutak helyébe hozzájárulunk a szlovenszkoji új transzverzális vasutak építéséhez, mert ezek nélkül nem tudnák ők a kezükben megmaradó szlovák területeket közigazgatni.

3. A románoktól és a szerbektől is kell területi, gazdasági és személyi koncessziókat kapnunk. Értettem ezek alatt azt is, hogy a magyar birtokosokat a földosztásnál kimélik. Ez a feltétel a tulajdonon azért fontos, mert a kisántant csak egyöntetűen jár el velünk szemben.

4. Gazdasági egyezményeket kell kötnünk a kölcsönös kisegítés alapján. Ez alá tartoznak a jóvátétel elengedése és a külföldi aranykölcsön is. Ezek voltak a lényegesebb feltételek. Arról, hogy kik legyenek Magyarországon kormányon vagy egyáltalában belügyi kérdéseinkbe való beavatkozásról szó sem volt. Sőt tudomásul vették, hogy beszélgetésünkben az ilyesmi ki van kapcsolva,

lásáról, az impozáns föllépésről, a szerelem és házasság higiénájáról, a borbajokról, a líkorgyártásról, a házi (és mezei) cukrászatról, a folttisztításról, a házinyulak tenyésztéséről szóló korszakos írásokat, az erotika legpizkosabb termékeit, a botrány- és memoáirodalom szennyes és irodalmatlan publikációit és egyéb a becsületes ponyvát is megfertőző nyomtatványokat, amelyeknek szerzői olyan szerények, hogy meg se nevezik magukat.

A füzet kiadója és szerkesztője arra figyelmezteti a nyájas olvasókat, hogy e nyomtatvány előállítására »rengeteg« költséggel járt, miért is arra kéri őket, hogy valahogy ne dobják a papirkosarukba e becses nyomtatványt, hanem terjesszék az ismerőseik körében. Én a magam részéről akképpen teszek eleget e felhívásnak, hogy e lapok hasábjain csinálók reklámot a vállalatnak, amely ráthmóri és aignerlajosi buzgalommal dolgozik a kultúra terjesztésén, s nem kíméli sem a maga fáradságát sem a lépremenő palik költségét, hogy mentül több »nagybecsű« könyvet adjon el »bámulatos olcsó« áron.

Hogy példával szolgáljak a »bibliografikus intézet« (nem tévesztendő össze a hildburghauseni és később lipcsei *Bibliographisches Institut*-tal) áraitól, citálom a jegyzékből, hogy a muzeumköruti telepen egy Couris-Mahler-féle regény a terjedelméhez képest 22–90 dinárba kerül, és pedig nem kötve, hanem

merő hiszen nem akartam hazájönni olyan formulával, amely eleve tárgyaltalan lett volna.

Ezzel szemben felmerül az a kérdés, hogy mik lehetnek az indító okok, hogy nálunk némely oldalon oly vehemens támadás mutatkozik az előbbi gondolat ellen:

1. Még mindig azt hiszik, hogy a kisántant követelni fogja a mostani kormányzat távozását. Ha nekem nem is mondták, de majd később előállnak vele — hangoztatják. (Ezt éppen a felelősségnélküli előzetes magántárgyalásokon lehetne tisztázni.)

2. Vannak, akik nem akarnak háromnegyedmilió demokrata magyart visszakapni.

3. Vannak Szlovenszkoiban, akik szívesebben maradnak a szokol, mint a korona hazájában, de ezt magyar

hazafias formában adják elő. Ezek itt jó hazafiak, ott jó állampolgárok.

4. Végül vannak olyanok is, akik nem értik Deák Ferenc 1867-ik mondatát, hogy ő nem egvezett volna ki Béccsel, ha minden magyarnak ágyu volna a szája.

5. De a legnagyobb hibát a legitímisták követték el, akik heves ellenzékiességükkel azt a hitet keltik, hogy a Habsburgok visszatérte az összmónarchiát jelentené, amivel végkép lehetetlenné teszik még azt is, hogy a Habsburgok Magyarországra visszatérhessenek, mert így az összes utódállamok életüket féltik tőlük.

Azt meg kell állapítanom, hogy a csehek nem forszírozzák a kérdést. Mihelyt ellenállást találtak, visszavonultak vele, nem is tudhatom, hogy most még állják-e a felvetett gondolatot.

## Tánc a valuta körül

Állami index Németországban — Bezárták a varsói tőzsdét Hat fillér részvénytartalék Budapesten — Az osztrák korona mint nemes valuta

Zürichben halálítéletet mondtak a német márka fölött és a nullások tömkelege után parányi számok jelzik azt az értéket, amennyire a nemzetközi pénzpiac a német valutát értékeli.

Európa legnagyobb ipari államának pénze a legrosszabb lett az egész világon — a szovjetrubel után — és hir szerint már csak napok kérdése, hogy a zürichi tőzsde végleg megszüntesse a márka jegyzését, ami a teljes megsemmisülést jelenti. Ettől tartanak most a leginkább Berlinben, mert az infláció naponkénti billiószaporításával bár, de mégis fenn tudták tartani a pénzforgalmat, legalább is azt a fizetési eszközt, amelyet a beföldi viszonylatban a munka díjazására felhasználtak. Mert ma már csak a munkát — a hivatalnokokat és munkásokat —, fizetik márkával. A kiskereskedőkkel és élelmiszer-árusítókkal szemben még van ereje a birodalmi kormánynak ahhoz, hogy a márka elfogadására kötelezze őket. A nagykereskedők és iparosok azonban már nem fogadják el a márkát. Most már nemcsak a külföldre, hanem a Németországba el-

adott árukat is csak nemes valutában — fontban, dollárban, elvéve svájci frankban — számlázzák. A devizaforgalom korlátozása folytán megindult a zugvalutázás, ahol 20–30 százalékkal többet követelnek a valutáért, mint amennyi a paritásnak vagy a tőzsdei jegyzésnek megfelel.

Ez a túlfizetés azonban utólag mindig jó üzletnek bizonyult — a vevő jóljárt, mert a márka rohamos esése következtében a vásárolt valuta drágább lett, mint amennyit a zugkereskedelemben fizetett érte. Ilyen »nyereségben« van most részük a németeknek, ami azonban végeredményében semmi haszonnal sem jár, mert az élet is ugyanolyan mértékben drágult, mint amennyit a márka vesztett értékéből.

Németországban óráról-órára szédületesen emelkednek az árak, úgy, hogy a munkás, amikor dolgozik, nem tudja, hogy mit vehet munkájának béréből akkor, amikor az a hét végén kifizetésre kerül. Emiatt határozott kedvtelenség vett erőt a munkásokon, akik látják, hogy a márka, amiben bérüket megkapják, teljesen megszűnt értékmérő lenni.

füzve. Azt hiszem, hogy a kilencven dináros árat a legjavithatatlanabb Courts-Mahlerrajongó is sokalni fogja azért a »gyönyörűség«-ért, amelyet e »klasszikus« regényíró vált ki a jóhiszemű olvasó naiv lelkiületeiből... Másik példa: Lilly Braun: »Memoiren einer Socialistin« című kétkötetes regénye a hirdetés szerint (ugyancsak füzve) 216 (nem sajtóhiba, csakugyan kettőszáztizenhat!) dinárt kóstál. (Megjegyzem még, hogy a derék vállalat árai nem értődnek nettó, hanem súlyosbitva vannak 15% portó- és csomagolási költséggel, úgy hogy az utóbbi műért az a bolond, aki megrendeli, 247 dinárt, tehát majdnem ezer jugokoronát fizet).

Talán szokatlan dolog, hogy valaki »nekimenjen« egy árjegyzéknek, mert hiszen a kereskedelem szabad és mindenki úgy adja a portókáját, ahogy neki tetszik. — A vevő dolga, hogy védekezzen az árdrágítás és a becsapás ellen. Am itt könyvekről és így kulturáról van szó, s aki ezt a szent dolgot szolgálja, annak nem lehet közömbös, hogy e szentség alatt mit és milyen áron árulnak. A kifakadásom egvébaránt kevésbé irányul a »könyvészet«-i intézet» árai mint az árucikkei ellen. Végre is, ha valaki Freytag, Spielhagen vagy Gottfried Keller könyveit (mert kivételesen néhány jó könyvet, sőt klasszikusokat is hirdet a sok szemét közt a nevezetes firma) dupla áron fizeti meg, nem nagy malőr, legfeljebb a művelődése egy-

eszközét veszi meg kissé drágán, de a főbb itt az, hogy ez a vállalat a tíz százaléknál egészségesebb litteratúra mellett egyébként erkölcsstelen és izléstelen pizsikirodalmat és irodalmi piszkot terjeszt. Még ami jót árul (jobbára kurtított fordításokat, megcsontított rablókiadásokat), azt is irodalmi dugárúként kezeli. Maupaszer-t például, ezt a székizikai tökéletességgel elbeszélőt mint »pikáns olvasmány«-t találja föl, ellenben a selejtés Montépin-t »klasszikus«-á lépteti elő.

Az »intézet« nivójáról fogalmat nyújtanak a következő címek:

Ámor gonoszságai a komornaszobában.

Vénusz büvkörében.

Szobalánytörténetek.

A hastáncosnő.

Berlin éjjel és nappal. (Főleg éjjel.)

A nő harminc szépsége. (Nincs több?)

Az ágy. (Valószínűleg nem asztalos szempontból.)

Viruló hus. (A következő ajánlással: »E könyv megfizethetetlenül jó, és senki se olvashatja anélkül, hogy izzó illuziók ne rajozzák körül«. Ugy bizony!)

Szajhadalok. (Nem tehetek róla, így hirdetik.)

Éva a paradicsomban. (Aligha a biblia nyomán.)

Sötét házak leleplezése. Bukott leányok.

Faublasz szerelmi esetei.

Galáns könyvtár. Intim történetek,

Amikor pedig fizetésüket megkapják, sietnek azt kiadni, bár nem sokra telik már a negyvenezermárkás husárok és tizezermárkás kenyérár mellett, és mindenki örül, ha pénzéért bevásárolhatott, — ha sikerült már minden pénzt kiadni.

A márka szédítő és állandó zuhanása miatt a német szakszervezeti szövetség azt a követelést terjesztette be a birodalmi munkaügyi minisztériumhoz, hogy — ha már nem tud stabil valutát juttatni a munkáság kifizetésére — a munkadíjakat szabályozzák oly módon, hogy az állandó jövedelmi standardot biztosítsa a munkásoknak. Követelik a hivatalos index-rendszer bevezetését és a kifizetés ennek az indexnek az alapján történnék. A terv szerint a munkás és munkaadó állandó alaphérszögben állapodnék meg, amely állandó munkadíj az index-szám alapján kerülne kifizetésre. Ezt az index-számot pedig a munkaügyi minisztérium és a munkásszervezetek delegátusai hétről-hétre a közszükségleti cikkek árának alakulása szerint állapítanák meg.

A német márkát hasonló gyors lépésben követte bukásában a lengyel márka is, amely alig tíz százalékkal áll magasabban, mint a német valuta. Varsóban éppúgy tombol a valutaspekuláció, mint Berlinben, úgy hogy a lengyel kormány kénytelen volt a tőzsde megrendszabályozását elhatározni. Hétfőn öt napra bezárták a varsói tőzsdét és a kormány elrendelte, hogy a bankok és magánosok devizáikat tartoznak az Országos Lengyel Hitelintézetnek beszolgáltatni. Amely bankok nem tesznek eleget a rendelkezésnek, azokkal szemben bírói uton fognak eljárni. A tőzsdésziemet idejére az egész ország területén be-szüntették a telefonforgalmat.

A mostani zürichi valutaforgalag harmadik bukó valutája a magyar korona, amely egy hónap alatt negyven százalékát veszítette értékének. A pénz elértéktelenedése Magyarországon óriási drágaságot idéz elő, az árak napról-napra emelkednek. A buza hétfőn még 41,500

Férfiolvasmányok. Háremtitok. Nemi ösztön és szeméremérzet. Görög heteirák beszélgetései. (Valószínűleg gyorsírói följegyzések után.)

Ennyi tán elég azzal a megjegyzéssel, hogy a házagot pótló és közművelődési szükségletet szolgáló könyvek címeit a füzet első három lapjáról böngésztem le. Később még több hasonlóan becses irodalmi termék következik.

Jellemző ezentúl a »szerkesztő« ur irodalmi képzettségére és komolyságára, hogy Bleibtreu-nek történelmi monográfiáit és Chamberlain híres művét a 19. század alapjairól a regények és novellák közt hirdeti sok egyéb legkülönbözőbb válfajú könyvekkel együtt, amelyeknek csak annyi közük van az elbeszélő litteraturához, mint ennek a könyvterjesztő vállalatnak általában az irodalomhoz.

A hirdetés módja se becsléletes és minden szavával elárulja, hogy a félműveltek tudatlanságát akarja kiszákmányolni. Hogy Sue-nek a regényeit a legfényesebbek-ként dicséri föl, amelyeket a világirodalom felmutathat, csak éppen olyan tulzás és megengedett reklám a kommersziális életben mint ha valaki a saját cipősarkait kiáltja ki az iparszéria legragyogóbb diadalának, de amikor az árjegyzék és tagadhatatlanul nem egészen értéktelen regényíró összes műveit kínálja 2 »erős« kötetben, ez már tulnagya a »szokványos« reklámnak határán, mert Eugène Sue egyike volt kora legtermékenyebb

koronába került, kedden pedig már 45.000 koronára drágult. A buza áremelkedése újabb drágulási rohamot idézett elő. A csarnokok üresek, húst alig vesznek, a négyezer koronás zsírt pedig öt- és tízdeká-jával vásárolják. A gyümölcspiacon kedden először megjelent sárgabarac 1500 korona kilónként. A sör kedden száz százalékkal drágult. A buzaliszt ára hét, a rozsliszté 22 koronával emelkedett. A nullásliszt kilója 690, a rozsliszté 550 korona. A szeszkartell nagyon százalékos drágításra készül. A posta díja július 1-étől 100—500 százalékkal emelkedik. Így megy ez napról-napra és, amint a korona esik, úgy folytatódik szakadatlanul a drágulás is.

A folytonos drágulás mellett szinte problémátikus, hogy miből élnek a munkások és hivatalnokok. A munkásság nyomorog, a hivatalnok és középosztály pedig — tőzsdézlik. Mindenki hassera spekulál — és mindenki nyer. A budapesti tőzsdén soha olyan forgalom nem volt, mint a korona esésének időszakán. A varrókisasszonyt éppúgy érdekli az Urikányi, vagy Leszámitoló árfolyama, mint a bankfit, vagy a nagykereskedőket.

A tőzsdepapírok tízezres és száz-ezres napi áremelkedés mellett szinte tragikomikusan hatnak az intézettek, malomok, iparvállalatok közgyűlési jelentései az osztalékok megá-lapításáról. Magyarország legnagyobb malmai 100—150 korona osztalékokat fizetnek az 1922. évi osztalékszelvény után. Így a Gizella Gőzmalom, éppúgy, mint a Magyar Folyam és Tengerhajózási R.-T. 100 korona osztalékokat, a Hungária Malom pedig 150 korona osztalékokat fizet. Száz magyar korona aranyértékben ma — hat fillérnek felel meg. Ennyi nyereségben részesül egy részvényes, aki, ha a szelvényt be-küldi beváltás végett, portó fejében többet fizet, nem is beszélve arról, hogy hány coupon árát emészti föl, ha a részvényes villanyoson megy az osztalékért.

Berlinben, Varsóban, Budapesten nagy kereslet van nemes valuták iránt, mert mindenki stabil értékre akarja fektetni napról-napra romló

íróinak, s az ő 70—80 kötete aligha fér el két még oly »erős« könyvben. Aki megrendeli — szegény! — aligha lesz birtokában Sue ur összes műveinek. Hiszen a Párisi Titkok vagy a Bolygó Zsidó külön-külön is kitesznek két hatalmas kötetet!... George Sand-nak is minden munkáit 2 kötetben árulja az élelmes »könyvé-sz«, dicséretül pedig csak ennyit mond naivul: »Sandnak a regényeit olvasni valódi műveltség. Ellenben Spindler-nek, egy már meglehetősen makulaturává lett nagytermelő-nek az elavult regényeit »hochintere-ssante Meisterromane«-ként hozza forgalomba az esztéta-könyvadás. És Ewers-ről nem állít kevesebbet mint ezt a fura mondást: »Aki csak hall róla, arra nézve életszükséglet lesz olvasni őt.« Hackländer-nek a regényeiből is sok példány lehet a raktárában, mert azt állítja róluk, hogy »elérhetően érdekesítőek«.

Ne csodáljuk aztán, hogy azokról a valóban jeles írókról, akiknek egy-egy művét szintén hajlandó átengedni potom áron (!) a tájékozatlan olvasónak, nem szól egy elismerő szót se a hirdető ur. Az igaz, hogy Strindbergnek, Kellernek, Thomas és Heinrich Mann-nak, Wassermann-nak Freytagnak, Jókainak és Hauptmann-nak nincs szüksége annyi reklámnak mint Spindlernek meg Hackländernek, de én azt gyanítom, hogy e kiválóságoknak a műveiből nincs annyi példánya az »intézet«-nek, hogy érdemes volna dicsérni őket. Kívételt tesz e tekintetben egy igazán értékes íróval, Schnitzler-rel,

belföldi pénzt. A nemes valuták kö-zé sorozzák a dollárt, fontot, svájci frankot és — az osztrák koronát. Ausztria pénze volt esztendőközön át a legrosszabb valuta Európában, mindenkit elrémített Bécs sorsa, az ausztriai százezres számok, most pedig, — amikor majdnem kétsze-resét éri a kétféle márkának, — ha-tározottan tekintélyé vált a három-negyed év óta szilárd osztrák ko-rona.

Bécs már, úgy látszik túl van a sulyos gazdasági válságon, minden katasztrófán és a magyarok, néme-tek, lengyelek irigykedve tekintenek az osztrákok felé. Berlin, Varsó, Bu-dapest most tántorog a zürichi valu-ta forgatagában.

## Pascal

### Válasz egy cikkre

Ezen a címen a Bácsmegyei Napló június 20. számában egy cikk jelent meg, mely Pascalnak, ennek a tagadhatatlanul nagy lángelmének működését és hatását méltatja. Különösen ünnepli benne a hitvitázót, a katolikus egyháztól kárhóztatott janzenisták pártfogóját, kik »az egyház dogmatizmusát és erőszakos hitpolitikáját fel akarták cserélni egy jézusibb, mélyebb és etiku-sabb tartalommal«.

Ha a cikk írója jobban ismerné a janzenizmust, mely ellen a katho-likus egyház és különösen a jezsui-ták élet-halálharcot vívtak, akkor aligha dicsérné ilyen hangon. Talán inkább a jezsuitákat dicsérné, akik a janzenizmusnak indokolatlan szigorával és csupán a külsőségekben nyilvánuló merev aszketizmusával szemben felléptek.

Janzenista tan volt, hogy minden buvárlat, mely közvetlenül Istenre nem irányul, bűnös hiúság. Bűnös hiúság — mondták a janzenisták — midőn a természet titkait kutatjuk, melyekhez semmi közünk. Tagad-ták, hogy egy észnek a hitben sze-repe volna, mert az ész a bűnbé-esés után tehetetlen. Csak néhány szemelvényt hozok, nem ismertet-hetem itt az egész janzenista tant. Külső vallási gyakorlatokban eszte-len szigorú alkalmazzák a janzenis-

akinek csak egyetlen könyvét hir-deteli, a Körbe-Körbe címűt (Reigen), amelyből valószínűleg nagyobb kvantumot sikerült beszereznie. A nem éppen nagy könyvről azt kon-statálja, hogy »ritkán keltezt könyv oly jogosult feltűnést mint ez«. Az állítás majdnem igaz, de az objektív-vitását lerontja az a körülmény, hogy a kis kötetet (füzve) a vállalat 188 (mond és ird: száználvolcva-nyolc dinárért kínálja, amihez por-tókölség címén még 28 dinár jár.

A könyvterjesztés mégis csak köz-ügy egy kissé, s ha ilyen módon szolgálja valaki az egyetemes kul-turát mint a szóbanforgó antikultu-rális vállalkozás, akkor szabad azt kifogásolni annak, akinek szívében fekszik a jó könyvek megbecsülése és a nagyközönség kulturálódása. Azért arra kérem a katalógus udva-rias beküldőjét, ne vegye rossz né-ven, ha nem terjesztem azt becses ismerőseim körében. Én se va-gyok udvariasságomak megvan a határa, s e határ éppen ott van, ahol az »iro-dalmi intézet« óhajtását kellene tel-jesítenem. Az ilyen határátlépést nem kockáztatom meg. Nem járul-hatok hozzá, hogy rossz könyveket áruljanak és vásároljanak és nem hagyhatom szó nélkül, hogy még a jókat is méregdrágán adják.

Es meg kellett mondani nyíltan, bátran és hangosan, hogy a könyv-terjesztés ilyen módja nem becslé-tes kereskedés, hanem közönséges Bauernfängerei és impertinens kul-túracsálás.

ták. Körülbelül husz év előtt egy francia pap kiadott egy könyvet, melyben édesanyjának következő esetét beszéli el. Édesanyja egy janzenista paphoz ment gyónni és minden bűne az volt, hogy hiúság-ból némi felesleges fejdísz viselt. A janzenista pap rettenetes vezeklést szabott rá: sok imádságot, böjtöt, sőt azt is, hogy a templomban fel-tűnő helyen, vezeklő ruhában öltöz-ve, vegyen részt a szent miséken.

Találom mondja a janzenizmus egyik ismertetője: »Ha a janzenis-ták tana győzőit volna, a világ ko-lostorra lenne, s az emberi nem kihalt volna«.

Hiba volt a katli. egyháztól és a jezsuitáktól, hogy ezen tanok ellen felléptek?

A janzenista tan vitte rá Pascal-t is, hogy első megtérés után egy ideig teljesen megszünt szaktudo-mányával foglalkozni. Így is alkotott nagy dolgokat; de ha kitart ta-nulmányai mellett, neve Newton di-csőségét érte volna el, mert nagy-szerű matematikus tehetséggel volt megáldva.

Mit szóljunk Pascalról, a hitvitá-zóról? Pascal mindig vallásos volt; a janzenista könyvek olvasása, ké-sőbb egy szerencsétlenségtől való megmenekülés (kocsisáz alkalmával majdnem a folyóba zuhant egy ma-gas hidról s attól kezdve mindig mélységet látott baloldalán), a janzenista vezetőkkel való érintkezés oda terelie őt is a janzenista újítók táborába, kiknek valósággal ráon-gó hívűk lett.

Midőn Rómából kárhóztatják a janzenista tanokat és a vezetők ezt főképp legtevékenyebb elleneiknek; a jezsuitáknak tulajdonították, Pas-calt bízták meg, hogy intezzen tá-madást a jezsuiták ellen. Ekkor ad-ta ki »Lettres d'un provincial à son ami« c. munkáját, mellyel bámulatos sikert ért el.

Midőn e könyvről véleményét aka-runk közölni, mi hallgatunk és csu-pán egy pártatlan tanút idézünk: Voltairet, ki így jellemzi: »Az első zseniális könyv Franciaországban 1656-ban a »Vidéki levelek« gyűjte-ménye volt. Az ékesszólásnak min-den neme meg van benne. A fran-cia nyelv ezen könyvvel megállá-podott. Ilyen a könyv stílusa, a lángésznek abban megnyilvánuló szellemessége.

De maga Voltaire is szemrehá-nyást tett Pascalnak túlságos szigi-gorusága miatt e szavakkal: »Ha-sonlitsuk csak össze a »Vidéki leve-lek«-et Bourdaloue atya prédikáció-jával: az előbbiekben a gunyolódás művészetét találjuk meg, azt a mű-vészetet, mely közönyös dolgokat bűnöknek tüntet fel. Bourdalouenál megtanulunk magunk iránt szigo-ruaknak, mások iránt elnézőknek lenni. Nincs nagyobb ellenmondás, nagyobb szegény, mint laza erköl-csökkel vádolni oly embereket, akik Európában igen szigorú életet foly-tatnak s Azsia és Amerika belsejé-be sietnek keresni a halált«.

Könyvéhez az adatokat legna-gyobbrészt barátai szolgáltatották s jóllehet, ő saját bevallása szerint azokat ellenőrizte, mégis több idé-zett a jezsuita szerzők műveiből hibásan van közölve.

Pascal a világirodalom egyik leg-nagyobb gondolkodója, legszebeme-sebb írója, a stílus egyik legnagyobb mestere, elsőrangú matematikus. De mit mondjunk Pascalról a theo-logusról, a hitvitázóról? Egyik leg-alaposabb ismertetője, Kreiten ezt mondja róla: »Pascalnak nem volt más tanítója, mint atyja, nem volt alapos bölcséleti és teológiai mű-veltsége, sohasem tanult dogmatikát s mégis vitás kérdésekbe engedte magát sodortatni«. Pascal nagy lángész, nagy író, nagy mathema-tikus — de egész működésében csak utoljára theologus.

Maison Jeromos, plébános.

# MURAVIDÉK

**Harminc szekér széna vagy: hol a határ?**

(Igaz történet)

— A Bácsmegeyi Napló munkatársától. —

Az alább következő történet itt a Vendvidéken történt meg az elmúlt napok egyikén.

A Lendvához közeleső Zamostje (Hidvég) község gazdái körülbelül 15 hold terjedésű rétet béreltek a hercegi uradalom határmentén elhúzódó birtokából. Annak rendje-módja szerint, vig kaszárás közben, a nem régiben rendelték a bérelt terület fűvét. A hidvégi polgárok által lekaszált széna mennyiségét egy szép napon, magyar részről, egy vezérkari kapitány aszisztálása mellett, magyar katonák elfuvarozták és a jogos tulajdonosok már csak a széna hullt helyére akadtak.

Illetékes helyen érdeklődünk a furcsa eset után, ahol azt az információt kaptuk, hogy a harminc szekér széna csakugyan a magyar részen termett és hogy a bérelten átvonuló határcölöpöket — ismeretlen tettesek — helyezték jócskán beljebb, a magyar területre, a bérelt föld tulsó részére.

Természetes, az érdekelt gazdák most nem akarnak belenyugodni a széna — határ — kérdés ilyen megoldásába. A kölesönös felelősségrevonás alkalmából: a tiszt tőrképpel a kezében bizonyította be, hogy a határ szigorúan az általa megálapított vonalon húzódik el.

A bizonyos harminc szekér széna már valahol ott, a határon túl, egyik közel eső falu pajtájában illatozik... Eddig a harminc szekér széna meg a határ jellemző története.

Halász P. Lajos.

## HIREK

\*\*\*

(Személyi hír.) Lipódsék Gaspar Prekmurje közigazgatási főnöke egy hónapi szabadságra távozott el.

(Tüzeset.) Az elmúlt héten Borecon, Bédek Rozlia ottani lakós portáján tűz keletkezett, amely elhamvasztotta a melléképítményeket. A tűz oka ismeretlen.

(Táviró vezetéküket rombolt a vihar.) Az elmúlt héten a Felső-Muraszombaton nagy szélvihar dühöngött, amely Hódos és Sal környékén több helyen megromszálta a táviróvezetéseket.

(Korcsmahősök.) Az elmúlt vasárnap Kiamarocón az ottani Láng-féle vendéglőben mulató legények összeverekedtek. A duhajkodás hevében Gombóc Ferenc nevű egyént oly súlyos szurás ért, hogy a kórházba kellett szállítani. — Seregházán ugyancsak korcsmai szöváltásból kifolyólag egy Turza viktor nevezetű legény egy Bucsek István nevű társát sebesítette meg orvul, akit szintén beszállítottak a murskasobotai kórházba. A csendőrség mindkét esetben eljárást indított a tettesek ellen.

(Elfogott templomgyalász.) Tešanócon az elmúlt héten ismeretlen tettes bepiskolta az ottani kápolna helységét. Mint most értesülünk, a tešanoci csendőrség most elfogta a tettest Horváth István moráci lakós személyében, aki ellen megindították az eljárást.

(Egy tüzeset tanulságai.) Dolnja-Lendván a legutóbbi tüzeset alkalmából oly jelenségek voltak észlelhetők, amelyek méltán felhívták a lakosságot. Az átalakulás óta ezügyben úgy szólván semmi intézkedés sem történt. A város főzoltó felszerelése évek óta érintetlenül hevernek, a tűzoltó egyesület már csak a múltban él és ha történetesen tűz keletkezik, akkor sem az oltás sem a fecskendő nem funkcionál. Maga a lakosság ijedt képpel rohan az esemény színhelyére, aztán karbatett kézzel szemléli azt az igazi tűzijátékot és végén, — mint, ki jól végezte dolgát — eltávozik.

(Még eszszor a lakásügy.) Nem régiben már foglalkoztunk azokkal az anomáliákkal, amelyek D-Lendván és M-Sobotán, a lakásügy terén vannak. Rámutatunk

ugyanakkor arra, hogy a vizsás helyzet oka nem csupán a lakáshiány, hanem hogy az adminisztráció is bizonyos fokig részes abban, hogy e téren ilyen állapotok uralkodnak. Megtörténik olyan eset is, hogy egyes lakásigénylők kérvényei hónapokig hevernek a lakáshivatal ládájában: természetes, hogy aztán viszont előfordulnak olyan esetek is, hogy az érdekeltek, megunva a sok várakozást, engedély nélkül beköltözködnék az igényelt lakásokba. Mi következik ebből? A bürokratikus eljárás mellett, zavar, idő és pénzpocsékolás, ami hátrányára van a

hatóságnak és a félnek is. Ugyanakkor rámutattunk arra, hogy — például — a lendvai expozitura képtelen kifogástalanul lebonyolítani a lakás-ügyeket. Legálább még egy hivatalnokra volna szüksége ahhoz, hogy e téren némi javulás — az ügyek gyorsabb lebonyolítása — álljon elő. Mindezt a közérdek sugálja. Reméljük, hogy az illetékesek e téren végre találnak valami megoldás félét és vége szakad a panaszok áradatának. Reméljük és várjuk az orvoslás idejét.

(Hirdetmény.) A Murska-Sobota község tulajdonát képező vadászterületet július 7-én, a városházán tartandó nyilvános árlejtésen hatévi időtartamra bérbe adják. (O. M. S.)

## Érdekes fejek a magyar közéletből

### 1. Darvas Lilli

A magyar színházi év most zárult le és ha a krónikás visszapillant erre az évre, azt látja, hogy ez az év nemcsak eseményekben és sikerekben volt nagyon gazdag, de megismertette a közönséget nem egy európai tehetséggel. Kétségtelen, hogy a magyar színjátszás európai értelemben is elsőrangú és ennek az a magyarázata, hogy Magyarországon feltűnően nagy számmal vannak kivételes képességű színművészek. Ezek között az utódállatok magyarsága különösen azokat nem ismeri még közelebbről, akik az utóbbi években lettek hírnevesek.

László útt be tíz percre az igazgatói páholyba. Kitűnő szeme rögtön felfedezte a lámpalázás Darvas Lilliben a jövő nagy drámai színésznőjét. Az első felvonás után felkereste a fiatal lányt az öltözőjében és így szólt hozzá:

— Gyermekem, egy évre leszerződöttem magát az Unio színházaihoz. A részleteket holnap megbeszéljük.

Darvas Lilli boldog volt és saját bevallása szerint, egész éjszaka sirt örömeiben. Másnap már keresték a Vigszínháztól és a Nemzetitől, de elkéstek. Az új csillag a Magyar



Darvas Lilli

Ha be akarjuk mutatni a magyar színjátszás új csillagait, okvetlen Darvas Lillivel kell kezdenünk ezt a sorozatot, ezzel a ritkaképességű fiatal drámai színésznővel, aki két év alatt az ismeretlenség homályából a legelső közt emelkedett.

Darvas Lilli sikerdus pályafutása dacára még csak most 21 esztendő. Egy ismert pesti nőorvosnak a lánya, aki 16 éves korában kezdett színjátszást tanulni. Góthék voltak a tanárai és 18 éves korában lépett fel először Budán, a kezdők Mekkájában, ahol Sebestyén igazgató mindenkinél megengedi, hogy bemutatkozzon a közönségnek, csak töltsen meg a nézőteret az ismerőscivel. Darvas Lilli a Romeo és Juliában debütált, természetesen Julia szerepében. Sebestyén minden vizsga-előadásra meg szokta hívni a pesti színigazgatókat és meghívta a Romeo és Juliához is a Nemzeti Színház és a Magyar Színház igazgatóit. Az utóbbi képviselőjében Beóthy

Színházé lett. A Buzavirág című közepes vígjátékban mutatkozott be hatalmas sikerrel. De az igazi nagysága csak Szomor Dézsónak II. Lajosában bontakozott ki. Azóta uralja a színpadot. Egyformán tökéletes volt az »Égi és földi szerelem« exaltált Lontjának szerepében és a »Válóperes hölgy« vidám címszerepében. Ez a fiatal lány meglepő színekkel tudja ábrázolni az örök asszonyt. Legujabban Az orleansi szűz-et játszotta el. Kritizálták, felfedezték apró hibáit, de egyhangúan elismerte mindenki, hogy Jeanne d'Arc szerepe is új életet hozott és zengő hangján végigmuzsikálta Schiller halhatatlan szövegét.

Most Amerikába készül ő is. Lehet, hogy a dollárok el fogják csalni a magyar színpadtól, amelyen két év alatt annyi dicsőséget szerzett.

Bizonyos azonban, hogy ő is nagymértékben hozzá fog járulni ahhoz, hogy a magyar színjátszás magas fokát Amerikában is dokumentálja.

## Az indiai színház

Dr. V. Lesny Indiában élő professzor az alábbi érdekes színházi megfigyeléseiről számol be az amerikai lapoknak:

Ha valaki Európában vagy Amerikában a színházi előadás közben valami zajt csinál, még ha csak köhög is, a közönség hamarosan lepisszegi. Az indiai közönség sokkal nyugodtabb, köhöghet mindenki tetzés szerint, sőt az is megengedett dolog, hogy a néző előadás alatt a papírosba csomagolt vacsoráját kibontsa és elfogyassza. Gyakran igen előnyös volna a hátulsó sorokban ülőkre nézve, ha akadna valaki, aki fölkiált a színésznek, hogy hangosabban beszéljen. Indiában ez naponta előfordul. Az indiaiak általában úgy viselkednek a színházban, mint a gyerekek. Ha nem tetszik nekik valami, úgy előadás közben hangosan megmondják véleményüket.

Míg Európában és Amerikában az asszonyok családi állapotuk miatt nincsenek mindig abban a helyzetben, hogy elmehessenek a színházba, addig az indiai asszonyokat ez nem zavarja, mert pólyásgyermeküket is elviszik a színházba, melynek a közönsége egyáltalán nem háborodik föl azon, ha a baba a legérdekesebb jelenet közben ptyeregni kezd. Ilyenkor a gondos anya elvonul a gyermekével a nézőternek egy vászonfüggönyvel elkerített részébe s ha a gyermek megnyugodott visszatér a helyére.

Lesny professzor megjegyzi, hogy ezeket a színházi megfigyeléseket nem Kalkuttában tette, ahol meglehetősen nivótlan előadásokat látott, hanem nagyobb vidéki városokban. A tarka kulisszák általában európai stílusúak, sehol egy indiai motívumot nem látni. Egy helyen, »Bangar« (Bengáli asszony) című darabot játszották, mely az indiai asszonyok helyzetével foglalkozik. Indiában ugyanis a lányok férjhezmenetele fölött ösidők óta a szülők döntenek. A lány feltétlenül aláveti magát a szülők akaratának, még ha szíve nem is vonzza a jövődöbéljéhez. Ebben a drámában a tragikusá váló helyzetet egy deus ex machinával oldja meg a szerző, a közönség legnagyobb meglepődésére. A színészek a körülményekhez képest jól játszanak. Az asszonyszerepeket kitűnően maszkírozott színészek játszik s teljes illúziót tudnak kelteni a nézőkben. A színházi előadásokat általában szabad ég alatt tartják. A nézőteret és a színpadot teleragasztják plakátokkal.

## Somborban enyhül a lakáshiány

A lakáshiány, amely a háború óta égető és veszedelmeket rejtő problémája minden államnak, Somborban talán most megnyílik. A lakáshiányon rendeletekkel, törvényekkel nem lehet segíteni, csak egy módon — építkezéssel. A segítésnek ezt az egyetlen lehetőséget próbálta meg Somborban Straregović építész, Teodorović mérnök, akik tizenkilenc új családi házat hoztak tető alá, tizenkilenc családnak tették lehetővé, hogy a lásgondoktól megszabadulhasson.

A háztömbre természetesen ráterelődtött a spekuláció figyelme s akadtak vállalkozók, akik az egész háztömböt megvásárolták volna, hogy illő haszonnal adjanak rajta tovább. A *Zadružna Gospodarska Banka* rt sombori fiókja, amely ennek a házépítésnek pénzügyi részét intézi, a lime elutasított minden ilyen ajánlatot, mert azt óhajtja, hogy a házak azok tulajdonába jussanak, akiknek lakásra van szükségük.

A házakban két-négyszobás lakások vannak s az árak 40—130,000 dinár közt váltakozik. A vevőnek részletekben is jöhetnek van a vételárát kifizetni.

Közvetlen vevőknek a *Zadružna Gospodarska Banka* podružnica Sombor ad bővebb felvilágosítást.

## Kossuth Lajos két ismeretlen levele

Kossuth Lajos két eleddig teljesen ismeretlen levélét közöljük alábbiakban. A leveleket Kossuth turini száműzetéséből írta *Tóvölgyi Elemér* egyetemi tanár immár szintén temetőben nyugvó édesanyjának. Becsület, elvhűség, ideális, tiszta fajszeret: a levelek minden sora. Ime:

22 Via del Mille.

Turin, szept. 7. 1884.

Nagyságos Asszonyom!

Nem voltam Turinban augusztus 12-én keltezett levele megértezték. Ez megmagyarázza válaszom késedelmét. Magyarországon sok oly dolog történik, mely felett az ész megháborodik, a szív keservesen elszorul. Csak éppen most is Ferenc József Császár Király elment Aradra. Mi végt ment? Talán hogy valami jót tegyen szenvedő népével? Mint Humbert Olasz Király megyen a Cholera által sújtott helyekre, hogy felbátorítsa a beteget, megvigasztalja a szenvedőket, megvizsgálja, hogy miként teljesítik a hatóságok kötelességeiket, s hogy bőkezűen szórja a pénzt a nyomornak enyhítésére? Az a másik, kit a magyar királynak fogadott el, talán valami illyes végett ment Aradra? Nem, egyszerűen csak a végett ment, hogy Császári (!) seregének egy részével hadgyakorlatot tartson. Olyan dolog, ami felett entuziazmusba jönni a saruja talpának porát nyalogatni önérzetes nemzet mindent a világon az emberi méltóság megtagadásának tekinteni. Magyarországon az Isten szolgálja minden létező felekezetből s számos törvényhatóságok küldöttségei rohantak annak az embernek számolyához, hogy ennek a semminek alkalmából poros saruját hyperloyalitásuk csókjaival kifényesítsék — mindég s mindenhol undorító látvány volna. Jól teszi az az ember, hogy Magyarországot csak eszköznek tekint, családi nagyravágásának szolgálatában megérdemli. De ez még nem minden.

A dolog Aradon történt, a magyar Golgothán! Az az ember Aradra mert menni, éppen Aradra és a magyar Golgothára? Nincs abban az emberben szív, hogy nem borzadt arra a földre lépni, melyen az a tizenhárom akasztófa állott... Inzultus volt, a legszentebb emberi érzelmek kigunyolása. De hát aki azt a gyilkosságot meg tudta tenni, attól ez a marcangoló insultus sem lep meg. S ha aztán a helybeli hatóságok megjelennek megérkezésekor, hogy magokat rendelkezésére bocsásák (mint hasonló alkalmakkor itt s a világon másutt mindenütt, minden ceremónia nélkül teszik) hagyján lett volna. Vannak a conventionális udvarriasszagnak a maga szabályai.

De mi történt Aradon? A nők kérem, a nők, kiket az Isten az érzelmek szentélyének őrangyalává rendelt, Asszonyok, Anyák, leányok összesereglenek, hogy a szeretet virágait szórják annak az embernek az utjába, kinek kére annyi vér tapadt, hogy annak szagát (mint Lady Macbeth mondja) Arabia minden illatszere sem volna képes elfojtani. És ezt a magyar nők teszik kérem! Magyar nők! És Aradon teszik! A rettenetes emlékü Aradon, a magyar Golgothán! Magyar nők insultálják annak a 13 Martyrnek emlékét, kiktől, ha minden más érdemet megtagadna is, az áruba bocsátott politica, azt még az irigység őrdöge sem tagadhatja meg, hogy a hazáért haltak meg.

Hogy nekem még ezt a rettenetes jellem depravációt és meg kellett érnem! hogy még azon illúziómtól is meg kell válnom, melyet a magyar nők honleányi érzelmek felől tápláltak s ami csüggedő hazafiúi reménynek utolsó horgonya volt.

Borzasztó! Borzasztó!

Hja, kérem, biz az nem csoda, hogy azon nemzet körében, melynek még női is ennyire súlyedtek, Görgey rehabilitációjára mozgalom indítatik meg.

De nekem jogom van annyi önérzethez, hogy ne feleljek Nagyságod azon kérdésére, hogy mit tartok én azon ember felől. Sőt csudálkozom, hogy lehet ember Magyarországon, ki hozzám ily kérdést intézni magát indítatva találja.

En a feleletet e kérdésre a történelemre bízom. Annak az abnormis mozgalomnak annyi eredménye lesz, s csak annyi lehet, hogy adatokat hoz napvilágra tájékozásul a történelem számára, melyek különben ismeretlenek maradtak volna.

Miként Nagyságod leveléből látom, Önnek tisztelt férje is birtokában van egy nagyon fontos, nagyon jellemző és hozzá még teljesen ismeretlen adatnak.

De legyen szabad megjegyeznem, hogy azt nem kellett volna megírni — ép úgy mint a Teleky László halála felőli adatot sem. — A ki ilyen történelmi becsü adatoknak birtokában van, annak (engedje tartózkodás nélkül megmondanom) erkölcsi kötelessége azokat nyilvánosságra hozni, s hitelességük felől a nyilvánosság előtt nevével kezességet vállalni.

Bocsásson meg nekem Nagyságod, de azok, melyet felhozni méltóztatik indoklásul, hogy ezt miért nem teszik (tudniillik Önök nem írják) semmi nyomatékka, a nyomatékknak még csak árnyékával sem bír. A mit, s a miként nekem megírták, a nyilvánosságnak is megírhatják. Nem elég valamiről meggyőződve lenni, határozottsággal is el kell birni azt kimondani, a mi az ember meggyőződése midőn a kimondásra szükség van.

A mi tisztelt férjének azon nézetét illeti, miként én hibáztam, hogy Görgeyt már Tiszafüreden agyon nem lövtem, ez természetesen annyit jelent, hogy haditörvényszék elé kellett volna őt állítanom, tehát seregét tőle elvennem. Erre csak az a meggyőzésem van: hogy tájékoztam magamat seregének szelleme felől, s (Guyon hadosztályát kivéve, mely egyes számú távolba a hídfő őrsére volt kirendelve) jelentésemben egytől egytől kihallgattattam a hadügyminiszter által a tiszteket s azon meggyőződés-re jutottam, hogy ha én Görgeynek kardját el vétetem, harcra került volna a dolog saját seregeinek különböző csapatai közt, — a legkevesebb a mi történik, az volna, hogy Görgey seregének háromnegyed része szétbomlik — kevesen vóltunk, ellenségünk sok, sok ellenséggel szemben állottunk. Olyanok itéli az Ön tisztelt férje az akkori helyzetet, hogy én nem követek el bünt a Haza ellen, ha katonai lázadást provokálok? Ez bizonyos halála lett volna a hazának. Azt tennem nem volt szabad.

En Görgeyt csak a nagyravágás gyarlóságában szenvedőnek gondoltam, abban kerestem bűnös áskálódásainak indokát, s azon nézetből indulva ki, hogy csak ellenem s nem a haza ellen van intézve, azt hittem, hogy ha nagyravágása kiélegítettik, helyt áll magáért a haza mellett, megmondtam neki, hogyha nagyravágást érez, mondja meg nekem: én kiélegitem, magam csinálom neki pártot s a párt, melyet én csinálom, nagy lesz, — a Nemzet lesz. Az őszinteségnek minden látszatával szabadkozott.

A hiba nem ott volt, ahol az Ön tisztelt férje keresi, hanem ott, hogy én nem voltam katona, nem állhattam magam a sereg élére, mert ha teszem, az Osztrákos remisszenciákkal saturált főtisztek nagy része demisszióját vette volna.

Bajos dolog ám az én helyzetemről másnak itélni, akinek az egész a maga összefüggésében átnézni nem lehet módjában.

Van szerencsém tisztelt férjének szíves részvételét jelenteni és Nagyságodat tisztelettel üdvözölni

Kossuth.

Turin Juni 17. 1872.

Asszonyom!

Nagyon váratlan volt előttem Junius 12-kei levelének tartalma, mely, amint írja Nagysád, az uton-utfélen nyilatkozó nézetáramlatot tolmácsolja.

Ime válaszom:

Azt kívánják, hogy menjek Haza. Rosz néven veszik, hogy nem megyek. Hannibál jut eszembe önkénytelenül. Ugyan mit érzett volna a Brussai száműzött, ha akadt volna Carthagobeli, ki őt arra unszolta volna, hogy csapjon fel Római alattvalónak!

Emlékszik é még Nagysád 49-re?

Olvasva valaha a Függetlenségi nyilatkozatot?

Ha igen miként fordulhat meg agyában csak futólag is a csudálatos gondolat, hogy én, ha egy ezred évet élnek is, valaha az Osztrák Császár alattvalójává szegődjem?

Miként fogamzolt meg magyar szívében az óhaj, hogy szolgáljak szegődjek. Hiszen vissza kellene borzadnia a gondolatától, s átkot kellene nevére mondania, ha én ily betstelenségre vetemedhetném!

Hallott-e valaha valamit azon leveléről, melyet a váci választásra feleltem s melynek azon egy szaváért, mely az én polgári hitvallásom kezdőbetűje s ámenje (inkompatibilitás) Bösözrményit veszni hagyták a börtönben?

Ha igen, mi által juthattam a képmutatás azon gyanujává, miszerint feltételeg rólam, hogy amit ott mondtam, csak egy üres röpke hang volt, melyet a szellő elkap, mint egy szerelmes lányka sóhaját?

Vagy oda jutottunk volna már egyetlen egy nemzedék rövid időszakán, hogy lehetnek magyarok, még pedig sokan, uton-utfélen, akik azt képzélik, miként ama szelíd honszeretet, a mely meggyőződés, az önfeláldozó polgárcsény, mely nemzetünknek a függetlenség őriási harcában vezéricsillagul szolgált, csak egy rongyos köpenyeg volt, melyet az új, de nem jobb kor divatiának hódolva, mint avult portékát lelkiismeretünkkel együtt eldobhatunk.

En nem dobom el soha. Asszonyom, soha, semmiért, ha az egész nemzet eldobta, is

De hát valóban oly ritka tünemény volna már Hazánkban az elvhűség, miszerint az emberek ahelyett, hogy dírnálnak, elvtelenségük helyett még rosszúven is veszik, ha valaki, bárcsak egy is milliók között, elveihez minden viszonyok közt hű, mer maradni?

Ha így van, hát vegyék rossz néven, nehezteljenek s dobáljanak meg sárral, piszokkal, ha úgy tetszik. Tűröm de meg nem ingok s visszatorlásom ez inádság leszen:

Bocsáss meg nekik Uram, mert nem tudják, mit csinálnak!

Szomorú dolgok ezek, nagyon szomorúak és nem újságok. Rákóczi törvénnyel, proscribálta a »hálás nemzet«, ha szabott időre hűséget nem esküszik az Osztrák Háznak.

Hanem Rákóczi a sirt választja Rodostóban.

En egyszerű, mindennapi ember vagyok, nem agaskodom a nagy emberek mértéke felé, de azért jelszavam volt és maradt »törhet, de nem hajlik«.

A zsarnok komor arca meg nem rémített, a nép heve, ha rosszat követel, nem fog megszédíteni, mint Horác mondaná. Célt emlegetnek, melyet segítségemmel elérhetni hisznek. Ebben illúzió van. Ha lehetnék még bennem némi erő, melynek a Nemzet még talán hasznát veheti (nem lehetetlen, az idők változnak) ez erőnek titka elvhűségem. Adjam fel ezt olyanná leszek, mint a meggyirt Sámson — tapasztalhatnék egy rövid hét alatt s késő volna bánkódni, hogy az utolsó kártyát potomba eljászották. És mi cél végett? Uram teremtem, ugyan mi végett?

El akarnak válni az Osztráktól?

Senki sem akar, minden párt esküszik mennyre, földre, hogy nem akar, és nem is akart, most annyira nem hogy ha az Osztrák akarna elmenni, a Magyar nem ereszténé!

Tehát mi cél végett óhajítják, hogy én megtagadjam elvemet? A végzett, hogy segítsen őket, miszerint Magyarország más formában legyen a Bécsi udvar szolgája?

No már kérem ez a cél nem az enyém. En ezt semmi alakban el nem fogadom. Még personál unió alakjában sem. Soha!

Elmentem én az önmegtágadás legvégső határáig, kinyilatkoztattam, hogy bár e név Ferenc József, felháborítja egész lelkemet, mert kéhez annyi vér szárad, Nemzetem legnemesebb véréből, de azért, ha feijéről má lehullana minden más korona s csak a Magyar korona maradna fejen: leküzdénem lelkem kimerhetetlen borzalmat s én, a republikánus azt mondanám: Ime itt vagyok Királyom! szeretni nem foglak, de híved leszek.

Aki többet kíván tőlem, azt kívánja, hogy én Osztrák Császárt ismerjek el, bármilyen formák mellett, Királyomnak, az töllem azt kívánja, hogy segítsem őt Hazámat idegen érdekek vontató láncához forrasztani.

Ehhez nem nyultom soha kezemet. Soha! Soha! Isten engem úgy segíjen! Ez válaszom, most és mindörökkön örökre Amen.

Hanem még egyet kell említenem.

Ön meg akar engem nyugtatni Asszonyom! Hogy ne féljek a minden végletekre kész ármányoktól, melyek szemelyes biztonságomat veszélyeztetnék, mert lennének, a kik »gondomat viselnék«.

Ne féljek! Csudálatos, hát annyira elfelejtettek már engem ismerni a hazában, miszerint oly jellemzőséget tennének fel rólam, hogy elhatározásomra a személyes biztonság nyomorult tekintete befolyással lehet.

Sokat el kellett tanulnom a hosszú élet tenger bujai közben, de két dolgot nem tanultam el: a gyávaságot és a köpenyforgatást.

Hanem a suponált veszélyre nézve Nagysád igen nagy tévedésben van.

Ha én az ilyen veszéllyel gondolnék, ugy már rég hazamentem volna — mert azon eshetőség, melyre Ön levelében hivatkozik, nem otthon, hanem ide künn fordulhat elő. Nem mondom, ily szelcsendben, aminő most van, midőn kívülről nincs a Burg fenyegetve a Magyar Nemzet pedig annyira elfelejtette a történelmet, hogy a Magyar ellenzék legszélsőbb árnyalata is tulajadozik a loyaltástól. Nem, ily körülmények közt bizony itt künn sem vagyok veszélyben a Habsburgok ármányaitól.

De változék csak a szelcsend viharra (amint változni fog) csak idő kérdése (vegyék csak híret, hogy valaki kopogtat a Turini száműzött szerény lakának ajtaján, ami viharos időben bizony meglehet (vagy rákódjék csak ki a magyar Nemzet a Hyperloyalitás mákonyos mámorából) ami jelen nemzedéknel igen valószínű, biz az az emberi esély ide künn eljöhét.

Nem első eset volna.

Tartottam én egykor Skóciában egy felolvasást a Habsburg ház családi jellemének történelmi vonásairól. Abban elmondottam többek között, miként vonul végig mint egy veres fonál e ház történelme Martinuzzi meggyilkolásától kezdve nemzedékről nemzedékre sok más öröklött büny mellett a politikai orgyilkosság is. És elmondottam diplomatikai bizonyítványokkal kezembe, hogy hol, mikor és hányszor volt az elnémitásnak e gyönyörűsleges fegyvere ellenem is megkísérelve »im aller höchster Auftrag«: nyíltan beszélttem, ezernyi ezek hallották szavazamat irtózzal.

Tehát a mi már nem egyszer megtörtént, az, ha előnyösnek látszanék, biz ujra megtörténhetnék ide künn.

De ha hazamennék Osztrák alattvalónak, otthon ugyan ily veszély nem fenyegetne.

Hiszen kérem az én hazamenetelen igen, de igen kedves szolgálat volna a Bécsi udvarnak!

Megpecsételje a Magyar Nemzetnek az Osztrák Császárral házasságát. A házasság élet módja, formája vita tárgya maradhatna, de az elválás kiesnék a kombinációk számlájából. Elmondhatnák teljes joggal a világnak: Nézzétek, még ez az ember is hazajött ez is megadta magát, nints többé egy Magyar sem, aki el akarna válni Ausztriától.

Es igazuk volna. En sem gondolhatnék ilyenre többé. A haza menetel kezemet a becsület láncával örökre lekötöznék.

Es Ön azt hiszi, hogy félne tőlem a német, ha haza mennék!

Minő tévedés! Sokat adnának 3E ezért, ha elérhetnék!

De biz azt nem érik el. Kezem fog nyugodni, míg élek a függetlenség zászlója rudján. S távol minden haszontalan zavargás, viszketegétől, irtózza a gondolatától, hogy nemzetem vére kényneimű játék üzessék (én nem voltam soha Mazzini, kinek őriási jelleme mellett, jelleméből ezen irtózat hiányzott), de higgadtan számotvetve a körülményekkel, ha kedvező alkalom nyílik és szabad, mert elvű öreg kézben lesz mindig elég erő, megragadni a sors kínálkozó kedvezéseit és kibontani a szabadság zászlóját és lobogtatni határozottan és szabadon.

En hiszek a szabadság jövedőjében.

Byron mondja, hogy a szabadság megszagott zászlója olyan, mint a villamos fergeteg, szél ellenében is áramlik.

Ne akarjanak azok, kiknek széplátáhatári nézeteit Ön levelében tolmácsolja, engem az ő óhajaik alacsony padjára lelapítani.

Tudok várni, megtudom magamat adni a tehetetlenségnek, a vénség elmúlásának, sőt ha kell a reménytelenségnek is, de elvtagadó soha sem leszek.

Van szerencsém Önt Asszonyom! hazafias érzettel üdvözölni

Kossuth

## A jövő komponistája

Egy új magyar zeneszerző szenzációs felfedeztetése Budapesten

Vasárnap délből művészi esemény játszódott le a Király-színházban, Beőthy László igazgatói szobájában. Egy új magyar zeneszerző játszotta el szerzeményeit és olyan sikert aratott, hogy nyomban szerződést kötöttek vele három operettrre. A legújabb színházi szenzációnak története van, amelyet a következőkben mondunk el:

Néhány héttel ezelőtt Beőthy Lydia, Beőthy László leánya levelet kapott Losonczy Lajosné aláírással. A levélben Losonczy elmondja, hogy az ura zseniális zeneszerző, de olyan szerény és olyan élehetetlen, hogy nem tud zöldágra vergődni sehogyan. Most a Városi Színházban iskolás gyermekek egy iskolai játékot adnak elő; hasson oda Beőthy Lydia, hogy az édesapja meghallgassa ezt a muzsikát.

Beőthy László, amikor ezt a levelet a leánya megmutatta neki, azt mondotta:

— Menj el lányom te és hallgasd meg te azt a muzsikát, ha már téged kértek fel protektornak.

Beőthy Lydia elment hát a Városi Színházba, meghallgatta Losonczy Lajos zenéjét és elreferálta az édesapjának tapasztalatait. Erre aztán Losonczyék meghívták a vezérigazgató lakására, majd pedig — miután most már ő is hallotta az új zeneszerző muzsikáját — tegnap délre a Király-színházba hívta őket Beőthy, hogy barátai és munkatársai — akiknek véleményére a Unió vezérigazgatója igen sokat ad — szintén megismerkedjenek Losonczy Lajos műveivel. És itt el kell mondani, hogy Losonczy Lajos kálvinista pap és hittanár az V. kerületi állami főreáliskolában. Újpesten lakik, szerény és szegény ember, aki egy évvel ezelőtt nősült. De el kell mondani azt is, hogy attól a perctől kezdve, hogy Losonczy megütötte a zongorát és Losonczy muzsikájának első taktusát eljátszotta hegedűjén, a hallgatóság ki nem jött az álmélkodásból. Losonczy Lajos valóságos melódia forrás: csak egy ontja a nótáját és a ritmusa, a technikája, a harmonizálása merőben új, érdekes, finom és hatásos. Kacsóh Pongrác óta nem tűnt föl a magyar színpadon ilyen talentum. A muzsikája első hallásra az ember fülébe és szívébe fészkel magát, szinte éri a hallgatót a szöveget, pedig egyelőre szövegtelenek ezek a dalok, táncszámok, keringők, áriák és indulók. Halottunk egy keringőt, amelyet Lehár Feenc legjobb éveiben is büszkén vallhatott volna a magáénak; hallottunk chasonokat, amelyeket Jacoby Victor, Szirmai Albert és Nádor Mihály komponáltak; hallottunk szines és eleven melódiákat, amelyeket Buttykay Ákos szerzett; indulókat, amelyek Strauss Oszkára emlékeztetnek. Aki ezeket a zeneszámokat írta, szerényen és elfogódva áll a zongora mellett, amikor felhangzik a taps: a felesége pedig kipirult arccal és boldogan mondogattja:

— Én mindig mondtam... én mindig mondtam...

Amikor pedig véget ért ez az intím bemutató, Beőthy László átvitte Losonczyékát Lázár Ödön igazgatóhoz, ahol aláírták a szerződést és fölvtették a 200.000 koronányi előleget Magyarországon, de az egész világon aligha voltak boldogabb emberek e pillanatban, mint Losonczyék.

A librettókat Beőthy László szerzi meg majd Losonczy Lajosnak, aki éppen úgy tűnt fel, mint annak idején Kacsóh Pongrác, mert a »János vitéz« szerzőjére is egy iskolai előadáson lettek figyelmesek s akinek a

felesége most éppen a Kacsóh Pongrác zongoráján — amely ott áll a Beőthy szobájában — játszotta el az ura kompozíciót.

A közönség pedig legközelebb szintén meg fog ismerkedni az új magyar zeneszerzővel, akit — Beőthy Lydia fedezett fel.

## A szláv zene térhódítása a német zenei életben

Leipzig, június

Zenei tudósítás keretében, melynek személyes tapasztalatokról kell beszélni, nehéz feladat áttekinthetővé tenni ezt a hatalmas anyagot.

Nálunk zenei élet alatt rendszeren a fővárosok zenei életét értik, míg Németországban, ahol nemcsak az ipari, hanem a kulturtermelés is helyenként annyira különböző és autonóm, a fenti címnek teljes lelkiismeretlenséggel csak úgy tehetnénk eleget, ha állandóan uton volnánk, hogy a nevezetes koncerteket és előadásokat meghallgathassuk.

Leipzig nemcsak Seb. Bach, Max Reger, Nischinsky, állomása volt, hanem ma is olyan fejlett zenei életet mutat középpontban az európai híru dirigenssel, Furtwänglerrel, hogy kiváló megfigyelőhelyül szolgálhat.

Ha a szláv zenéről beszélünk, elsősorban az oroszokra és a csehek-re kell gondolnunk. A lengyel zeneszerzők közül Wienawsky, Paderewsky névvel találkozunk, aki egyszerűs mind hirneves virtuóz is.

Az oroszok részéről Csajkovszky neve, a csehek részéről Smetana, Dvorak neve ezelőtt is klasszikusan csengett. De ha ma legújabbban a Németországban előadott idegen zenei művek háromnegyed részét a szláv zene teszi, míg a vendégszereplő művészek számarányában a szlávok változatlanul maradnak, az utóbbi jelenséget Németország kedvezőtlen gazdasági helyzetének, az előbbi pedig a kommunék és az új államalakulásoknak tudhatjuk be, amik a közérdeklődést öserőt rejtő kincsek-re irányították.

A kommun könyörtelen dekrétizmusától, amely még a zenei produkciót is szabályozni akarta, éppen a produktív művészet menekült el, míg a zene tudománya eddig soha el nem ért virágzásnak indult.

E művészet hódítását nemcsak azon személyes érintkezés erjesztő hatásának köszönheti, amelyet előkelő szellemű orosz emigránsok Németország társadalmában keitettek, hanem azon csábító erőnek is, amelylyel a civilizált Nyugateurópa a fényűzés kvarcából és a nyomor mészkövéből összetevődött talaj hatott.

Orosz operáról eddig nem beszélhettünk. A múlt évadban Németország valamennyi színpadán átvonult Mussgorsky operája, aki mint Dostojewskij epilepsiában szenvedett, nyomorultan élt és nyomorultan halt meg. Boris Godunov merész harmonizálása, egyszerű ritmikája, színpalak mögötti, szóló-éneket kísérő, zenekar nélküli kórusai, nemzeti melódiái, az egész mű zenei és drámai egységtelensége nem kötheték le állandóan a hagyományos zenét kedvelő német közönséget.

Rimsky Korsakoff Scheherezade-ja operáinak, Boris Godunov átdolgozójának, aki fényben élt, mint Puskin és Turgenyev, a berlini Volksoper szentel ciklust. Ezeknél értékebbek költői szímfóniái, az oroszoknál igen kultivált műfaj, amelyek közül itt Leipzigban Scheherezadet hallottuk, sujet-jénél fogva is a legszínesebbet.

Ezeknek, de főleg Boris Godunovnak a diadala Issai Dobrowen, a dresdai opera dirigensének nevéhez fűződik, aki Leipzigban a filharmónikusok koncertjén, vendégszerepelt. Állandóan műsoron van Serjabin,

aki Rachmaninoffal, a nemzetközi irányzatnak a vezetője.

Serjabin nagy C-moll szímfóniáját a szintén szláv származású vendégdiregens bensőséges, művel összeolvadó vezényletében, a hallei színházi orkesztertől hallottuk.

Érdekes volt megfigyelni, mily feszült várakozással, új zene ígéretének misztikumával vetette alá magát a közönség a nagy karniester pálcájának, amely a rendkívül nehéz, hosszú, mély kedélyű, modern alkotást közelebb hozta.

Bár Csajkovszkynak, amint mondtuk, Németország második hazája lett.

Az előző évadban külön estélyt is szenteltek neki és dalait már a háboru előtt közkinccsé tették.

Az elmulasztott nagy szímfóniájáért (1812) kamaraműveiben nyertünk kárpótlást.

Mary Wigman, dresdai plasztikus táncosnő alakításában új benyomásokat nyertünk Tschajkowsky Onegin Eugen-jének Polonaise-éhez, Arensky egy suite-jéhez és Mraczek, cseh komponista keleti rutivumu táncához.

Az élő és még jobbára ismeretlen ifju oroszokat Borowsky orosz virtuóz mutatta be nagysülly játékával.

A csehek részéről, akik tudvalevőleg a kamarazeneben vezetnek és híres dirigenseket adnak, a világ-hírű Suk vonósnegyes turnézott. Bednar a szímfónikusokkal Smetana-Dvorak estét adott.

Reznicek, Berlinben élő, cseli származású nagy komponista D-dur szímfóniáját első előadásban hozták a szímfónikusok.

Amennyire Csajkovszky, úgy meghonosult Németországban Dvorak is.

A Legendák, a Szláv táncok zenéje minden régi surlódást elfeledtetnek.

Meg kell még említeni újdonság gyanánt a moszkvai kamaraszínház májusi és júniusi vendégszereplését, amely az Ensemble-művészettel ismertette meg a német közönséget. Zenében értékeset nem nyújtottak, de dekorációjuk új gondolatokat adott még a német rendezőknek is, drámai előadásaik pedig megdöbbentő hatást gyakoroltak.

Csányi Endre.

## Szerkesztői üzenetek

B. Z. Novisad: Ön azt kérdezi, hogy mi szükség van a Népszövetségi Ligák Uniójára? Az Uniónak egyik célja az, hogy az egyes országok rosszul informált közvéleményét felvilágosítsa. Másik célja, hogy az egyes kormányoknál eljárjon és a Népszövetség működését támogassa. Természetes, ez csak olyan módon történhetik, hogy teljes tiszteletben részesítse az illető országok szuverenitásának határait, egészen diszkréten és tapintatosan, csak a legszükségesebb mértékben. A most ülésező bécsi kongresszus elé kerülő kérdéseket három csoportra lehet osztani. Az első csoportba lehet sorozni azokat a kérdéseket, amelyek a Népszövetség életét általában érintik. A másodikba tartoznak a kisebbségi kérdések. A harmadikba azok a problémák, amelyek a világháboru következtében merültek föl a nagy nehézségekkel küzdő államok területén. Ami a nemzeti kisebbségek ügyét illeti, itt a következő szempontok vezetnek: a kisebbségi jogok tekintetében kell érnie azoknak a garanciáknak a maximumát, amelyeket a bérszerződések biztosítottak. Számot kell vetnie azzal a tényezővel, hogy sok olyan ország korinánya, amelyekben idegen nemzetiségű kisebbség él, fél attól, hogy a kisebbségi jogokat megállapító szerződés ne vezesse a Népszövetség az illető ország belügyeibe való beavatkozásra. Innen, ebből a félrekeny aggodalomból származnak azok a kényes természetű s a dolog természete szerint elkerülhetetlen konfliktusok, amelyeket ez a liga megoldani szeretne, úgy hogy egyfelől a kisebbségeknek a lehető legnagyobb szabadságot biztosítja, másfelől, hogy ezt a szabadságot összeegyeztesse az illető országok belső rend-

jével, másfelől pedig a kisebbségi Kérdésben érdekelt államokat olyan helyzetbe hozza, hogy a határain belül ne támadjanak zavarok. Röviden: a szabadságot akarja a törvényes állapotok keretén belül. Másik fontos kérdése: Európa gazdasági helyreállítása. A szövetség óhaja, hogy ez a kérdés mielőbb megoldást nyerjen, de másrészt szem előtt tartja, hogy olyan utat találjon, amely nem idéz föl helyrehozhatatlan elmentéket a szövetség kebelében. És végül egy aktuális kérdés, amely foglalkoztatja, a háborus tegyverkezések méréséklése és azoknak az országoknak a megvédelmezése, amelyeket a katonai gyengeségük különösen kitesz a külföldi támadás veszedelmének. Ezt a fontos kérdést egy állandó bizottság tanulmányozza az Unió keretében. Napirenden tartja az Európa mai helyzetéből folyó jogi kérdéseket, amelyek között érdekes probléma a kettős állampolgárság kérdése, rámutatva arra, hogy a békeszerződések intézkedései ebben a tekintetben revizióra szorulnak.

K. H. Senta, Gornji Breg: Papirpénz összetéptéséhez senkinek sincs joga. Kihágást követ el az, aki állami javakat — tehát pénzt — megsemmisít.

## Egy üveg Elsa-fluid 3 üveg sóborszeszt pótol!

### Az összetétele teszi!



A Feller-féle Elsa-fluid gyógynövények, virágok, gyökerek és levelek legerősebb kivonataiból, legfinomabb borpárlattal való összetételének köszönheti, hogy 25 év óta számtalan ember a világ minden részében hangoztatja, hogy az Elsa-fluid annyira fájdalmat megszüntet és a rossz napokban jóbarátunk. Vannak fájdalmak a végtagokban? A hátában? Fogfájásai? Náthája? Gyenge vagy kimerült? Tulságosan érzékeny? Akar egy jó ápolószert a fogainak, a fohusnak, az arcnak és a fejbőrnek? Akar minden esetben egy megbízható háziszert? Kísérlelje meg az eredeti Feller-féle ELSA-fluiddal. Csakkamar Ön is azt mondja:

„Ez a legjobb: amit valaha próbáltam!”

Sokkal erősebb és kiadósabb, mint a sóborszesz, a legjobb ilyenmű szer. Keresse az Elsa-fluidot az összes szakmabeli üzletekben, de kérje csakis a valódi Elsa-fluidot Feller gyógyszerésztől. Ara csomagolással és postaportóval együtt előleges fizetés vagy utánvétel mellett:

3 dupla vagy 1 speciális üveg	24 dinár
12 " " 4 " " "	84 " "
24 " " 8 " " "	146 " "
36 " " 12 " " "	208 " "

Ezekhez az árakhoz ezidőszent 5 százalék pótdíjat kell számítani. A leveleket így kell címezni.

FELLER V. JENŐ gyógyszerész, Stubica donja Centrale 185. sz. (Hrvtaska.)

## Fényképészek

legelősebb bevásárlási forrása  
Tanner optikus cég

Subotica, Kr. Aleksandra ul. 11.  
Agfa, Hauff, Verax, Mimosa, N. P. G. Satrap, Cellofix stb. cikkek gyári lelakata. Állandó vevőimnek legmeszszebbmenő kedvezmények az eredeti gyári árakból!  
KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!  
Vidéki megrendeléseket azonnal jól csomagolva pontosan intézünk el!

**KOLEKTIV Interreklam r.t.**  
 HIRDETO  
 KÉPVISELETEK A VILAG MINDEN  
 NAGYOBB VÁROSÁBAN. PALMOTICEVA UL. 18. ZAGREB TELEFON: 21-65

**RUDOLF MOSSE**  
 és  
**J. BLOCKNER.**  
 HIRDETO IRODAK VEZÉRKÉPVISELETE

Főképviseletek: SUBOTICA: (interreklam, Zrinjski trg 2.) és OSIJEK: (interreklam, Lončarska ulica 7.)

LEGJOBB MINŐSÉGŰ  
**KORONADUGÓT**  
 SZÁLLIT a  
 JUGOSLAVENSKA CROWN CORK TVORNICA D. D.  
 SUŠAK 4633

Nagyobb üzemben levő gyárvállalat,  
 mely 40—50 munkást foglalkoztat,

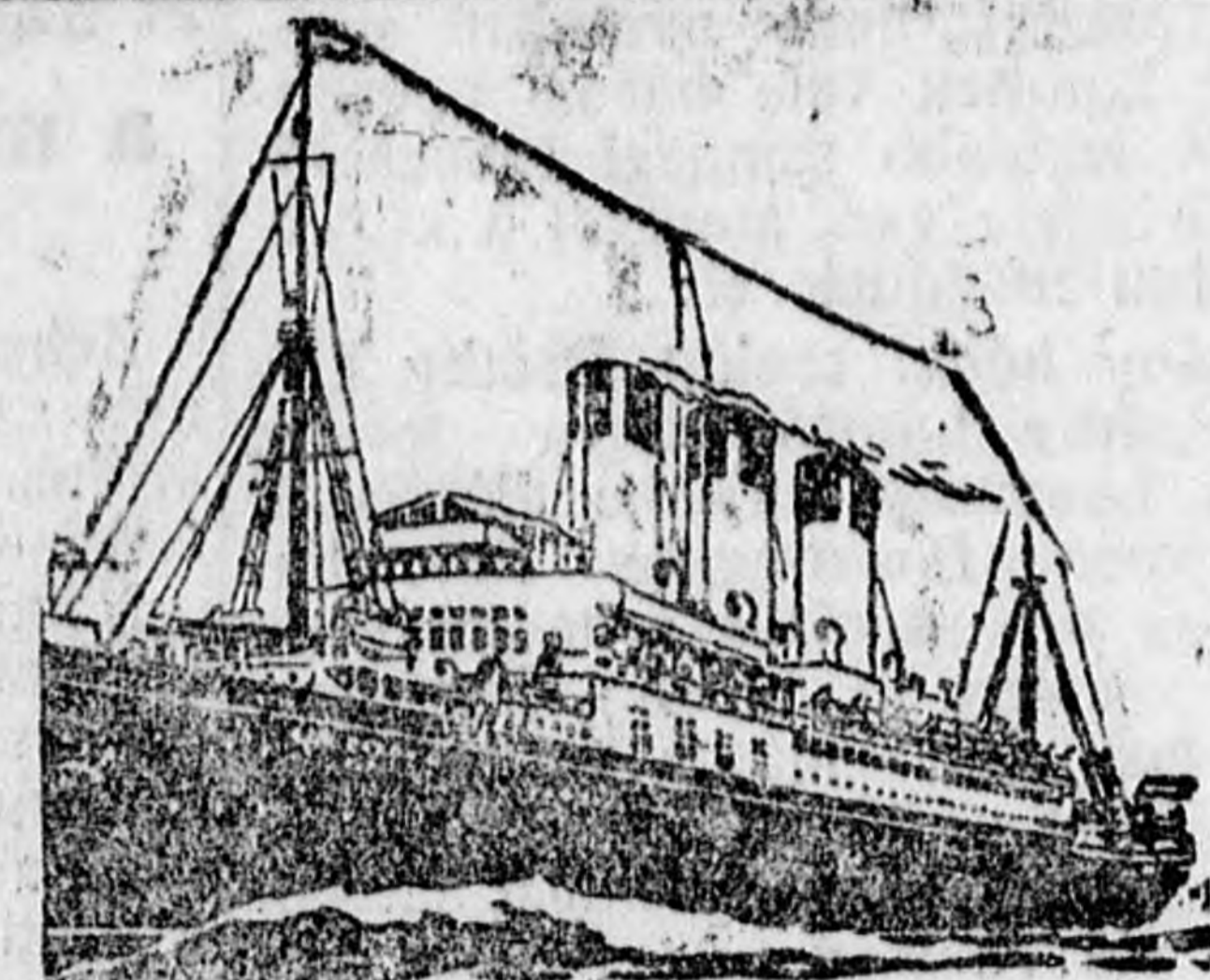
## TÁRSAT

keres, aki hajlandó lenne a gyár felét  
 átvenni. Ajánlatokat „Kompagnon“  
 jelige alatt I. Janić i drug az Inter-  
 reklam vezérképviselete Osijek I.  
 Lončarska ulica 7. továbbít.

**Somogyi fakeskedő Osijek I.**  
 Pristanište 39 Telefon: 209

Szállit azonnal bükk- és  
 gyertyánhasábot és dorongot,  
 kő- és faszenet minden  
 mennyiségben a legolcsóbb  
 napi áron.

**Zongorakészítők!** Hangszerész, 30 éves  
 nőtlen, bírodalmi német,  
 tanult asztalos és zongorakészítő, saját szer-  
 számmal, jelenleg Zagrebben dolgozik, állást szán-  
 dékozik változtatni. Állása még felmondatlan. Olyan  
 állásra helyezek sulyt, ahol alkalmam lesz a tiszta  
 hangolást is megtanulni. Leveleket „Klaviermacher  
 I-269“ jelige alatt az Interreklam r. t. Zagreb,  
 Gundulićeva ulica 18 továbbít. 4995



## Hamburg-Délamerikai Gőzhajózási Társulat

A legnagyobb, leggyorsabb és legszebb hajók  
 gyönyörű berendezéssel I. II. és III. osztályu  
 utasok részére:

### INDULÁS:

Április 28. „Tucuman“	Junius 15. „Cap Polonia“
Május 5. „Villagarcia“	Junius 19. „La Corona“
Május 17. „Cap Norte“	Junius 23. „Madeira“
Május 25. „Santa Theresa“	Július 5. „Vigo“
Május 29. „España“	Július 12. „Antonio Delfino“

### Hamburgból

Argentiniába, Braziliába és Uruguaiába.

Mindenemű felvilágosítással készséggel szolgál a

**JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELET**  
 ZAGREB, PETRINJSKA ULICA 75.

## Kontinentalno Društvo za trgovinu željezom

**Kern & Drug, Zagreb**

Iroda: Mazuranićev trg 23/II. — Telefon: 15—44.

Raktárak: Zagreb, Osijek, Beograd. Táviratcim: Ferrokontinent

Rudvas, idom- és szalagvas, traverek. — Betonvas, fekete, horganyzott  
 és fehérbádóg, szegek, csavarok, drót, kereskedelmi öntvény stb.

Gáz- és vízvezetékcsövek, fekete és horganyzott, forrascsövek  
 (Mannesmann-csövek), furócsövek, öntöttvas-csövek, lefolyócsövek és  
 mindennemű kötődarabok.

Szereplvények, szerelési cikkek, ládák, egészségügyi berendezések.

## FROSS-BÜSSING

TEHERAUTOMOBILOK

JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELETE

## Kontinentalno Društvo za trgovinu željezom

**Kern & Drug, Zagreb**

Iroda: Mazuranićev trg 23/II. — Telefon: 15—44.

Raktárak: Zagreb, Osijek, Beograd.

Táviratcim: Ferrokontinent.

## NABAUNO SREDIŠTE ZA POLJOPRIVREDNE STROJEVE

**KRUNOSLAV STJEPAN JANOVIĆ k. d.**

Zagreb, Zrinjski trg 1. Táviratcim: „Poljstroj“. Telefon 14-35.

International Harvester Company of Amerika, Chicago  
 Mc. Cormick gyártmányainak vezérképviseleje.

Eredeti Mc. Cormick:

**F ü k a s z á l ó k**

Gabonakaszálók és kéveköttők

Négyzetkukoricaültetők

J. H. C. petróleum motorok

Mindennemű pótalkatrész Mc. Cormick Deering, Plano, Osborn,  
 Milwaukee, Champion gépekhez.

Ékek, brronák, tizedesmérlegek, tisztító malmok, gyümölcs-  
 zuzók, zzenaprések, teljes magtisztító állomások.

## Alkalmi vétel!

Nagy tétel

rövid- és kötöttáru

olcsó áron. 4733

Minden kereskedő szemé-  
 lyesen meggyőződhetik.

**M. A. KARIJO**

rövid- és kötöttáru nagykeres-  
 kedése ZAGREB Nikolićeva u. 7.  
 az udvarban



DIONIČARSKO DRUŠTVO

U ZAGREBU

PRERADOVIĆEVA 2

Fontos iparosoknak  
 és gazdáknak!

Kérjen felvilágosításokat  
 és árajánlatokat!

Nagy megtakarítás

**benzinnél**

a monopol-illeték meg-  
 fizetése nélkül.

**Benzin raktár**

Vrapčeban

— Zagreb mellett. —

1-a kétszer tisztított

**petroleum.**

**Gázolaj.**

Mindenfajta amerikai

**ásványolaj**

**és hengerolaj.**

**Auto-olajak.**

**Tavotzsirok**

**és paraffin**

a legmérsékeltőbb

napi áron.

## SZÁLLITUNK

prompt napi áron ab zagrebi raktárunkról  
 mindenféle

## GÉPET és SZERSZÁMOT

asztalosok, butorgyarak, bogárak és fűrésztelepek  
 részére lakatosok, műszereszek és javítóműhelyek  
 részére, bádógosok, bádóg- és fémárgyarak részére.  
 Gazdag raktár transmissziókban, nyersolajban és ben-  
 zinmotorokban, forrasztókészülékek és csapágyfémek.

## SZERSZÁM és GÉP R. T.

KARL JETZBACHER

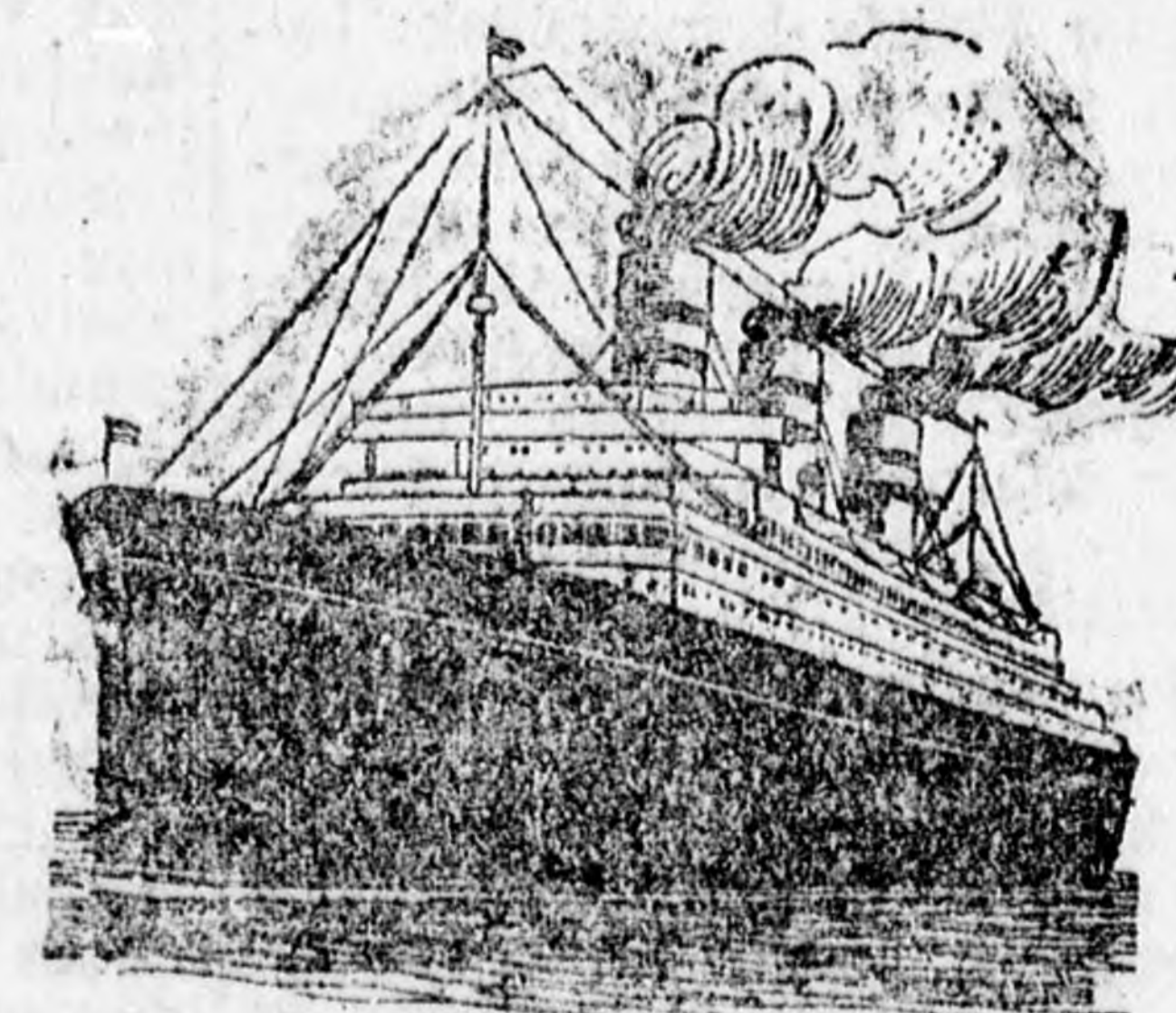
ZAGREB, VLAŠKA ULICA 25.

## Holland-Amerika Linie

Zagreb Rotterdam New-York

Vezérképviselet Jugoszlávia részére:

**HRVATSKA BANKA ZA PROMET S  
 NEKRETNINAMA D. D. ZAGREB**



Utasok szállítása I. II. vagy III. osztályon Délamerikába  
 és Kanadába, óriási és legmodernebben berendezett  
 gyorsgőzösökön. Az ut a nyílt tengeren 6—7 napig  
 tart. Az átkelés a legkellemesebb, legbiztosabb és  
 leggyorsabb. — **Kitűnő konyha.**

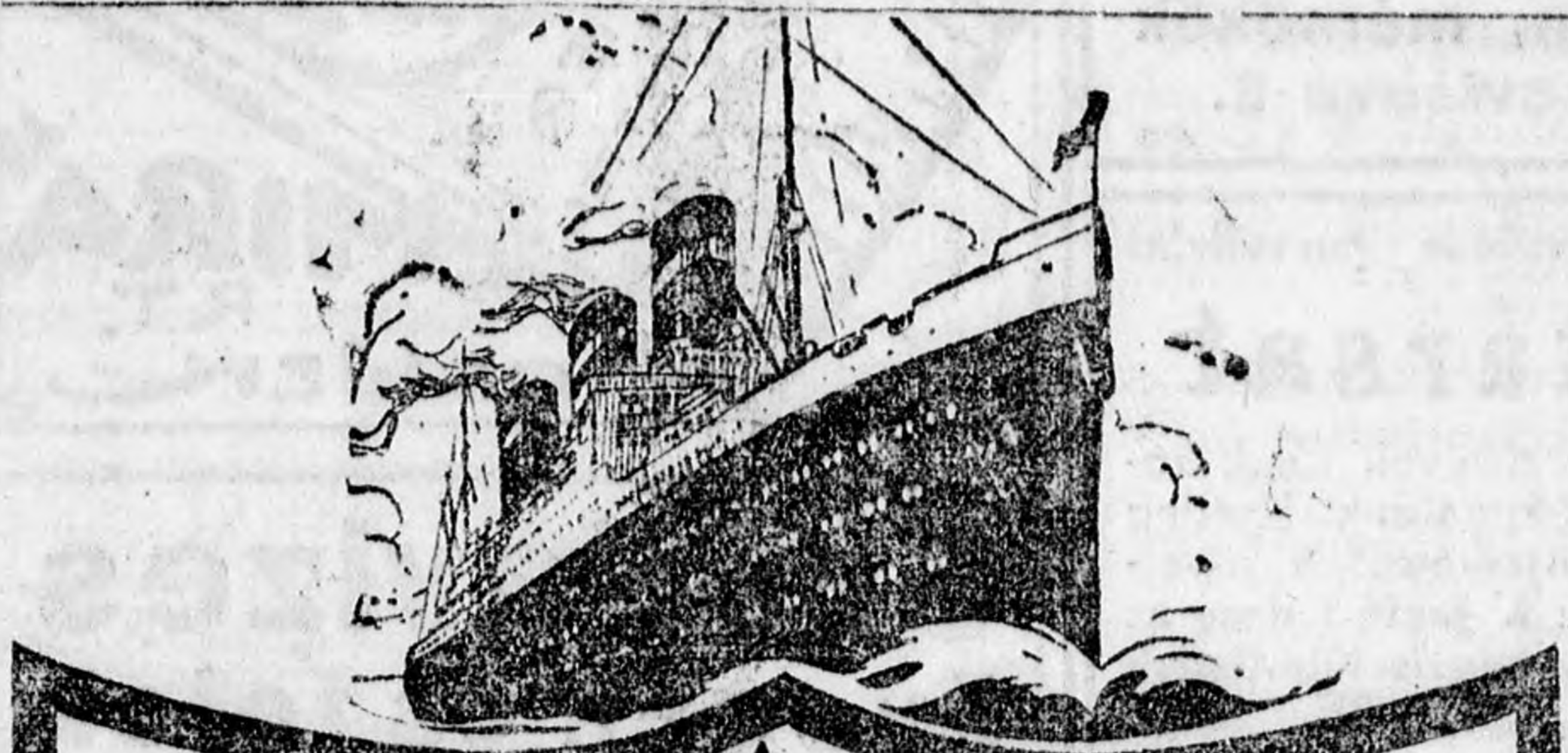
Gőzhajók indulása minden héten. III. osztályu utasok  
 külön, mintaszerűen tiszta kabinnal rendelkeznek.  
 Mindennemű felvilágosítást bárki részére ingyen ad:

**HOLLAND—AMERIKA LINIE**

ZAGREB, ZRINJSKI TRG. BR. 7

**KOLEKTIV Interreklam r.t.** **RUDOLF MOSSE**  
 HIRDETŐ **J. BLOCKNER.**  
 KÉPVISELETEK A VILÁG MINDEN NAGYOBB VÁROSÁBAN PALMOTIĆEVA UL.18. **ZAGREB** TELEFON 21-65  
 HIRDETŐ IRODÁK VEZÉRKÉPVISELETEL

Főképviseletek: SUBOTICA: (Interreklam, Zrinjski trg 2.) és OSIJEK: (Interreklam, Lončerska ulica 7)



A legmodernebb, legnagyobb s a legnagyobbban berendezett gőzös.

**66 LEVIATHAN**

59956 brutto register tonna.

A tudomány, a töké és az emberi haladás valóságával csodákat művelt ennek a hajónak felépítésével. Összehasonlíthatatlan kényelem minden osztályban.

**ELSŐ UT NEW-YORKBA 1923. JULIUS 17-ÉN,**

azután augusztus 7-én, aug. 28-án, szept. 18-án, október 8-án, okt. 29-én s így tovább, vagyis minden harmadik kedden Southampton-Cherbourgól. Közelebbi felvilágosítással alábbi cím szolgál.

**BREMEN—NEW-YORK**

Közvetlen összeköttetés az amerikai kormány remek gőzösein. A kényelem, tisztaság és kitűnő ellátás felülmúlhatatlan. Gyors és biztos hajók.  
 „George Washington” „President Fillmore” „President Harding”  
 „President Roosevelt” „Amerika” „President Arthur”

Kérje a közelebbi adatokat és a 226. számú vitorlajegyzéket.

**Előnyös alkalom teherszállításra is.**

**UNITED STATES LINES**

Vezérképviselet Jugoszlávia részére:

Beograd, Palata Beogradske Zadruge.

Első Jugoszláv Ablakrostély, Redőny-, Fa- és Acélgörredőnygyár  
**G. SKRBIĆ** utóda  
**VIDÁKOVIĆ TESTVÉREK**  
**ZAGREB, ILICA 40.**  
 TELEFON 4-92. 23-19.  
 ALAPITVA 1889. Készít mindennemű redőnyt: acélból, fából, vászonból és fonott redőnyöket, rácsokat, napvédő ponyva szerkezeteket és ezekhez való alkatrészeket. Költségelőírásra és árjegyzék ingyen. Képviselek kerestetnek.

**„HAMBURG—AMERIKA LINIE”**  
 együttes szolgálat az  
**„UNITED-AMERICAN LINES INC”**  
 hajózási vállalattal.  
 Vezérképviselet **J. G. Drašković Zagreb**  
 Jugoszláviára:  
 Az utasok továbbítása I. II. és III. osztályu kabinokban történik a legmodernebb gyors és postagőzözőkkel.  
**Hamburg-Newyork**  
 „Hamburg-Amerika Linie” legjobb és legkellemesebb összeköttetés  
**Délamerikával**  
 Felvilágosításokkal díjmentesen szolgál:  
**J. G. Drašković, Zagreb** kivándorlási iroda Cesta „B” 3 sz. az államvasuti pályaudvar mellett, vagy a cég fiókjai: **BEGRAD:** Balkanska 25. **LJUBLJANA:** Kolodvorska ul. 26. vagy képviseletei: **BITOLJ,** Gjorgje J. Dimitrijević & Co., Boulevard Kralja Aleksandra 187. **VELIKI BEČKEREK,** Dušan Lj. Mihajlović, Kralja Petra trg 4. **SUSAČ,** Jovo Gj. Ivošević. **SPLIT,** Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. **GRUŽ,** Ivo Lovričević.  
 Az utasokat az uton a tórsaság egyik hivatalnokai kíséri.

**SAJMIŠTE 51.** **KÉZMŰÁRU-NAGYKERESKEDÉS** **Draškovića és Halzova ulica sarán.**  
**D. HIRSCHL & DRUG**  
**ZAGREB**  
 Mindennemű **KÉZMŰÁRU** és **ESERNYŐ** gyári raktára.  
 Legnagyobb választék selymekben, férfi- és női szövetekben, továbbá teljes szabókellékekben.

**SPECIÁLIS NAGYKERESKEDÉS**  
 szabó textilárúk, szabóvatta és szabókellékek részére  
**BRAĆA POLLAK & KOVAČ, ZAGREB**  
 Martićeva ulica 8.  
 (a Jurišićeva ulica folytatása)

**AUSTRO MOTORETTE 1 PS**  
 a jelenkor legjobb motorkerékpárja  
 nagyon kevés benzint fogyaszt és nagyon könnyű  
**AUSTRO DAIMLER és PUCH**  
 autómobil és motorgyár r.-t.  
 Vezérképviselet  
**OSIJEK I. ALEKSANDROVA ULICA 8.**

**MÉRLEGGYÁR**  
 (SEBESTYÉN és SZENES)  
**SUBOTICA,**  
 SENČANSKI PUT 23 TELEFON 72 és 640  
 Szállítunk minden nagyságban TIZEDES, SZÁZADOS és KÖRTÉS MÉRLEGEKET, valamint FA-, HOSSZMÉRTEKEKET (MÉTERT).— Megrendelésre készítünk SZEKÉR és BAROMMÉRLEGEKET. JAVÍTÁSOKAT soron kívül pontosan eszközölünk és hitelesítjük.

**Eladó**  
 40 lóerős, 6 hengeres, 6 üléses modern  
**„STEYR” AUTÓ**  
 Felvilágosítással szolgál  
**V. Bata Sin cég Subotica**



# BERSON „BERSON“

volt és marad állandóan a legjobb minőség  
 Kiméli a cipőt, olcsóbb és tartósabb  
 a bőrnél.

Követelje cipészétől, hogy cipőjére „Berson“  
 gumisarkot és gumitalpat erősítsen.

## Tüzifát

és keményfa metszett anyagot

Ajánlunk legolcsóbb napiárak mellett azonnali és  
 későbbi szállításra.

Bükkhasáb, tölgy és vegyes hasábfa, fűrészelt dorong  
 baltázott prügli, tüzelési és ipari célra.

**Butorasztalosok részére**

I-a tölgy, gözölt bükk, szilfa és kőrisfa palló vaggon  
 tételben ab Osijek.

Cséplési célra vállalunk  
 kiszabott határidő szállítást  
 tűzifára.

4028

**Danica Faipar és Butorgyár**  
 Osijek, Desatičina ul. 27. Telefon 404.

## UJ LOKOMOBIL

Lutz gyártmány 15/20/30 HP  
 magánjáróvá való atalakításra is alkalmas,  
**olcsón eladó**

R. és A. Gorjan, mérnökök  
 Zagreb, Boškovičeva 2.

4168

Uj, üzemben levő rentábilis iparvállalat

## keres társat

legalább 500.000 dinár tőkével. Csak ko-  
 moly reflektánsokkal tárgyalunk. Esetleg  
 eladás nincs kizárva. Ajánlatok a követ-  
 kező címre intézendők: I. Janić i drug az  
**INTERREKLAM r. t. vezérképviselője Osijek**  
 I. Lončarska ulica 7. „RENTABIL“ jelige  
 alatt.

4730



## Szódavizes üvegek és fejek

gummik, krachedlis üvegek, szénsavas üve-  
 gek, valamint mindennemű szódavizgyári  
 szükségleti cikkek legolcsóbban kaphatók



**F. R. ROTTER Osijek III.**  
 szódásüvegfej öntőde.

4199

Én csak VALÓDI



**MOJSOVIĆ-**

féle

**TEJSZIN,**

**KÁVÉ és CSOKOLADÉ**

**KARAMELLÁRAT**

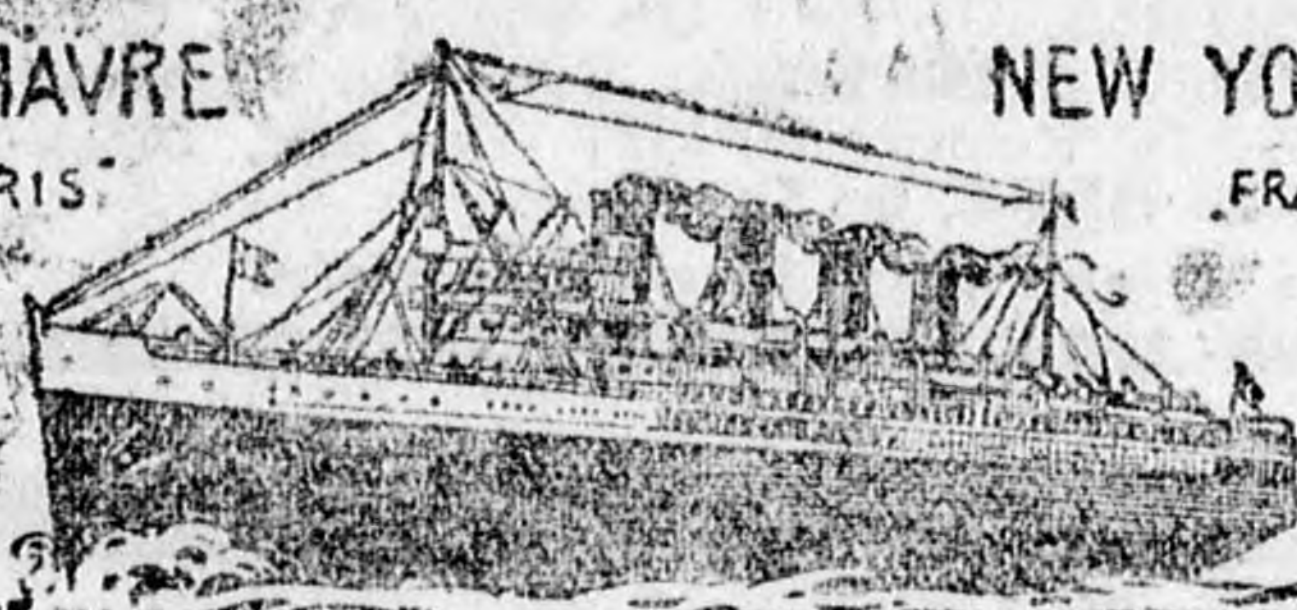
eszem!!

Mojsović i drugovi, Novisad



Kémiai cikkek, festékek, lakkok stb. nagy-  
 ban és kicsinyben állandóan raktáron.

HAVRE NEW YORK.  
 PARIS FRANCE.



## FRENCH LINE

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE.

## Gyors- és postahajók

utasok továbbítására Amerikába.

Felvilágosításért és hajójegyért forduljon  
 az SHS. királyságbeli vezérképviselőhöz:

**SLAVENSKA BANKA D.D.**

BEOGRAD ZAGREB LJUBLJANA  
 KARASORCEVA 301. MIHANDIČEVA 4. KOLODVORSKA 41

BITOLI - SUŠAK - SPLIT - ŠIBENIK - DUBROVNIK  
 TELEGRAMME: TRANSAT.

Főlerakat:  
**KAUFMANN HERMAN**  
 bürkereskedőnél Subotica

**LION-NOIR**  
 CRAGE-  
 CRÈME  
 IMPERMÉABLE  
 POUR TOUTES  
 CHAUSSURES  
 PARIS-MONTROUX

A világ legjobb cipőkremje

valódi párisi LION-NOIR

ÜVEGKERESKEDELMI RÉSZV. TARS.  
**M. FRANK és TÁRSA**  
 BEOGRAD

Raktár: Iroda:  
 Karagyorgyeva 83. Obiličev Venac 36.  
 Tel. 24-03. Tel. 18-56.  
 Sürgőnycim: VITRÁZS.

Kaptunk  
 nagy mennyiségű táblaüveget  
 kirakat és tükörnek minden  
 nagyságban.

4496

**Rózsa Malomépítész**  
**Kopp S. és Fiai R.-t. Subotica**  
 malomépítészeti osztálya

Gyárt és javít mindenféle sikszitákat, dara- és dertisztító gépeket, tarárokat,  
 komplett malomkő vasalkatrészeket, felvonókat és egyéb malomgépeket.  
 Szerel mindenféle automatikus  
 vsm- és kereskedelmi malmot.  
**Telefon: 611**

Készít mintákat beküldött  
 rajzok szerint.  
 Sürgőnycim: Štirak



I-a. **GÉPSZIJAK** minden méretben, **VARRÓ- és KÖTŐSZIJ**, Croupon, **GÉPOLAJAK, BENZIN, TOVOTTE, OXIGÉN**, műszaki- és autógummik és az összes technikai áruk előnyösen beszerezhetők  
**Kemény Gyulánál, Subotica**  
Telefon 29. 3968

**Komplett cséplőgarnitúra**  
6 HP. MÁV, teljesen renoválva, ab beogradi raktár olcsón eladó, 4 HP lokomobil, Első Gazdasági Cleyton-Schuttleworth cséplővel, komplett, teljesen renoválva, ugyancsak ab beogradi raktár, olcsón eladó. **A. GERASSY & Cie. BEOGRAD,** Kralj Milana ul. 36.

**Asztalosokat keresünk** butorgyárunk részére. Nőtlenek lakást is kaphatnak.  
**KOVINI BANK R. T. KOVIN** faosztálya. 4613

**Weitzenfeld és Társa**  
Subotica  
Iroda: Városi bérpalota. — Telep: Sentai-put  
Táviratcím: KENDERIPAR.  
Telefon 190. Alapítva 1902.

**PONYVA**  
ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS.  
AJÁNL:  
Lópokrócsokat, tűzoltó és kerti tömlőket, új lisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szalmazsákokat, madrac és roletta szöveteket jutából és lenből, mindennemű házivásznat.  
Zsineg, kötél és hevederek.

Elsőrendű **ÜLŐ- és MŰBUTOR-ASZTALOSOK** jó keresetre felvétnének. Ajánlatok a Prva Osiječka Tvornica za Preradbu Drva D. D. céghez Osijek intézendők.

Erstklassige **SITZ- und Kunstmöbeltischler** werden gegen gutes Verdienst gesucht. Offerte zu senden an: Prva Osiječka Tvornica za Preradbu Drva D. D. Osijek. 4883

ALAPITTATOTT 1985. TELEFONSZÁM 234.  
**FAREDONY (EISSINGENI)**  
és **VASREDONYGYAR**  
LAKATOS ARUK GYARA  
BERNOLD SYLVESTER, NOVISAD  
KÉRJEN AJÁNLATOT !!! 4566

**Gépszij, golyóscsapágyak**  
minden méretben állandóan raktáron  
**Földvári Béla, Stari Bečej** 4568

Ajánlunk eladásra  
I-a örölt  
**német kőszót**  
továbbá kőszót is ab osijeki raktárunkról.  
Szives kéredezőküldések  
**BRAČA FRANK**  
Zagreb, Frankopanska ul. 6.  
intézendők.

Egy 15 évi gyakorlattal bíró  
**főmolnár**  
azonnali belépésre állást keres.  
Szives megkeresések fizetés megjelölésével a következő címre kéretnek:  
„Főmolnár“ Ada (Bácska) 4990 Pozto restante.

**ELADÓ** 4711  
jókarban levő 6 üléses „OPEL“  
**LUXUSAUTÓ**  
olcsó árban. Egy „Benz“ teherautó 4 tonás kifogástalan állapotban olcsó áron. Megtekinthető  
Gruja Dj. Veličković  
fakereskedőnél Beograd na Savi Tel. No 1793.

**Keresünk festőt,** aki a fonál festést minta után is elkészíti  
Adunk cserébe gyapjuért minden vastagságú Selfacktoron készült fonalat, ugyszintén mindennemű kötött árut. Kendőket és lőtakarókat ezen gyapju dolgok készpénz ellenében is kaphatók a legolcsóbb napi áron. Kanavászra dolgozott és kézensomózott tiszta perzsaszőnyegek nagy választékban.  
Sentai Gyapjufeldolgozó Iparvállalat. 4988

**Szénavilla Kaszanyél**  
bükkfából legelőnyösebben beszerezhető  
**Danilo Gergurov i Sin, Sombor.**  
Telefon 93. 3790

**Butorgyári üzemevezető** kerestetik.  
Csak hosszú gyakorlattal bíró elsőrangú szakember telentekez, aki egy a főmőbutor, mint műbutorok készítésben teljesen épzett és a teljes üzemi vezetést önállóan viszi. Részletes ajánlatokat bizonyítványokkal „kedvező fizetés“ jellegre a kiadóra kéretnek. — Ugyanott  
**Kárpitos segéd felvétetik.**

Szabók és szabászok figyelmébe!  
VALÓDI SZOLINGENI  
**SZABÁSZOLLÓK**  
BOROTVÁK, OLLÓK és mindenféle **ACÉLÁRUK** jutányos áron kaphatók  
**Molnár István Subotica**  
műköszörűsnél, Bene Sudarević ul. 26. 4936

Összes fényképszeti cikkek gyári lerakata  
Üngyujtók és tűzkövek  
**A. MAYERHOF OPTIKUS SUBOTICA**  
Zeiss-üvegek gyári lerakata — Kórházak, államvasutak és munkásbiztosítók szállítója.

Megvételre keresünk egy használt, de jó állapotban levő  
**21. sz. hengerszéket,** mely alkalmas parasztlésre.  
**Schmidtmayer Ferenc és Fiai**  
gőzmalom, Titel 4972

**BORBÉLY és FODRÁSZATI CIKKEK**  
LEGOCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSA  
**PETAR KAICS SUBOTICA** 4919

**DANILO GERGUROV i SIN SOMBOR**  
Kralja Aleksandra ulica 10.  
Telefon br. 125. Alapítva 1821. god.

AJÁNLATTAL SZIVÉSEN SZOLGÁL

KÁLYHASZÉN	MŰTRÁGYA	BENZIN
CSÉPLŐSZÉN	FAÁRU	OLAJ
KOVÁCSZÉN	GABONA	PETROLEUM
KOKSZ	NAGYBAN	KÁTRÁNPAPIR
EFKO BRIQUET	6. KICSINYBEN	GYERTYA
TÖZIFA	CEMENT	GÉPSZIJ
FÜRÉSZHULLADÉK	MÉSZ	MŰSZAKI CIKKEK
ÉPÜLETFA	FASZÉN	VASÁRU

4542

**MOLINO VÁSZON**  
„AMERIKAN“ „SANT MARKO“  
„STRELLA“  
68. és 70. cm. széles  
OLCSÓN KAPHATÓ  
**A. ROMANO, ZAGREB**  
Akademički trg. 8. Telefon Nr. 23—66. 4934

**VIASZKOS VÁSZON**  
asztalterítőknék, méterszámra különböző színekben nagy választékban  
EREDETI GYÁRI ÁRAKON  
nagyban kapható  
**Nikola Juzbašić i Dimitrijević**  
Beograd, Kolarčeva 2. Telefon 30-66. 4589

Saobraćajna Banka Beograd jól szervezett bizományi osztályával és saját új egészséges raktáraival a beogradi vasútállomáson keres összeköttetést szolid malommal és takarmánykereskedéssel örlemények és terményraktár alakítására.

**MAGÁNJÁRÓK**  
átalakításához  
**acél- és vasöntvények**  
lánc- és fogaskerék rendszerhez kaphatók  
**Schumacher Rudolf Fiai cégnél**  
3359 St.-Bečojen.

**MC. CORMICK**  
Manilla, négyzetbe ültető kukoricaültető gépek, vetőláncok, különféle aratógépek pótrészei kaphatók  
**Schumacher Rudolf Fiai cégnél**  
Staribečojen 4972

Villamos asztali  
**ventilátorok**  
villamos készülékek és anyagok kaphatók  
„Energia“ műszaki és elektrotechnikai vállalatnál. Subotica, Alexandra u. 7. 4931

Iparvállalatok és eséplőgéptulajdonosok figyelmébe  
**Trifajli darabos kőszentet**  
 raktárunkból minden mennyiségben azonnal  
 szállítunk. Megrendelhető  
**VUKOVIĆ i DRUG SUBOTICA**  
 Senčanski put 4914 Telefon: 4-50

**ELADÓ**  
**200 HP. STABIL GŐZGÉP**  
 a Brñini Gépgyár gyártmánya és  
**75 HP. STABIL GŐZGÉP**  
 Mindkét gép üzemben megtekinthető.  
**S. H. GUTTMANN D. D.**  
 BELIŠĆE  
 4882

**AKSENTIJEVIĆ és FIXMANN BEOGRAD**  
 hírlapterjesztő és hirdető vállalat  
 Telefon 22-22. SKOPLJANSKA UL. 18. Postafiók 176.  
 Folyószámra a Prágai Hitelbank beogradi fiókjánál.

**VÁM- és PÉNZÜGYEKBE:**  
 saját jogtanácsosunk jár el. Számos elismerő levél  
 Vámmentességek, leszállítások és adóügyi felelősségek  
 sikeres elintézéséről.

**PÜSTYÉN**  
**FÜRDŐ** 4153  
 (CSEHSZLOVÁKIA)  
 a legjobb csúsz, köszvény, reuma stb. ellen,  
 a legkényelmesebb szállodák fürdeivel  
 együtt. Közvetlen gyorsvonat és gyorshajó  
 összeköttetés Novisadról — Bratislavába,  
 ahonnan 1 1/2 óra alatt elérhető  
 a legolcsóbb: egész napi ellátás a Kur-  
 hotelban 40 ék, a Grand Hotel Royal-  
 ban 50 ékoronától kezdve.  
 Leszállított fürdőáruk, jugszlávok külön  
 engedélyben részesülnek. — Felvilágosi-  
 tással S. Majslović, Beograd Dečanska 3  
 szolgál. Telef. 16-98

**Építésszek és építők figyelmébe!**  
**Villanyerőre berendezett sztalos telep.**  
 Az egész ország területére legjutányosabb árban készültnek meg-  
 rendelések után, rajzok szerint, épület, portál, újlötberendezé-  
 seket, parkettázást és butorokat legmodernebb kivitelben. —  
 Árjajánlatokat leggyorsabban eszközlünk.  
**SZENTI ÉS VIRÁGH CÉG, SUBOTICA**  
 BENE SUDAREVIĆ ULICA

**Osječka ljevaonica željeza i tvornica strojeva d. d.**  
**Osijek vasöntőde és gépgyár t. t.**  
 Táviratcím: OLT. OSIJEK Telefon szám 63.  
**Vasöntőde Gépműhely Csavargyár**  
**Szivógáztelepek 10-100 HP Faárugyár**  
**Mindennemű gazdasági gépek**  
**Kérjen árajánlatot!**

**Műtrágya** (ásvány szuperfoszfát) legalányúsebb  
 árban beszerezhető „DANICA” d. d.  
 vezérképviselőjénél  
 Kérjen árajánlatot! — Ügynökök felvételnek. —

**Rejtvény.**



Múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény he-  
 lyes megfejtése:

**Felfordult világ**

Helyesen fejtették meg 82-en. A kitűzött könyv-  
 jutalmakat megnyerték: 1. Andrejics József Subotica,  
 2. Deutsch György Sombor (Csíhás-u. 9.) 3. Szobonya  
 Péter I. űeta dački bat. Vajta-ó. 4. Szántó Emil Novi-  
 sad (Duna-utca 18.) 5. Pollacsek Evi Sombor (Apatini  
 ut), 6. Klein Ferencné Stari-Bečej, 7. Bolcz Henri-  
 novi Sivac, 8. Tóth Gábor Subotica.

**6-10 HP álló gőzgépet**  
 használt, de üzemképes  
 állapotban  
 megvételre keresünk.  
 Frank & tea mérnökök  
 Beograd, Kralj Milana 44

**Bognárok és fakeres-  
 kedők figyelmébe!**  
 Nyírfa gömbrud kecsirud-  
 nak nagy mennyiségben  
 kicsinyben és nagyban  
 kapható  
 Veličković Dj. Gruja  
 fakereskedőnél  
 Beograd na Savi  
 Hecogovačka ul. 17.  
 Telefon 17-93. 4909

Sürgőnycím: Jutešif, Novisad. Telefon 403.  
**Schiff Ábrahám**  
 Futoški put 4. NOVISAD Futoški put 4.  
 Gyár: a kementci uti átjárónál.  
**ZSÁK PONYVA ZSINEG**  
 nagykereskedés  
**ZSÁK és PONYVAKIKÉSZÍTŐ**  
 és varrótelep.  
**Fiókok:** Beograd, Kraljevića Marka ulica 7.  
 Wien, Blindengasse 46/a.  
 Budapest, Vilmos császár ut 33.  
**Gyár:** Budapest, Daróczy ut.  
 Külön ponyva és zsákkölesző osztály.  
 Használt zsákok vétele és cladása!

6-40 HP nyersolajmotor (250 gr. pro HP)  
 1-40 HP villamos motorok és dynamók  
 „Salvo” és „Orion”  
 biztonsági záruk. — 30 és 40 HP kompresszor  
 nélküli Dieselmotor.  
 „Automat”  
 folytonos kályhák. — Csigaszor, emelő és héverek  
 18000 kg-ig.  
**70 HP Diesel**  
 alig használt összes tartozékával. — Transzmissiók  
 30-70 mm. csapágyakkal.  
**Fa-, fém és bádognemg munkáló**  
 gépeket és szerzőmokat azonnal szállít  
**HOLLÁNDER MÉRNÖK SUBOTICA**  
 „TREUGA” képviselő: Cara Lazara 4.

**Ügyes könyvelőt,** keresünk, ki a ma-  
 nyelvet jól bírja, levelezésben jártas, azonnali belé-  
 lépésre. Malom és gabonaszakmabeliek előnyben része-  
 sülnék. Ajánlataikat küldjék Schumacher Rudolf Fiai  
 céghez Staribečejre. 5009



**„Ejékt”**  
**CINKOGRAFIAI-INTÉZET**  
**SUBOTICA**  
 KNEZ MIHAJLOVA UL. 18.  
**REKLÁM-KLISÉK KÉSZI-  
 TÉSÉT ÉS AZOK  
 TERVEZÉSÉT ELVÁLLALJA**

**Gőzüzemű kelmefestészet és vegytisztító intézet**  
 Ferd. Sax utóda  
**Albert Ondrušek Osijek**  
 Műhely: Osijek III. Jelačićev trg 22.  
 Fiók: Osijek I. Desatičina ul. 33.  
 Fest és vegytisztít mindenféle ruhát és szövetet egészben és  
 darabokban.  
 Raktáron tart gypjut minden színben.  
 Uj iparág! Szőrmék u. m. róka, nyul, vidra, bárány kidolgozása  
 minden imitációban. Veszek mindennemű szőrmét kidolgozásra.  
 Valódi **TÖRÖKPIROS** mosásálló tökéletes szintartó festésért  
 legmesszebbmenő garancia.  
 Szőrmék kidolgozása a legrövidebb idő alatt.

**Gombos Imre Sombor**  
 Telefon 186 szám. — Sv. Rokova ulica 21

Aki málan egyszer vesz,  
állandó vevőm lesz.

Legolcsóbb bevásárlási forrás:  
**festékek, lakkok, firnisz,  
terpentin és brunolinban.**

Nagy választék  
**zománcfestékekben**  
1, 1/2, 1/4 kgr. dobozokban, padlófesték, tégla-  
budai föld, mész, cement, faszén- és gipszben.  
Mindenféle színben kemikailag előállított pácok  
faszínezéshez, 4-5 nap alatt készülnék.

**NEUMANN ALADÁR SUBOTICA**  
Zrinjski trg. 3. (zsidó templommal szemben)  
Iparosoknak és kereskedőknek érkezővénnyel!

**Olcsón eladó gőzcséplőkészlet**

1 huzatós lokomobil  
25 HP, Lanz gyártmány Mannheim, épült 1918-ban  
1 cséplőszelvény, 60" jegyű Gareth Smith és  
1 vas szalmapróz, Welger gyártmány, 1500 mm. csősz.

**minden majdnem új állapotban**  
**CEN & GÁSPÁR** cégnél, Murska-Subota  
Prekmurje. 4947

**KEFEKÖTŐK FIGYELMÉBE!**

Érkezett nagyobb mennyiségben puha, félke-  
mény, sk. kemény lőszőr, mexikói és magyar-  
gyökér, 50-55 és 65-68 francia Stock-sörte.  
Kínai sörtek, fekete „C” sörte 2/4-es fekete csunking  
rifling, 2/4-es fekete tiensini sörte, 2/2-es fehér csin-  
king sörte, fehér és fekete patentfibris, fehér tula  
fibris, fekete- és szürke keményfibris, bazin, meszes  
és magyarsörte és ecsetanyag, Bankscher és kaná-  
furók minden számból kefék és készárúk.  
**WEISZ JENŐ** kofeáru gyárában, Subotica.

**Ha**  
1 fuvarlevelén  
10 dinár többlet van  
100 fuvarlevelén már  
1000 dinárt mentünk  
meg és fizetünk vissza  
ha fuvarleveleit be-  
küldi. Vasútkárok  
visszafizetését  
is a leggyor-  
sabban in-  
tézzük!

**Ha**  
szereti  
pénzét, úgy  
okvetlen küldje  
be fuvarleveleit,  
mert tiszta haszon  
az, amit ilyen mó-  
don megmentünk.

**„TARIF” D. D. SUBOTICA**

**Ügyeljünk a címre!**

**Bánátban**  
**modern berendezésű SZÁLLODA**  
és  
**MODERN KÁVÉHÁZ**  
a város közepén  
**szabadkézből azonnal eladó**  
Értekeznek „Jadran” Vel.-Beckerek

**SZÉKÁCS-FÉLE**  
**BUZA VETŐMAGRA**  
előjegyzéseket elfogad Schaffer Gyula kutaspszta-  
gardasága. Posta, vasút: Crno-Brdo. A buza tal-  
pon megtekinthető. Előzetes bejelentésre vasutál-  
lomáson kocsi várja az érkezőket.

**ELADÓ**  
**könyvnyomda, könyvkötészet,  
könyv- és papírkereskedés**  
a Vojvodina egy nagyobb városában, vételár 1,000,000  
dinár. A nyomda azonnal átvehető, vételár készén-  
ben fizetendő ki. Cím: „Schmolka” hirdető iroda  
Novisad, Futoski put 2. Telefon: 276. 4964

A pančevói  
**SZERB BANK**  
fiosztályánál Kovinban  
**ELADÓ**  
több ezer darab elsőrendű távirat,  
telefon- és villanyvezetékekhez alkalmas  
**FENYŐ OSZLOP**  
mindenfélé hosszúságban és vastagságban. Az anyag a  
helyszínen megtekinthető és bármikor szállítható.

**Gőzeke**  
**bérszántást**  
vállalnak  
kétgép rendszerű 24 lóerős  
Fowler-féle gőzekéjükkel  
**Hirschl Herman**  
és Fiai  
Potiski Sv. Nikola  
Torontál-megye.

**„HARANG”**  
mosószappan a legjobb!  
Gyártja:  
Első Novisadi Szappangyár

**KIS és NAGY**  
**GAZDÁK**  
kis üstön főzött  
**PÁLINKÁT**  
az aratási időnyre  
literenként  
80 koronáért  
kaphatnak  
**FRANK PÁL**  
pálinkafőzőtelepén  
SUBOTICA,  
Senčanski put 34.  
Ugyanott 150 hl. üres  
boroshordó eladó.

**Kéz és láb**  
izzadás ellen  
legjobb az  
**ANTIHDROL**  
Kapható kizárólag  
**POLATSCHER**  
drogeria Velika Kikinda  
Egy üveg ára franko  
12 1/2 dinár.

**Velikibecskereki Malomépitő R.-t.**  
A. D. za Podizanje Mlinova.

**Elvállalunk új építések és átalakításokat**  
egjobbán bevált rendszerünk szerint a legrövidebb szállítási határidőre és a legkedvezőbb feltételek mellett

**Gyártunk teljes malomberendezéseket és mindennemű malomgépeket.**

**Különlegességeink:**  
„MONITOR” aspirációs tarar (szelelőgép) „PURITAS” hegyező- és hámozógép  
SIKSZITA (Pansobler) szabadon lengő, forgantyú nélkül, „REGINA” dara- és dertetisztítógép stb.  
Legmagasabb munkateljesítmény minőség és mennyiség tekintetében.

**A budapesti Ganz és Társa—Danubius-féle hengersizékek egyedárusítása az SHS államban.**

1922-ben végzett új berendezések és átalakítások: Sokolović & Vrankić Leskovac, új berendezés, őrlő- képesség 200 q. Izvozni Mlin Veliki Beckerek, teljes átalakítás, őrlő- képesség 600 q. Domov. Ind. Mlin D. D. Veliki Beckerek, teljes átalakítás, őrlőképesség 1200 q. Domov. Ind. Mlin D. D. Indjija, új berendezés, őrlő- képesség 600 q. Első Opovai Hengermalom Opova, teljes átalakítás, őrlőképesség 250 q. Berger A. hengermalma Tor-Torda, új berendezés, őrlőképesség 100 q. Radić Gábor Tovarnik, új berendezés, őrlőkép. 100 q.	1923-ban április haváig feladott megbízások: „Vojvodina” Mlin Veliki Beckerek, új berendezés, őrlőképesség 200 q. I. Francfeldi Hengermalom Francfeld, teljes átalaki- tás, őrlőképesség 250 q. Titeli Gőzfűrész Titel, teljes átalakítás, őrlőképesség 150 q. Klein K. turbinamalma Bela Crkva, teljes átalakítás, őrlőképesség 120 q. Franjo Vučić Lupoglava, új berendezés, őrlőképesség 50 q. Erb F. és Társa Novi Vrhas, új berendezés, őrlő- képesség 50 q.
--	---

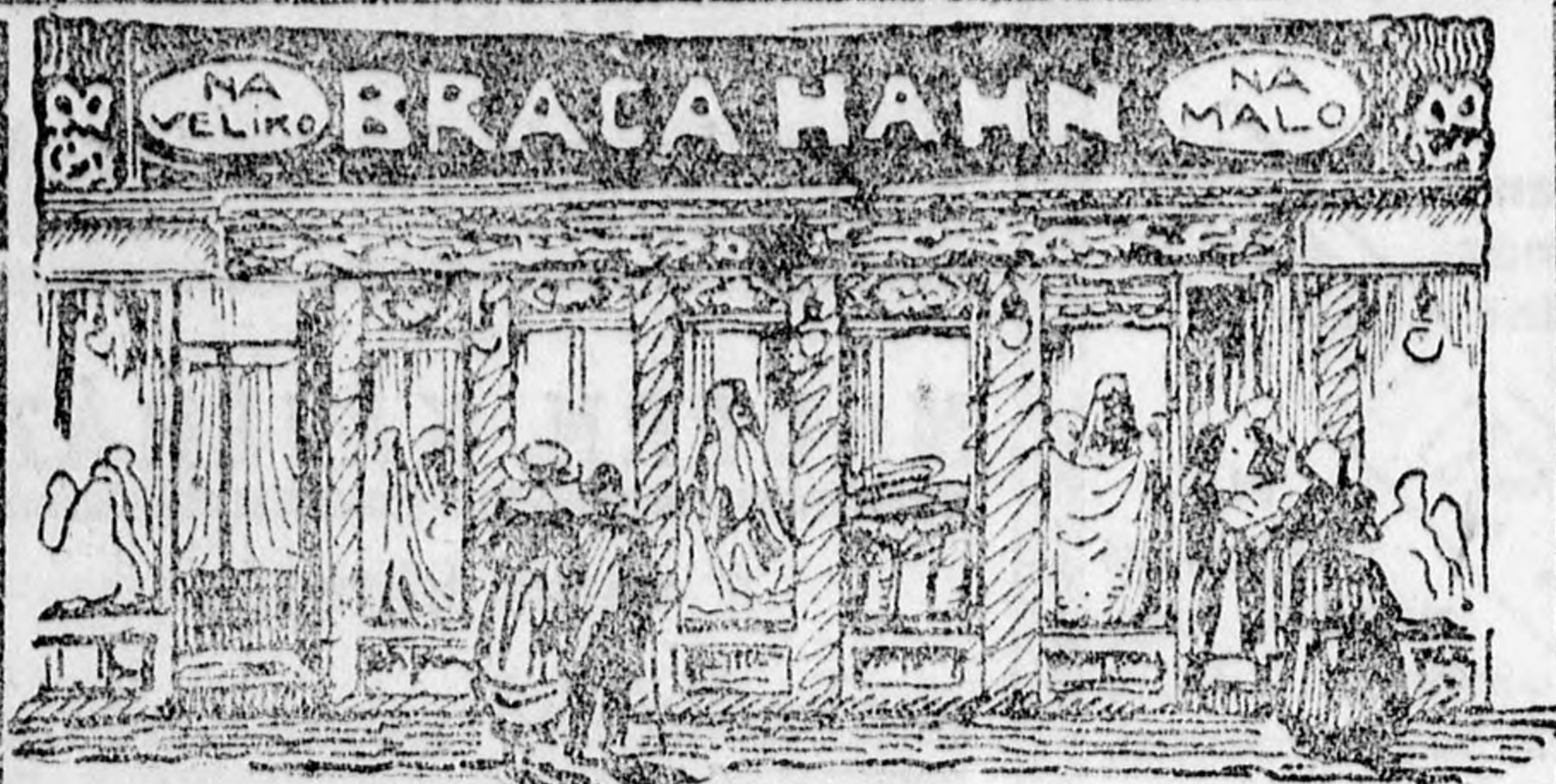
**Azonkívül szállítottunk számtalan különálló gépet!**  
Terveket készítünk a kívánatra mérnököt küldünk. — Árjegyzék és referenciák  
rendelkezésre állnak!  
Telefon: 264. Távirat: Mühlenban.

**Műtrágya**  
legolcsóbban  
beszerezhető  
**Lederer Leó**  
cégnél  
Somborban  
Sztükséglete fedezése  
előtt ne mulasszon el  
ajánlatot kérni.

Egy külföldi cég meg-  
bízásából veszek min-  
den mennyiségű  
**borkövet**  
a legmagasabb napi  
áron.  
Mintázott ajánlatokat kér:  
**Trefikant Gábor**  
Subotica.

**Műtrágyát**  
szállít a legjobb mi-  
nőségben és a leg-  
megbízhatóbban a  
Bácskai Mezőgazdák  
Szövetségére, Sombor  
Gardák, ne rendeljete-  
k másutt, csak saját szö-  
vületi vonatkozásokról!

**Asztalos mesterek**  
és **butorgyárosok**  
figyelmébe!  
Újlag érkezett minden-  
féle külföldi NEMES  
FURNIR, kisebb na-  
gyobb mennyiség azon-  
nal szállítható.  
**SPITZER HERMANN**  
Sombor, Karađorđe u. 8  
Telefon 229 és 228



## OSIJEK

I. DESATI ULICA 47. Telefon 335.

ELSŐRENDÜ MINŐSÉGÜ FÉRFI és NŐI

# SZÖVETEK

MINDENFÉLE

## TEXTIL ÁRUK

## KENDŐK

## NAGYBANI RAKTÁRA

KÜLÖN DETAIL OSZTÁLY

Prva

Osječka Tvornica za Preradu Drva d. d. Osijek  
Első Osijek-i Fajmunkáló Gyáripár R. T. Osijek

Telefon 58. — Sürgőnyeim „Drvorad Osijek“

Gyárt mindennemű butorokat  
a legolcsóbbtól a legdrágább kivitelig. Iroda-  
berendezések, amerikai íróasztalok és redő-  
nyös szekrények, továbbá különféle eszközök  
asztalosok és pintérek részére.

## SÖRÖSHORDÓK

valamint hordók raktározáshoz és szállításhoz,  
kádak a legprimább szlavonai tölgyfából,  
továbbá különféle zsíros és olajshordók.

## VESZ és ELAD

különféle keményfaanyagokat.

4181

Ne csak olvassa, hanem személyesen győződjék meg, hogy az egész  
országban nálam vásárolhat legolcsóbban.

Csak rövid ideig!

Féláron, mint eddig!

Ritka alkalom!

Üzletalakítás miatt rövid ideig

féláron kiárúsítok

dusan fölszerelt raktáramról

férfi és női szöveteket selymeket  
mindennemű rőfösárut

tisztán azért, hogy az üzletalakítás munkáját megkönnyítsem.

Legjobb alkalom, hogy

szerezze be szükségletét egész évre

és figyelmeztesse rokonait és ismerőseit, hogy

ők se mulasszák el ezt a kedvező

és soha vissza nem térő alkalmat.

# KOSTA DODIĆ SOMBOR

Kraljevića Gjordje ul. 3.

A nagy szerb templommal szemben.